

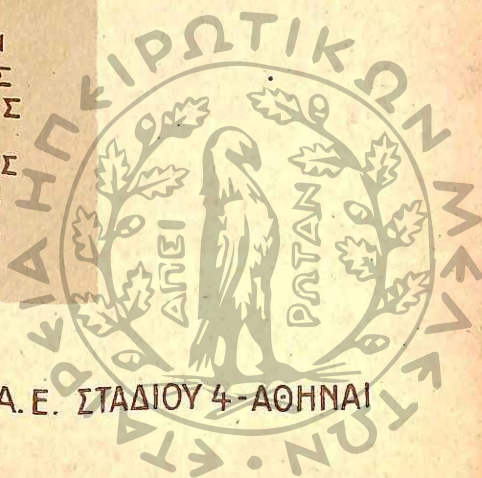
Η ΦΩΝΗ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ

ΕΤΟΣ Β' - ΠΕΡΙΟΔΟΣ Β'
ΑΡΙΘ. 4.

ΑΠΡΙΛΙΟΣ 1932

ΜΗΝΙΑΙΟΝ
ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ
ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ
ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑΣ
ΚΡΙΤΙΚΗΣ
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
Ι. ΖΕΡΒΟΣ

ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ ΔΗΜΗΤΡΑΚΟΥ Α.Ε. ΣΤΑΔΙΟΥ 4-ΑΘΗΝΑΙ

Περιεχόμενα

	Σελίς
Τὸ ἐξάχρονο Δημοτικὸ Σχολεῖο καὶ τὰ προβλήματα του	145
Κίνδυνοι τοῦ πολιτισμοῦ μας, δ', ὑπὸ I. Ζερβοῦ	147
Ἡ Ψυχανάλυσις, ὑπὸ M. Βλαστοῦ	151
Οἱ στοχασμοὶ τοῦ Δημοκρίτου στὴν ἠθικὴ	154
Σοφοκλῆ — Ἰχνευταί, μετάφρασις τοῦ Δ. M. Σάρρου	156
Νεοελληνικὴ ποίησις	164
Γνωμικά, ὑπὸ I. Z.	165
Ὁρθογραφικὴ ἀπλοποίηση (σημ. πέμπτο) τοῦ Δ. Γληνοῦ	165
Ὁ Θεσσαλικὸς κάμπος, τοῦ Δ. Κοντογιάννη	170
Ἐκδοτικὸς Ὁργανισμὸς κύριος παράγων κοινωνικῆς μορφώσεως καὶ ἐκπαιδευτικῆς προόδου	173
Τὰ ὑπὸ κρίσιν σχολικὰ βιβλία	176
Ἱστορία τοῦ διδακτικοῦ βιβλίου καὶ τῆς ἐκπαιδεύσεως ἐν Ἑλλάδι, ὑπὸ I. Ζερβοῦ	178
Σπάνια βιβλία καὶ παλαιὰ χειρόγραφα	182
Τὸ ἡμερολόγιον τοῦ ἱατροῦ Παπαδάκη	183
Ἀπ' ὅλα τοῦ κόσμου	184
Ἀπὸ τῆ σύγχρονη Εὐρωπαϊκῇ λογοτεχνίᾳ	186
Κριτικὴ τοῦ Ἑλληνικοῦ βιβλίου, ὑπὸ I. Ζερβοῦ	188
Βιβλιογραφία	190
Ἀλληλογραφία	192

Εἰκόνες

Θερίστρες, Μιλλε 150.—Ἀνάγλυφο, ἀπὸ τῆς τωρινῆς ἀνασκαφῆς στὰς Ἀθήνας 155.—Ὁ Ὀδυσσεὺς ἀποδίδει τὴν Χρυσίδα εἰς τὸν πατέρα της, Κλώντ Λορραίν 163.—Οἱ βοσκοὶ τῆς Ἀρκαδίας, Πουσέν 163.—Ἡ μελέτη, Φραγκονάρ 175.—Ἡ νοικοκυρά, Σαρντέν 175.—Ὁ Ἱππόδρομος τῆς Κωνσταντινούπολης ὅπως σωζότανε στὸν **15** αἰῶνα 187.

ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΗΠΕΙΡΟΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΟΣΜΗΤΕΙΑ

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ ΑΡΧΕΙΟΥ ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΕΩΝ

ΔΩΡΕΑ Καλ. Χατζη

ΗΜΕΡΟΜ. 29-8-78

ΑΡΙΘ. 23462

Η ΦΩΝΗ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

ΕΤΟΣ Β'.—ΠΕΡΙΟΔΟΣ Β'.

ΦΥΛ. 4 — ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1932

Τὸ ἐξάχρονο δημοτικὸ σχολεῖο καὶ τὰ προβλήματα του

Μεγάλη ἔρευνα τῆς «Φωνῆς τοῦ Βιβλίου»

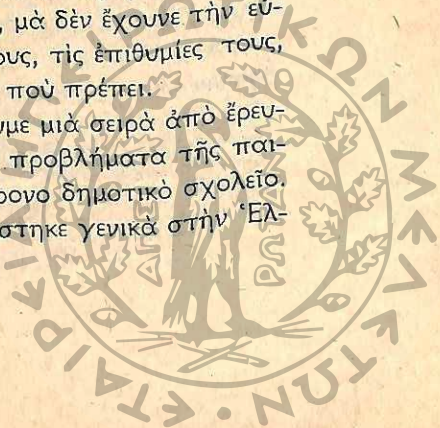
Ἡ «Φωνὴ τοῦ Βιβλίου» ἐπιθυμεῖ ὄχι μόνον νὰ προσφέρει στοὺς ἀναγνώστες τῆς ὕλης διαλεχτὴ ἀπὸ ὅλους τοὺς κλάδους, ποὺ κινοῦν σήμερα τὰ ἐνδιαφέροντα τῶν μορφωμένων ἀνθρώπων, ἀλλὰ καὶ νὰ προκαλεῖ τὴν πλατιὰ συνεργασία τους, ν' ἀκούει τίς γνώμες τους, νὰ ὑποβοηθᾷ τὴ συνειδητοποίηση καὶ τὴ λύση πολλῶν ζωτικῶν προβλημάτων τῆς χώρας μας.

Ἐνα ἀπὸ τὰ προβλήματα αὐτὰ τὰ ζωτικὰ εἶναι καὶ τὸ ἐκπαιδευτικόν. Εἶναι πρόβλημα πολυσύνθετο, μὲ πολλὰς ἀποφες, μὲ πολλὰ παρακλάδια καὶ συνάμα ἐνδιαφέρει ὅλη τὴν κοινωνία.

Θὰ ἐπιθυμούσαμε λοιπὸν νὰ τὸ διερευνήσουμε ἀπὸ πολλὰς μεριές. Ἀλλὰ δὲ θέλουμε νὰ δώσουμε δογματικὸ τόνον στὴν ἔρευνά μας, νὰ δημοσιεύσουμε δηλ. γνώμες καὶ μελέτες σοφῶν. Ἀπενάντίας, νομίζουμε, πῶς πρέπει ν' ἀκουστοῦνε κυρίως οἱ γνώμες ἐκείνων, ποὺ ἐνδιαφέρονται γιὰ τὸ πρόβλημα ἀπὸ ὅποιαδήποτε ἀποψη καὶ ποὺ τὸ ζοῦνε, μὰ δὲν ἔχουνε τὴν εὐκαιρίαν νὰ διατυπώσουνε τίς ἀπορίες τους, τίς ἐπιθυμίες τους, τίς ἀνάγκες τους, γιὰ ν' ἀκουστοῦν ἐκεῖ ποὺ πρέπει.

Γι' αὐτὸ ἀποφασίσαμε νὰ ὀργανώσουμε μιὰ σειρὰ ἀπὸ ἔρευνες, παίρνοντας ἓνα ἓνα τὰ μερικότερα προβλήματα τῆς παιδείας μας. Καὶ ἀρχίζουμε ἀπὸ τὸ ἐξάχρονο δημοτικὸ σχολεῖο.

Εἶναι τρία χρόνια τώρα, ποὺ ἐφαρμόστηκε γενικὰ στὴν Ἑλ-

λάδα τὸ ἐξάχρονο δημοτικὸ σχολεῖο. "Ὡστε ὑπάρχει ἀρκετὴ πείρα ἀπὸ τὴν ἐφαρμογὴν του, γιὰ νὰ μπορέσουνε δάσκαλοι καὶ γονεῖς νὰ μᾶς ποῦνε τίς γνώμες τους ἀπὸ τὴν πράξη. Γι' αὐτό:

Θέτουμε τὰ ἀκόλουθα ἐρωτήματα.

1. Ποιὰ εἶναι ἡ ἐντύπωση σας ἀπὸ τὴν ἐφαρμογὴ τοῦ ἐξάχρονου δημοτικοῦ σχολείου σ' ὅλη τὴν Ἑλλάδα; Ὡφελήθηκε ὁ ἑλληνικὸς λαὸς ἀπὸ τὴ μεταρύθμιση αὕτη καὶ σὲ τί; Ἡ βλάβη ἡ ἐλλειψὴ ἀπὸ τὴν μεταρύθμιση αὕτη καὶ σὲ τί;

2. Εἶναι ἱκανοποιητικὴ ἡ λειτουργία τοῦ ἐξάχρονου δημοτικοῦ σχολείου ἢ ὄχι;

Ἐὰν ὄχι, τί λείπει ἢ τί φταίει; Τὸ προσωπικόν; τὸ πρόγραμμα; ἡ μέθοδος; ἡ ἑλλειψὴ ἀπὸ μέσα διδασκαλίας, ὄργανα καὶ βιβλία; ἢ τί ἄλλο;

3. Ποιὲς βελτιώσεις θεωρεῖτε ἀναγκαῖες γιὰ νὰ τελειοποιηθεῖ ἡ λαϊκὴ παιδεία στὴν Ἑλλάδα;

Στὰ ἐρωτήματα αὐτὰ μπορεῖ ν' ἀπαντήσῃ ὁ καθένας, ποὺ ἔχει κάπως ἐνδιαφερθεῖ γιὰ τὴν παιδεία εἴτε σὰ γονιός, εἴτε σὰν ἐκπαιδευτικὸς. Γι' αὐτὸ προσκαλοῦμε νὰ μᾶς ἀπαντήσουν ὅλοι οἱ ἀναγνώστες μας. Ἐνδιαφερόμαστε γιὰ κάθε γνώμη. Θέλομε ἡ ἔρευνα μᾶς νὰ στηριχθεῖ στὴν πιὸ πλατιά βᾶση. Δὲ χρειάζεται καμιὰ ἰδιαίτερη μελέτη ἢ προετοιμασία γιὰ ν' ἀπαντήσῃ κανεὶς. Ἀρκεῖ νὰ μᾶς ἀπαντήσῃ μὲ βᾶση τὴν πείρα του. Ἐξάλλου δὲν εἶναι ἀνάγκη ν' ἀπαντήσῃ σὲ ὅλα τὰ ἐρωτήματα. Ἀς ἀπαντήσῃ καὶ σὲ ἓνα μόνο. Οἱ ἀπαντήσεις θὰ μελετηθοῦν ἀπὸ τὴ διεύθυνση τοῦ περιοδικοῦ καὶ θὰ δημοσιευτοῦν ὁλόκληρες ἢ σὲ περίληψη καὶ θὰ γίνῃ ἐπεξεργασία ἀπάνω στ' ἀποτελέσματα τῆς ἔρευνας. Ἴσως ἀπὸ τὴν ἔρευνα αὕτη βγοῦν μερικὲς χρήσιμες καθοδηγητικὲς γραμμὲς γιὰ τὴν καλυτέρευση τοῦ σχολείου.

Γι' αὐτὸ πιστεύουμε πῶς καὶ ὁ δάσκαλος τοῦ πιὸ ἀπόμερου χωριοῦ πρέπει νὰ μᾶς στείλῃ τὴ γνώμη του.

I. ΖΕΡΒΟΥ

δ'. Κίνδυνοι τοῦ πολιτισμοῦ μας

"Ἄν ἡ νομισματικὴ μετάγγιση ποὺ γίνε μεταπολεμικῶς ἀπὸ κάποιες χῶρες σὲ ἄλλες πιστώτριες, κυρίως δηλαδὴ στὶς Ἑνωμένες Πολιτεῖες καὶ στὴ Γαλλία, ποὺ οἱ δύο τους μάζεψαν κι ἔχουνε πιότερο παρὰ τὸ μισὸ χρυσάφι ὅλου τοῦ κόσμου, εἴταν πράγματι βασικὴ αἰτία τῆς κακομοιριάς, θὰ πρεπε οἱ χῶρες αὐτὲς ποὺ πήραν κι ἔχουνε τὸ χρυσάφι νὰ μὴν ὑποφέρουν ἢ τουλάχιστο νὰ ὑποφέρουνε λιγότερο ἢ ἔστω νὰ πάθουνε τελευταῖες. Ἀπεναντίας ὅμως ἡ χώρα ποὺ μετὰ τὴ χρεώστρια Γερμανία ἔπαθε πρώτη καὶ πολὺ πιότερο εἶναι οἱ Ἑνωμένες Πολιτεῖες καὶ μάλιστα ἀπ' ὅταν ἐκεῖ συσσωρεύτηκε τὸ χρυσάφι. Οἱ πιὸ πολλοὶ ἀνεργοὶ ὑπάρχουν ἐκεῖ, οἱ καταστροφὲς οἱ μεγαλύτερες ἐκεῖ ἔχουν γίνῃ. Καὶ ἂν ἡ ἄλλη πλούσια σὲ χρυσάφι χώρα, ἡ Γαλλία, δὲν ἔπαθε τὰ ἴδια, τὸ χρωστᾷ αὐτὸ στὴν πολὺ συντηρητικὴ μορφὴ τῆς βιομηχανίας της κι ἀκόμα στὸ ὅτι μεγάλο μέρος τοῦ πληθυσμοῦ της, ἀσχολούμενο στὸ νὰ ξαναφτιάσῃ ὅσα κατὰστρεψε ὁ πόλεμος δὲν εὐκαίρησε νὰ ἐπιδοθεῖ σὲ μιὰν ἀσύμμετρη βιομηχανικὴ παραγωγὴ καὶ στὴν ἐπακόλουθον ἀνόητη σπατάλη. Ἡ φυσικὴ τους ἀλλὰ καὶ ἡ ἀναγκαστικὴ νοικοκυροσύνη ἔσωσε ὡς τώρα τοὺς Γάλλους ἀπὸ τὴ μεγάλῃ κακομοιριά. Ἐνῶ ἐξάλλου καὶ γενικῶς τὸ ἴδιο ἔπαθαν ἀπὸ τὴν οἰκονομικὴ κρίση μαζί μὲ τὰ κράτη ποὺ πληρώνουν χρέη κι ἀποζημιώσεις καὶ ὅλα τὰ κράτη ποὺ πληρώνονται. Κι ἀκόμα τὰ κράτη ποὺ ἔπαθαν μεγάλες ζημιὲς ἀπὸ τὸν πόλεμο καὶ τὰ κράτη ποὺ πάθαν λίγες.

Ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὴν ἄλλη ἀποψη τῆς θεραπείας τοῦ κακοῦ, ἡ ἀντίληψη ποὺ θεώρησε τὴ δυστυχία σὰν προερχόμενη ἀπὸ τὰ ἀποτελέσματα τοῦ πολέμου, ἰδίως τὰ νομισματικά, δείχνεται βασικὰ σφαλὲρῇ. Γιατὶ κάθε οἰκονομικο-νομισματικὴ διαρύθμιση, ποὺ ἔγινε σύμφωνα μὲ τίς προαναφερμένες τέτιες ἀντιλήψεις, ὅπως π.χ. δανειακοὶ συνδυασμοί, πιστοχρεωστικὲς μεταφορὲς, ἀναστολὲς πληρωμῆς καὶ ἀκόμη ἢ μὲ τόσες ἐλπίδες ἰδρυμένη Διεθνὴς Τράπεζα, ἐλάχιστη καὶ προσωρινὴ ἔδωκαν ἀνακούφιση. Καὶ ἡ ἐπιταχτικὴ ἀνάγκη τῶν πραγμάτων ἔφερε τὸν κόσμο, ἀναχρονιστικὰ μάλιστα, σὲ δρόμο καθ' αὐτὸ ἀντινομισματικόν. Προκάλεσε τὴν ἐπάνοδο στὸ παμπάλαιο οἰκονομικὸ σύστημα τῆς ἀνταλλαγῆς τῶν προϊόντων. Ἴσως δὲ μέσα στὸν ὀπισθοδρομικὸ αὐτὸν τρόπο ἀνταλλαγῆς προϊόντων, ποὺ τόσες ξαναφέρνει περιπλοκὲς καὶ δυσκολίες,

βρίσκεται κάποια σωστή ἀρχὴ ἐξυγίανσης. Γιατὶ ἀνταλλαγὴ δὲν μπορεῖ νὰ γίνῃ παρὰ προϊόντων ποὺ πραγματικῶς καὶ ἀμέσως εἶναι χρειαστά. Ἡ ἀζητησία θὰ ἐπικρατήσῃ γιὰ τὰ ἀχρειάστα καὶ παραπανιστῆς πολυτέλειας. Κι ἡ παραγωγὴ αὐτῶν μοιραία θὰ ἐλαττωθεῖ. Τὰ πράγματα ἔτσι ἀναπόδραστα τείνουν σὲ μιὰ διαρύθμιση, σ' ἓνα διακανονισμό τῆς παραγωγῆς, ἀπαλλασσόμενης ἀπὸ τὴν αὐθαιρεσίαν τῆς κερδοσκοπικῆς ἐπινόησης καὶ ἐνέργειας.

Δὲν ἀρκεῖ πιά ἡ συνεννόηση καὶ ἡ συμφωνία τῶν εὐρωπαϊκῶν χωρῶν, ἔστω καὶ ἂν κατορθωθεῖ ἔτσι ἓνας οἰκονομικὸς σύνδεσμος, ποὺ θὰ εἶναι μᾶλλον στὸν κύκλο τῶν χρηματιστικῶν καὶ νομισματικῶν σχέσεων. Καὶ ἀκόμα δὲν ἀρκεῖ ὁ διακανονισμὸς τῶν πολεμικῶν χρεῶν καὶ δανείων ἔστω καὶ ἡ κατάργησή τους. Δὲν ἀρκεῖ τέλος ὁ μερικὸς ἀφοπλισμὸς καὶ ἡ παγίωσις τῆς εἰρήνης (πράγματα ἀλλιῶς δυσκολοκατόρθωτα). Εἴν' ὅλ' αὐτὰ βοηθητικά καὶ ἰδίως γιὰ τὸν ψυχολογικὸ παράγοντα σημαντικά, δὲν ἀποτελοῦν ὅμως τὸ τελειωτικὸ μέσο θεραπείας, —δὲν μπορεῖ νὰ ἐξαλείψουν τὸ κακὸ. Ἄλλες, ὅπως συνοπτικὰ ἀναφέρθηκαν, εἶναι οἱ αἰτίες τοῦ κακοῦ καὶ ἄλλα συνεπῶς εἶναι τὰ μέσα ποὺ χρειάζονται, γιὰ νὰ καταπολεμηθοῦν—ἔστω καὶ γιὰ μιὰ περὶοδο καιροῦ ὄχι πολὺ μεγάλη—ἂν ὅπως φαίνεται πιθανὸ ἡ κεφαλαιοκρατικὴ ὁργάνωσις τῶν πολιτισμένων χωρῶν τείνῃ μοιραία νὰ μεταβληθεῖ ἢ νὰ τροποποιηθεῖ. Οἱ αἰτίες αὐτές, ποὺ ἀρχισαν ἀβέβαια ἐδῶ κι ἓνα περίπου αἰῶνα, γίνθηκαν εὐδιάκριτες ἀπὸ δῶ καὶ μισὸν αἰῶνα καὶ φανερώθηκαν τρομαχτικὰ ὀλέθριες στὰ τελευταῖα τοῦτα χρόνια, προέρχονται ἀπὸ τὴν ἀκαταστασίαν καὶ τὸν ἀτομικισμὸ τῆς ἀστικῆς οἰκονομίας καὶ καλλιεργήθηκαν σὰ μικρόβια στὸ πρόσφορο ἔδαφος τῆς βιομηχανικῆς προόδου καὶ τῆς πολλαπλῆς ἄλλης πραχτικῆς ἐφαρμογῆς τῶν ἐπιστημῶν στὸ βιομηχανικὸ ρασιοναλισμὸ.

Μόνον μὲ τὴ γενικὴ παγκόσμιαν ρύθμιση τῆς παραγωγῆς καὶ τὴν ξαναεπέκτασις στὶς ἀγορὰς τῶν μισοπολιτισμένων χωρῶν, ἰδίως τῆς Ἀσίας, μπορεῖ νὰ ἐξουδετερωθοῦν οἱ οἰκονομικὲς ἀνωμαλίαι γιὰ κάμποσο καιρὸ ἀκόμη. Γιατὶ βέβαια, ὅπως ἔγραφε ὁ Hœchberg ἂν καὶ σοσιαλιστῆς, πρὸς τὸ μαρξιστὴ Bernstein, «ἡ ἀστικὴ οἰκονομία ἔχει πῶς μεγάλη προσαρμοστικότητα, παρ' ὅσον φανταζόμαστε». —«Μία κεντρικὴ διοργανωτικὴ δύναμις» ὅπως τὴν προτείνει ὁ Ἰωσήφ Caillaux «ποὺ νὰ συμμορφώσῃ ἀρμονικὰ τὴν ἐργασία καὶ τὴν παραγωγὴ τῆς βιομηχανίας καὶ τῆς γεωργίας ἀναμεταξύ τους καὶ ποὺ νὰ βάλῃ τίς μηχανὲς στὴ λογικὴ τους θέσιν, ἔτσι διευθετημένες, ὥστε νὰ μποροῦν νὰ προσφέρουν τὴ μεγαλύτερη

δυνατὴ ὑπηρεσία στὴν ἀνθρωπότητα», μᾶς δείχνεται σὰν ἡ πρώτη ἀπαιτούμενη ἐνέργεια γιὰ τὴν ἀνόρθωσις.

Παράλληλα μὲ τὴν ἔνωση αὐτὴ γιὰ τὴν ὁργάνωσις τῆς παραγωγῆς μία ἄλλη ἔνωση τῶν μεγάλων πολιτισμένων χωρῶν ἐπιβάλλεται γιὰ τὴν ἀνακατάχτησις τῶν μεγάλων ἀγορῶν κατανάλωσης στὶς πολυάνθρωπες χώρες τῆς Ἀνατολῆς ἰδίως. Ἡ Δυτ. Εὐρώπη καὶ ἡ Βόρ. Ἀμερικὴ δὲν πρέπει νὰ λησμονοῦν πῶς μόνο ἡ Ἀσία ἔχει διπλάσιον πληθυσμὸν ἀπ' αὐτές καὶ φυσικὸ πλοῦτον ἐπίσης μεγαλύτερον καὶ ἐκτάσεις μέγιστες, ὅπου τὸ πλεόνασμα τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ πληθυσμοῦ μπορεῖ νὰ ἐγκατασταθεῖ καὶ νὰ εὐδοκιμήσῃ. «Οἱ λαοὶ καὶ οἱ κυβερνήσεις τῆς Εὐρώπης—λέει σωστά ὁ δημοσιολόγος Ρομιέ—φαίνεται νὰ ἔχουν τὴ σφαλερὴ ἰδέαν πῶς «φτάνει νὰ κάνουμε μεταξὺ μας μιὰ καλύπτερη διανομὴ τῶν Εὐρωπαϊκῶν πόρων γιὰ νὰ ρυθμίσουμε τὴν ἀνάπτυξιν κατὰ στασιν. Χωρὶς νὰ διακρίνουμε πῶς αὐτὸ συνολικὰ ποὺ φιλονικοῦμε νὰ μοιράσουμε εἶναι λιγερὸν». Γιὰ τοὺς Εὐρωπαίους τὸ πρόβλημα πρέπει νὰ τεθεῖ ἔξω τῆς Εὐρώπης, πρέπει δηλαδὴ νὰ τοὺς ἐνδιαφέρει κυρίως τὸ πῶς μὲ κοινὴ σύμπραξιν θὰ διοχετέψουν τὸ ὑπερπλεόνασμα τοῦ πληθυσμοῦ καὶ πῶς θὰ πουλήσουν τὴν ἀφθονὴ βιομηχανικὴ παραγωγὴ τους καὶ πῶς θ' αὐξήσουν ἔτσι τὸν πλοῦτον τους ἀπ' ἔξω. Πράγματι ὑπάρχουν σήμερα στὴν Εὐρώπην πλέον ἀπὸ 15 ἑκατομ. ἀνεργοί, δηλαδὴ πλέον ἀπὸ 50 ἑκατομ. ἄποροι, ποὺ πρέπει, ὅπως εἶπαμε, οἱ ἄλλοι, ἀπὸ τὸ ὑστέρημα τοὺς ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον κι αὐτοί, νὰ τοὺς διατρέφουν. Ὁ γενικὸς πόλεμος γιὰ μιὰ σχεδὸν πενταετία ξεσυνήθισε τοὺς Ἀνατολικούς λαοὺς, θέλοντας καὶ μὴ, νὰ προμηθεύονται ἀπὸ τὴν Εὐρώπην. Τὰ ἐκπολιτιστικὰ κύματα, οἱ μηχανὲς κι οἱ λεγόμενες ἀνθρωπιστικὲς ἰδεολογίαι σύγκαιρα καὶ κατόπι τοὺς ἔκαμαν νὰ χάσουν τὸ σεβασμὸν στὴν ὑπεροχὴ τῶν Εὐρωπαίων—κάτι πτότερον, τοὺς διάθεσαν ἐχθρικὰ ἐναντίον τῶν Εὐρωπαίων. Στὴν πέρα Ἀνατολή, στὴν Κίνα, στὶς Ἰνδίες, στὶς μεσοασιατικὰς χώρες, στὴ Σιβηρίαν (γιὰ ν' ἀφήσουμε κατὰ μέρος τὴ Ρωσίαν) καὶ στὸ ἄλλο ἡμισφαίριον στὴ Νοτιοαμερικὴ καὶ ἀκόμη στὶς Ἀφρικανικὰς χώρες οἱ Εὐρωπαῖοι ἔχασαν κατὰ μέγα μέρος τὴν ἐπιβολὴν τους, ἔχασαν τὸ ἐμπόριον τους καὶ τὴν κατανάλωσιν τῶν προϊόντων τους. Ἡ Ἀγγλικὴ ἐξαγωγή ἐλαττώθηκε πρώτῃ. Ἡ Γερμανικὴ κατόπι. Καὶ οἱ λαοὶ τῆς Γερμανίας, τῆς Ἰταλίας καὶ τῆς Βαλκανικῆς δὲ βρίσκουν πιά χώρες γιὰ νὰ μεταναστεύσουν. Μόνον μιὰ ἐνωμένη προσπάθεια καὶ συνεργασία τῶν Εὐρωπαϊκῶν λαῶν σὲ τοῦτο τὸ σημεῖον, μιὰ ἀλληλεγγύη μπορεῖ μεθοδικὰ καὶ βαθμηδὸν νὰ ξανακερδίσει τὸ χαμένο

ἔδαφος. Μεγάλα πανευρωπαϊκὰ πρατήρια, ἐμπορεῖα ὅπως τὰ ἄλγαν οἱ ἀρχαῖοι, μπορεῖ νὰ βοηθήσουνε σ' αὐτό. Καὶ ἀπὸ κοινοῦ ὀργανωμένη προπαγάνδα. Καὶ ἀπὸ κοινοῦ ὀργάνωση κι ἐκμετάλλευση τῶν μεταφορικῶν μέσων. Καὶ μάλιστα ἀπὸ κοινοῦ καταπολέμηση τῶν πολὺ κερδοσκοπικῶν καὶ ἀντικοινωνικῶν μεθόδων μὲ τὰ τράστ, τὰ κονσόρτσιουμ, τὰ καρτέλ, τὰ συνδικάτα, τὰ πούλ στὴ βιομηχανία καὶ γενικῶς στὴν παραγωγή.

Γιατὶ ὅπως σ' ἐπίσημα εἰπωμένο λόγο του εἶπε τελευταῖα ὁ πρὶν ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν στὶς Ἐνωμένες Πολιτεῖες Α. Μέλον «χρειάζεται ν' ἀποκατασταθεῖ μιὰ σταθερότερη ἀντιστοιχία ἀνάμεσα παραγωγῆς καὶ κατανάλωσης καὶ συνάμα νὰ γίνῃ μιὰ καλύτερη διαρύθμιση τῆς ἐργασίας, γιὰ νὰ λείψουν τὰ θλιβερά φαινόμενα: νὰ ὑπάρχουν τόσοι ἀνεργοὶ ἐνῶ εἶναι πρόθυμοι νὰ ἐργαστοῦν κι ἐξ ἄλλου σὲ πολλές χῶρες πληθωρικὰ νὰ ὑπάρχουν προϊόντα ἀχρησίμευτα, ὅχι γιατί ἄλλοι δὲ χρειάζονται, ἀλλὰ γιατί λείπει ἀπὸ τὸν κόσμον ἡ ἀγοραστικὴ δύναμη».

ΓΑΛΛΙΚΗ ΤΕΧΝΗ

Μιλλέ

Οἱ θερίστρες

Ψυχανάλυσις *

Ἡ ψυχανάλυσις ἀποτελεῖ τὴν νεωτέραν τῶν ψυχοθεραπευτικῶν μεθόδων, τόσον ἀπὸ ἀπόψεως θεραπευτικῆς, ὅσον καὶ ψυχολογικῆς ἐρεύνης τῶν διαφορῶν ψυχονευρώσεων. Ἡ μέθοδος αὕτη μελετηθεῖσα ἐν ἀρχῇ ὑπὸ τοῦ Δόκτορος Ἰωσήφ Μπρέερ, ὑπὸ τὸ ὄνομα ψυχικὴ καθαρκτικὴ μέθοδος, ἐτελειοποιήθη καὶ ἐφηρμόσθη ὑπὸ τοῦ Βιεννέζου ἱατροῦ Φρόϋτ, ἐξ οὗ καὶ μέθοδος ψυχαναλυτικὴ τοῦ Φρόϋτ ἐπωνομάσθη.

Ὁ Φρόϋτ βασίζεται ἐπὶ τῆς θεωρίας ὅτι, τὰ πλεῖστα ψυχικὰ συμπτώματα ὀφείλονται εἰς συναισθήματα πόθου, χαρᾶς, ὄνειροπολήματος, ἅτινα ἐνεφανίσθησαν μὲν κάποτε ἐνσυνειδήτως, ἀπροόπτως ὅμως δὲν ἐπραγματοποιήθησαν, ἀλλ' ἀπωθήθησαν πρὸς τὸ βάθος τοῦ ὑποσυνειδήτου λησμονηθέντα ἀπὸ τὴν ἐνσυνειδήτον μνήμην. Ἐκεῖ ὅμως, αἱ λησμονηθεῖσαι ὁρμαὶ ζοῦν διαρκῶς ὡς ὑπὸ τέφραν μὲ πρόσφατον καὶ νωπὴν ἀκόμη τὴν ἐντύπωσιν τῆς στιγμῆς τῆς πρώτης τῶν ἐμφανίσεως καὶ ἀγνοοῦν τελείως τὴν πάροδον τοῦ χρόνου καὶ τὰς ἐξ αὐτοῦ ἐπερχομένας μεταβολὰς καὶ ἐξελίξεις. Οὕτω παραμένοντα ἐν ἀφανείᾳ, διατηροῦν ὅμως ὅλην τὴν ἐνέργειάν των, διότι οὐδὲν ψυχικὸν συναισθημα, ἔστω καὶ μία στιγμιαία ἐντύπωσις ἀπᾶς ἐμπεσοῦσα εἰς τὴν ἀντίληψιν ἡμῶν χάνεται ἢ καταστρέφεται, ἀλλὰ ὅλαι ἀποταμιεύονται εἰς τὴν σφαῖραν τοῦ ὑποσυνειδήτου, μὲ διαρκὴ τάσιν ἐπανόδου εἰς τὴν ἐπιφάνειαν. Ὅσάκις δὲ ἡ τάσις αὕτη ἐνεκα προδιαθέσεως ἢ διαφορῶν ἄλλων ψυχολογικῶν λόγων καθίσταται ἐντονος, τείνει νὰ ἀνέλθῃ εἰς τὴν ἐπιφάνειαν, ἀλλ' εὐρίσκει ἀντίστασιν ἀπὸ τὸ συνειδητὸν Ἐγὼ καὶ πρὸς ἐξουδετέρωσιν τῆς πάλης ταύτης ἐμφανίζεται ἡ ἀνάγκη τῆς ψυχονευρώσεως, μὲ συμπτώματα πολὺ διαφορετικὰ τῆς ἀρχικῆς αἰτίας, πρὸς συγκάλυψιν ἀφ' ἑνὸς μὲν τῶν ὑπερβολικῶν καὶ ἐνίοτε ἀνηθικῶν ἀπαιτήσεων τοῦ ὑποσυνειδήτου, ἀφ' ἑτέρου δὲ πρὸς ἀποφυγὴν ἐλέγχου τοῦ ἐνσυνειδήτου Ἐγὼ. Τὰ ψυχονευρωτικὰ αὐτὰ συμπτώματα ὅχι μόνον εἶναι ἀκατάληπτα εἰς τὸ περιβάλλον τοῦ πάσχοντος, ἀλλὰ καὶ εἰς αὐτὸν τὸν ἴδιον φαίνονται ἀλλόκοτα καὶ ἀγνωστα, καὶ παρ' ὅλην τὴν καταβαλλομένην προσπάθειαν ὅπως ἐννοήσῃ καὶ ἐξηγήσῃ αὐτὰ δὲν τὸ κατορθώνει,

*Ἀπὸ τὸ περιοδικὸ «Ψυχικὴ Ὑγιεινὴ» τοῦ νευρολόγου ἱατροῦ κ. Μιλτ. Βλαστοῦ.

διότι ἡ ἄγνοια καὶ ἡ μὴ σαφὴς κατανόησις τῶν συμπτωμάτων αὐτῶν ἀποτελεῖ τὴν βάσιν τῆς ψυχονευρώσεως.

Ἐὰν ὁμως προσπαθῶμεν νὰ πλησιάσωμεν ψυχικῶς τὸν ἄρρωστον ὅσον τὸ δυνατόν περισσότερον, ἐὰν διεισδύσωμεν τρόπον τινὰ εἰς τὰς ἀνεξερευνήτους πτυχὰς τοῦ ὑποσυνειδήτου, τότε ὅχι ἀνευ ἐκπλήξεως θὰ παρατηρήσωμεν, ὅτι τὰ ψυχονευρωτικά αὐτὰ συμπτώματα, μὲ τὸ ἀκατάληπτον λεξιλόγιόν των, αἱ διαφοροὶ ἰδεοληψίαι καὶ αἱ ἐπικίνδυνοι ἐνίοτε ἀνήθικοι τάσεις, ἦσαν πλήρη ἐννοίας καὶ σαφῶς ἡτιολογημένα γεγονότα, ἀνήκοντα εἰς ἓν συναισθηματικὸν ἐπεισόδιον εἰς τὸ παρελθὸν τοῦ πάσχοντος.

Ἡ ψυχιατρικὴ ἀρκεῖται συνήθως εἰς τὴν ἔρευναν τῶν συμπτωμάτων, ἀποδίδουσα ταῦτα εἰς γενικὰ αἷτια. Παραδείγματος χάριν μία γυναῖκα κατατρίχεται ὑπὸ ἐμμόνου ἰδέας, ὅτι ὁ σύζυγος τὴν ἀπατᾷ. Ὁ ψυχίατρος θὰ θέσῃ τὴν διάγνωσιν, ἰδεοληψία ζηλοτυπίας, φύσεως κληρονομικῆς ἢ ἐπικτήτου ψυχικῆς νοσηρότητος. Ὁ ψυχαναλυτὴς ὁμως θὰ ἐρευνήσῃ βαθύτερον τὰ αἷτια τῆς ψυχονευρώσεως ταύτης, θὰ προσπαθῇ νὰ ἀνεύρῃ τὸν εἰδικὸν μηχανισμόν, τὴν γενεσιουργὸν αἰτίαν, ἢ ὁποία συνετέλεσεν εἰς τὴν ἐμφάνισιν τῆς νόσου. Θὰ προκαλέσῃ ἐκμυστηρεύσεις τῆς πασχούσης, θὰ διεισδύσῃ εἰς τὸ ὑποσυνειδητόν της, θὰ τὴν ἀναγκάσῃ νὰ διηγηθῇ διάφορα γεγονότα τῆς ζωῆς της καὶ αὐτῆς ἀκόμη τῆς παιδικῆς ἡλικίας, θὰ ἀναλύσῃ πλεῖστα ὄνειρά της, καὶ τέλος θὰ προσπαθῇ νὰ ἀνεύρῃ μέσα εἰς ὅλας αὐτάς τὰς ἀφηγήσεις τὸ ψυχικὸν τραῦμα, τὴν αἰτίαν τὴν προκαλοῦσαν τὴν ἐμμόνον ἰδέαν τῆς ζηλοτυπίας, ἢ ὁποία ἀπωθήθη εἰς τὸ ὑποσυνειδητόν καὶ ἐκείθεν δρᾷ πρὸς μεγάλην ἀπογοήτευσιν τῆς πασχούσης. Καὶ ὅταν ὁ ψυχαναλυτὴς κατορθώσῃ νὰ ἀνεύρῃ εἰς τὸ βάθος τοῦ ὑποσυνειδήτου τὴν εὐαίσθητον χορδὴν, τὸ ψυχικὸν τραῦμα, τὴν καθαρὰν αἰτίαν τῆς ψυχονευρώσεως, καὶ τὴν φέρῃ εἰς τὴν ἐπιφάνειαν, καθιστῶν τὴν ἀσυνειδητόν αὐτὴν πράξιν συνειδητὴν καὶ ἀντιληπτὴν ὑπὸ τοῦ πάσχοντος, τότε τὸ νοσηρὸν σύμπτωμα ἐξαλείφεται. Αὐτὸς εἶναι ὁ μηχανισμὸς τῆς ψυχαναλυτικῆς μεθόδου τοῦ Φρόϋτ. Θεραπεύει τὸ νοσηρὸν σύμπτωμα καθιστῶν ἐνσυνειδητόν τὴν παθολογίαν αὐτοῦ.

Πρὸς τούτοις εἶναι ἀπαραίτητος διὰ τὴν ἐπιτυχίαν τῆς ψυχολογίας ἡ ψυχικὴ σχέσις μεταξὺ ἱατροῦ καὶ πάσχοντος. Πρέπει νὰ ἀναπτυχθῇ μεταξὺ τῶν δύο μία ἀμοιβαία ἐμπιστοσύνη, καὶ κυρίως ἓνα συναισθηματικὸν πλησιάζον πρὸς τὸν ἔρωτα, δίχως βεβαίως νὰ ὑπερβῇ τὰ ὅρια τῆς θεραπευτικῆς ἀγωγῆς, καὶ λόγῳ τῶν καθημερινῶν ἐπαφῶν καὶ τοῦ δεικνυ-

ομένου ἐνδιαφέροντος μία ἀληθὴς μεταβίβασις σκέψεων, ἵνα κατορθωθῇ ἡ ἀνίχνευσις τοῦ ὑποσυνειδήτου. Βεβαίως ἡ ψυχολογία ἀπαιτεῖ μεγάλην ἀντοχήν καὶ ὑπομονὴν τόσον ἐκ μέρους τοῦ πάσχοντος, ὅσον καὶ τοῦ ἱατροῦ, καθ' ὅσον καθημερινῶς θὰ προσκρούουν εἰς τὰς ἀντιδράσεις τοῦ ὑποσυνειδήτου, ἀρνούμενου ἐπιμόνως νὰ ἀποκαλυφθῇ καὶ οὕτως ἐπέλθῃ ἡ θεραπεία τοῦ πάσχοντος.

Ὁ Φρόϋτ παραδέχεται ὅτι κάθε ψυχαναλυτικὴ ἐξερεύνησις ἀποδεικνύει ὅτι εἰς τὰ ἀπωθηθέντα ἐν τῷ ὑποσυνειδήτῳ ἐπείσοδια ὑπάρχει κάποια ἀνικανοποίητος καὶ σεξουαλιστικὴ (φυλετικὴ) ἐπιθυμία. Οἱ ἐπικριταὶ τῆς θεωρίας ταύτης δὲν εἶναι εὐκαταφρόνητοι, καθ' ὅσον ἀδυνατοῦν νὰ παραδεχθοῦν τὴν ὑπερβολικὴν σημασίαν καὶ βαρύτητα τῶν φυλετικῶν ὁρμῶν. Ἀλλ' ἐπὶ τοῦ σημείου τούτου ὑπάρχει παρεξήγησις, διότι ὁ ὅρος «λίμπιντο» Libido, τὸν ὁποῖον ἐθέσπισεν ὁ Φρόϋτ, ἢ φυλετικὴ αὐτὴ τάσις, δὲν ἔχει μόνον τὴν στενὴν ἐννοίαν καὶ τὴν σημασίαν, τὴν ὁποίαν ἀποδίδει εἰς αὐτὸν ὁ κόσμος, δηλαδή τὸν κορεσμόν τῆς γενετησίου ὁρμῆς, ἀλλὰ ἔχει πολὺ εὐρύτεραν σημασίαν, περιλαμβάνων ὅλας τὰς πρωτογόνους ὁρμῆς, πάθη, διατροφὰς καὶ συναισθήματα, ἅτινα τείνουν νὰ ἱκανοποιηθοῦν διαφοροτρόπως. Μήπως δὲν εἶναι μία ἐνστικτός ἐυγενὴς φυλετικὴ ὁρμὴ τὸ πιπίλισμα ὑπὸ τοῦ βρέφους τῶν δακτύλων του, ἢ τοῦ στήθους τῆς μητρὸς του; Ποῖος ἀπὸ ἡμᾶς δὲν ἔχει παρατηρήσει τὴν ἀπόλαυσιν, τὴν ὁποίαν αἰσθάνεται τὸ βρέφος εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῶν πράξεων τούτων; Ἀλλὰ μήπως ἡ ἀνάγκη τῆς οὐρήσεως ἢ τῆς ἀποπατήσεως δὲν εἶναι καὶ αὐτὴ μία σεξουαλιστικὴ ἀπόλαυσις, μία libido; Σεξουαλιστικὴ ἐπίσης ἐκδήλωσις εἶναι ἡ ὑπερβολικὴ ἀγάπη τοῦ Οἰδίποδος, τοῦ λεγομένου συμπλέγματος τοῦ Οἰδίποδος ψυχολογικῶς, ὅστις ἐφόνησε τὸν πατέρα του Λαῖον καὶ ἐνυμφεύθη τὴν μητέρα του Ἰοκάστην, ἀποτελεῖ μίαν ἀπόδειξιν συμβολισμοῦ τῶν ὑποσυνειδήτων φυλετικῶν ὁρμῶν. Πάντως ἡ εὐρύτερα ἀνάπτυξις τῆς θεωρίας τοῦ Φρόϋτ ἐν τῇ παρουσίᾳ μελέτῃ μεθ' ὧν τῶν συμπλεγμάτων της, δὲν θὰ ἦτο περισσότερο διαφωτιστικὴ.

Τὸ σπουδαιότερον εἶναι ἡ κατανόησις τῆς ψυχοθεραπευτικῆς αὐτῆς μεθόδου, ἢ ὁποία καλῶς καὶ ἐπιδεικνύει ἐφαρμοζομένη, δύναται νὰ ἐπιφέρῃ μεγάλην ἀνακούφισιν εἰς τοὺς διαρκῶς πληθυνομένους νευρικοὺς.

Τῆς παλιᾶς σοφίας πλούτια

5ο. Οἱ στοχασμοὶ τοῦ Δημόκριτου στὴν Ἠθική.

Ἀρκετὸ δὲν εἶναι τὸ νὰ μὴ κάνεις ἀδικία· πρέπει καὶ νὰ μὴ περνᾷ κὰν ἀπὸ τὸ νου σου τὸ νὰ κάμεις ἀδικία.

Ὡραῖο εἶναι τὸ νὰ ἐπαινῇ κανεὶς τὶς ωραῖες πράξεις· ἀλλὰ τὸ νὰ κάνει τέτιον ἐπαινο ἀντικρίζοντας πράξεις κακὲς εἶναι ἄξιο ἀνθρώπου ἀπατεώνα καὶ πονηροῦ.

Πολλοὶ ἄνθρωποι σπουδασμένοι δὲν ἔχουν ὅση πρέπει νο-
ημοσύνη. Χρειάζεται νὰ κοπιᾷζεις μᾶλλον γιὰ νὰ σκέπτεσαι
πολύ παρὰ γιὰ νὰ μαθαίνεις πολλά.

Καλύτερο εἶναι τὸ νὰ σκέπτεσαι πολύ πρὶν ἐνεργήσεις κάτι
παρὰ τὸ νὰ σκέπτεσαι πάνω σ' ἐκεῖνο ποὺ ἔχεις ἐνεργήσει.

Δὲν πρέπει νὰ ἐμπιστεύεσαι πρὸς ὅλους, παρὰ πρὸς ἐκείνους
μόνο ποὺ ἔχεις ἀπ' αὐτοὺς δείγματα καλοσύνης. Τὸ πρῶτο
ὅποιος κάνει εἶναι μωρός· τὸ δεῦτερο εἶναι βέβαια λογικό.

Τοὺς ἀξιοσέβαστους ἀνθρώπους καὶ τοὺς τιποτένιους δὲν τοὺς
ἀναγνωρίζουμε μόνο ἀπὸ τὶς ἐνέργειες των, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τοὺς
πόθους των.

Ἀκόμα καὶ τοὺς κουτοὺς οἱ κακοτυχίες μπορεῖ νὰ τοὺς κά-
μουνε φρόνιμους.

Δὲν εἶναι ἀνώφελο τὸ νὰ κερδίσει κανεὶς χρήματα. Εἶναι
ὅμως τοῦτο πολὺ κακὸ ἂν τὸ κατορθώσῃ μὲ ἀδικία.

Ἡ δόξα καὶ ὁ πλοῦτος ὅταν μαζὶ δὲν ὑπάρχει καὶ νοὺς εἶναι
ἀγαθὰ πολὺ ἄσταθα.

Ὅποιος ἐνῶ μιμεῖται τοὺς κακοὺς δὲν ἔχει τουλάχιστο τὴν
ἐπιθυμίαν νὰ μιμεῖται τοὺς ἐνάρετους εἶναι ἄξιος ἀποστροφῆς.

Πιὸ καλὸ γιὰ τοὺς κουτοὺς εἶναι νὰ ὑπακούουν παρὰ νὰ
προστάζουν.

Πρέπει νὰ ἀρνιόμαστε κάθε ἀπόλαυση ποὺ δὲν εἶναι ὠφέλιμη.

Ἀρχαῖο ἀνάγλυφο ἀπὸ τὶς ἀνακαφές Ἀθηνῶν 1931.

Σοφοκλῆ

Ἰχνευταὶ *

Μετάφραση σὲ δημοτικούς στίχους Δημ. Μ. Σάρρου

ΠΡΟΣΩΠΑ

ΑΠΟΛΛΩΝΑΣ, θεός.

ΣΙΛΗΝΟΣ, γέρος κακοφτιασμένος, πατέρας τῶν Σατύρων.

Ἡ ΝΥΜΦΗ ΚΥΛΛΗΝΗ, εἶδος Νεράϊδας.

ΧΟΡΟΣ ΤΩΝ ΣΑΤΥΡΩΝ, 15 πρόσωπα. Ἀπ' αὐτὰ ἓνας ὁ κορυφαῖος καὶ δύο παραστάτες του.

[ΕΡΜΗΣ, θεός].

Ἡ σκηνὴ στὴ βορινῇ Ἀρκαδίᾳ, στὸ βουνὸ τῆς Κυλλήνης, μέσα στοὺς βράχους καὶ στὰ δέντρα. Στὸ βάθος μιὰ σπηλιὰ μὲ κλεισμένη τὴ μπασιά της.

1. ΠΡΟΛΟΓΟΣ

ΑΠΟΛΛΩΝΑΣ

Σ' ὅλους τοὺς θεοὺς καὶ σ' ὅλους τοὺς ἀνθρώπους

τάζω νὰ δώσω ἀνταμοιβὴ μεγάλη

σ' ἐκεῖνον ποὺ θὰ βρεῖ καὶ θὰ μοῦ φέρει

τὰ ζωντανά μου, ποὺ μοῦ τᾶχουν κλέψει.

Κι ἀλήθεια φοβερά πονεῖ ἡ ψυχὴ μου

γιὰ τίς γαλατερές μου τίς γελάδες,

γιὰ τὰ μοσκάρια καὶ τίς νιές σαμάλες.

Χαμένα ἀναγυρεύω τὸν τορὸ τους·

χάθηκαν ὅλα, καὶ κρυφὰ ἔχουν φύγει

μακριὰ ἀπὸ τὰ παχυνὰ τῆς βοῖδοστάνης.

Ἄφαντα μὸχουν γίνεῖ μὲ τὰ μάγια.

Ποτέ δὲ θὰ μπορούσα νὰ πιστέψω

πὼς ἀπ' τοὺς θεοὺς ἢ ἀπ' τοὺς ἀνθρώπους κάποιος

θὰ τολμοῦσε νὰ κάμει τέτοιο πρᾶμα.

* Οἱ «Ἰχνευταὶ» τοῦ Σοφοκλῆ εἶναι τὸ δεύτερο σατυρικό δράμα, ποὺ μᾶς ἀπόμεινε ἀπὸ τὴν ἀρχαία ἑλληνικὴ δραματικὴ ποίηση. Τὸ πρῶτο, ὁ «Κύκλωψ» τοῦ Εὐριπίδη, τὸχουμε ἀκέραιο, ἀλλ' ἀπὸ τοὺς «Ἰχνευτὰς» ποὺ βρέθηκαν σ' ἓνα πάπυρο τοῦ Ὁξυρύγχου στὴν Αἴγυπτο τὸ 1912 σώζονται δυστυχῶς μόνο τὰ 2)3, τετρακόσιοι περίπου στίχοι καὶ μερικὲς λέξεις ἀπὸ τοὺς ἄλλους στίχους. Πρῶτη φορὰ μεταφράζονται στὴ γλῶσσα μας ἀπὸ τὸν λογοτέχνη καὶ φιλόλογο κ. Δ. Σάρρο ποὺ ὁ ἴδιος εἶναι καὶ τοῦ *Κύκλωπα* ὁ μεταφραστής. Τὴν ἀρχὴ τῆς μετάφρασης τῶν *Ἰχνευτῶν* δημοσιεύουμε σήμερα. Τὴν εἰσαγωγὴ δημοσιεύσαμε στὸ προηγούμενο φύλλο.

Εὐτὺς λοιπὸν αὐτὰ σὰν τᾶχω μάθει,
τρέχω καὶ ψάχνω ζαλοβροντισμένους
καὶ διαλαλῶ παντοῦ σὲ θεοὺς κι ἀνθρώπους,
γιὰ νὰ τὰ ξέρουν ὅλοι. Ἐπάνω κάτω
τὰ κυνηγῶ τρελός, ἀναζητώντας.

15

* Γύρισα σ' ὅλες τίς φυλές τῆς Θράκης
μὰ τίποτα δὲ βρῆκα..... Ἐπειτα τρέχω
στοὺς καρπεροὺς τῆς Θεσσαλίας κάμπους,
στὶς πλούσιες πολιτείες τῆς Βοιωτίας.....

20

κατόπι στὴ Δωρίδα.....κι ἀπὸ κεῖθε
γοργοτρεχᾶτος φτάνω στῆς Κυλλήνης
τὰ δύσβατα κοτρώνια καὶ λαγκάδια....*

30

Λοιπὸν ἂν εἶν' ἐδῶ βοσκὸς κανέννας,
ἢ ζευγολάτης, εἴτε καρβουνιάρης,
εἴτε βουνοῦ παιδί, Νεράϊδας γέννα,
σ' ὅλους τὰ λέγω αὐτὰ γιὰ νὰ τὰκούσουν:
τοῦ Ἀπόλλωνα τὸν κλέφτη ὅποιος θὰ πιάσει,
τοῦτο θὰ λάβει εὐτὺς γι' ἀνταμοιβή του.

35

Ἐνῶ ὁ θεὸς Ἀπόλλωνας ὁμιλεῖ ἀκόμα καὶ καταθέτει τὸ χρυσάφι πῶ-
ταξε γι' ἀνταμοιβή, μπαίνει στὴ σκηνὴ λαχανιασμένος ὁ γέρο-Σιλινός.

ΣΙΛΗΝΟΣ

Ἀφέντη Φοῖβε, ἀκούοντας τὴ φωνή σου

νὰ λείπει τὸ βροντερὸ διαλάλημά σου,

40

ἔτρεξα κῆρθα ἐδῶ λαχανιασμένος

ὅσο μπορεῖ ἓνας γέροντας νὰ τρέξει,

θέλοντας, Φοῖβε Ἀπόλλωνα, νὰ κάμω

σ' ἐσὲ καλὸ καὶ νὰ σ' εὐχαριστήσω,

ἂν τοῦτο τὸ κινήγημα θάρχισω.

Βλέπει μὲ προσοχὴ τὸ καταθεμένο χρυσάφι.

Κι αὐτὸ τὸ χρυσοστέφανο βραβεῖο,

πῶχεις γιὰ μένα ἐδῶ καταθεμένο,

45

πρέπει νὰ τῶχεις βέβαια ἀνταμωμένο

μὲ τίς παραγγελιές σου πῶχεις κάμει.

Ἔτσι θὰ στείλω ἐγὼ καὶ τὰ παιδιά μου

μὲ τὰ δικά τους μάτια νὰ τηράξουν,

φτάνει ὅσα λὲς σωστὰ νὰ τὰ ἐκτελέσεις.

ΑΠΟΛΛΩΝΑΣ

Καλὴ ἔναι ἡ προθυμίᾳ σου· μόνον τώρα
βεβαίωσε ὅσα μοῦ εἶπες.

ΣΙΛΗΝΟΣ

Θά σοῦ φέρω
τὰ βόδια σου· κέσν' βεβαίωσέ μου
τὸ δῶρο πῶχαις τάξει. 50

ΑΠΟΛΛΩΝΑΣ

Θά τὸ λάβει
ὅποιος θά τᾶβρει· εἶν' ἑτοιμα τὰ δῶρα.....

ΣΙΛΗΝΟΣ

Μὰ τί εἶπες τώρα; Ὑπάρχει κι ἄλλο δῶρο; 56

ΑΠΟΛΛΩΝΑΣ

Ἐλεύτερος κέσν' καὶ τὰ παιδιὰ σου
μέ τῇ γενιά τους ὅλη θά εἴστε πάντα.

Φεύγει ὁ Ἀπόλλωνας

2. ΠΑΡΟΔΟΣ

ΧΟΡΟΣ ΣΑΤΥΡΩΝ

Μπαίνουν 15 Σάτυροι (7+7+1) πού ἀπαρτίζουν τὸ χορό, ἀπὸ ἕνα ἕνα πηδώντας καὶ χορεύοντας. Τραγουδοῦν στροφὴ δοχμακὴ (ἢ δαχτυλικὴ μὲ ἀνάκρουση), στίχης ὁποίας τοὺς 11 πρώτους στίχους σώζονται μόνον 4-5 ἀρχικὲς συλλαβές. Οἱ Σάτυροι παρακινοῦν ὁ ἕνας τὸν ἄλλο νὰ κυνηγήσουν τὸν κλέφτη τῶν ἀγελάδων τοῦ Ἀπόλλωνα. Θέλουν νὰ λάβουν τὴ διπλὴ ξαγορά, πού τοὺς ἔταξε ὁ θεὸς αὐτός.

Ἐμπρός, τρέξε· δρόμο·
τὰ πόδια στὸν ὦμο·
τὸ βῆμα γοργό. 60

Ἐμπρός τώρα, σύρε
νὰ βρεῖς ποιὸς ἐπῆρε
τοῦ Φοῖβου τὸ βιό.

Στὸ τέλος νὰ φτάσεις
τὸν κλέφτη νὰ πιάσεις
στὴν τρυπὰ του ἐκεῖ.

Ἀκοῦς πού σέ κράζει,
νὰ τρέξεις προστάζει,
φωνὴ πατρικὴ.

—Ἀχ πῶς τὰ κρυμμένα, 65
μέ δόλο κλεμμένα,
καὶ ποῦ θά τὰ βρῶ;

—Τὰ πόδια μου ἂν τρέξουν,
[τὰ μάτια ἂς προσέξουν]
κι ἂν τᾶβρω θά ζῶ

κὲγὼ κι ὁ γονιὸς μου
στὴ σφαῖρα τοῦ κόσμου
ἐλεύτερα πιά.

Κι ὁ φίλος θεὸς μου, 70
γοργὸς χορηγὸς μου
στὰ κόπια μου αὐτά,

νὰ μῶδινε τώρα
τὰ δλόχρυσά δῶρα,
πού βλέπω μπροστά.

Οἱ Σάτυροι σταματοῦν

3. ΕΠΕΙΣΟΔΙΟ Α'.

ΣΙΛΗΝΟΣ

Ὦ θεοὶ καὶ Τύχη κι Ἀγγελε ὁδηγέ μου,
ἄμποτε νὰ πετύχω αὐτὸ τὸ πρᾶμα 75
πού τρέχω βιαστικά, νὰ κυνηγήσω
τὸν κουρσευτὴ τὸν ἄρπαγα, τὸν κλέφτη
πού λήστεψε τοῦ Φοῖβου τὰ γελάδια
Στοὺς θεατές.

Ἄν τὰ εἶδε αὐτὰ κανεῖς ἢ τᾶχει ἀκούσει,
νὰ μοῦ τὸ πεί κι ἀγαπητὸς μου θᾶναι.
μὰ καὶ καλὸ μεγάλο αὐτὸς θά κάμει
στὸ θεὸ τὸ Φοῖβο. Κι ἂν τὸ φανερῶσει 80
σ' ἐμέ, θά λάβει ξαγορὰ κάμποση.

ΧΟΡΟΣ

Μπά! τί μοῦ λές; τὸ πρᾶμα εἶναι σπουδαῖο.

ΣΙΛΗΝΟΣ

Στοὺς θεατές.

Ξέρει κανένας τίποτα, ἢ δὲν ξέρει; 85

Δὲ λαβαίνει ἀπάντηση.

Θαρρῶ πὼς πρέπει στὴ δουλειὰ νὰ τρέξω.

Παρακινεῖ τὰ Σατυρόπουλα νὰ τρέξουν μ' ὅλα τὰ δυνατά τους. Τῶν ἑπτὰ αὐτῶν ἱαμβικῶν τριμέτρων σώζεται μόνον τὸ πρῶτο μισὸ μέρος κάθε στίχου.

Ἐμπρὸς λοιπόν, παιδιά, ὅλοι κινηθεῖτε
τριγύρω μὲ τίς μύτες ὀσμισεῖτε,
κοιτᾶτε ἐδῶ κέκεϊ, παντοῦ τρεχᾶτε,
τὰ δυνατά σας βάλτε, προσπαθᾶτε, 90
τὸ θεὸ παρακαλᾶτε νὰ βοηθήσει
καὶ σ' ὅλα ἐπιτυχία νὰ σᾶς χαρίσει.

Οἱ ἀχναρολάτες Σάτυροι μοιρασμένοι σὲ δυὸ ἡμιχόρια τρέχουν νάνιχνέψουν. Βρίσκουν τὸν τορὸ. Ὁ Ἑρμῆς πέρασε ἀπὸ δῶ. Στὴ γῇ φαίνονται ὀμπλές, δηλ. πατημασιές, τῶν ἀγελάδων.

ΗΜΙΧΟΡΙΟ Α'.

Θεός, θεός, θεός, θεός, γιὰ κοίτα!
Τὸν πιάσαμε, θαρρῶ· στάσου, μὴν τρέχεις. 95

ΗΜΙΧΟΡΙΟ Β'.

Αὐτὰ εἶναι τῶν γελάδων τὰ σημάδια.

ΗΜΙΧΟΡΙΟ Α'.

Σώπα· κάποιος θεὸς εἶν' ὁδηγός μας.

ΗΜΙΧΟΡΙΟ Β'.

Τί κάνουμε καλέ; Πᾶμε ὅπως πρέπει;
Τί λές; Τί λέν αὐτοί;

ΗΜΙΧΟΡΙΟ Α'.

Λέν πᾶμε ὥραϊα,
κι αὐτὰ τὰχνάρια καθαρὰ τὸ δείχνουν. 100

ΗΜΙΧΟΡΙΟ Β'.

Γιὰ ἰδέ, γιὰ ἰδέ!
Νά πάλι τὸ σημάδι τῆς ὀμπλῆς των.

ΗΜΙΧΟΡΙΟ Α'.

Κοίτα καλά:
Νά κι ἄλλα ἀχνάρια ἰσόμετρα μὲ τᾶλλα.

ΗΜΙΧΟΡΙΟ Β'.

Προχώρα, δρόμο, καὶ κατόπι στάσου, 105
κι ἂν φτάνει ἐδῶ στ' αὐτιά μας ἀκουρμάσου
κανένα βοῖδομούγκρισμα ἀπὸ μέσα.

Ἐνας ἀχὸς πρωτάκουστος καὶ μυστηριακὸς δονεῖ τὸν ἀέρα. Οἱ Σάτυροι φτάνουν στὴ θύρα τῆς σπηλιᾶς τοῦ Ἑρμῆ.

ΗΜΙΧΟΡΙΟ Α'.

Δὲν καλακούω τὴ φωνή, μὰ ὥς τόσο
τὰχνάρια αὐτὰ καὶ τὰ σημάδια δείχνουν,
φῶς φανερό, πὼς εἶναι τῶν γελάδων. 110

ΗΜΙΧΟΡΙΟ Β'.

Κοίταξε ὅω!
Ναί, μὰ τὸ Δία, τὰ πατήματά τους
πισόστρατα γυρίζουν· κοίταξέ τα.
Τί νᾶναι αὐτό; Τί δείχνει αὐτὸς ὁ τρόπος;
Τὰ μπροστινὰ βαδίζουν πρὸς τὰ πίσω, 115
τὰ πισινὰ κι αὐτὰ συμπερδεμένα.
Μεγάλο σαστισμὸ εἶχε ὁ βοηδολάτης.

Οἱ Σάτυροι χορεύοντας ἕνα καινούργιο χορὸ, μὲ τὰ χέρια καὶ μὲ τὰ πόδια, κι ἀνασηκώνοντας στὸν ἀέρα τὰ πισινὰ τους, ἀναζητοῦν πρὸς ὅλα τὰ μέρη.

ΣΙΛΗΝΟΣ

Τί 'ναι αὐτὴ πάλι ἡ τέχνη ποῦβρες; Τί 'ναι;
 Ἄξαφνα πρὸς τὴ γῇ σκυμμένος ἔτσι
 νάναγυρεύεις; Τί 'ναι αὐτὸς ὁ τρόπος;
 Δὲν τὸ καταλαβαίνω! Εἶσαι πεσμένος
 ὅμοια σὰν ὁ σκαντζόχοιρος στὸ λόγγο,
 ἢ σὰ μαϊμού, μ' ὀρθὰ τὰ πισινά σου,
 φυσομανᾷς σὲ κάποιον. Τί 'ναι τοῦτα;
 Καὶ ποῦ τᾶχετε μάθει; Σὲ ποιόν τόπο;
 Πέτε, γιατί δὲν ξέρω αὐτὸν τὸν τρόπο.

120

Ἀκούονται πυκνοὶ ἤχοι κιθάρας. Σταματοῦν ἀπότομα οἱ Σάτυροι.
 Γενικὴ κατάπληξη.

ΧΟΡΟΣ

Οὔι, οὔι, οὔι, οὔι!

125

ΣΙΛΗΝΟΣ

Τί ξεφωνίζεις; Ποιὸν φοβάσαι; Τί εἶδες;
 Τί ἔχεις ἀκούσει; Τί τρελομανίζεις;
 Ἄχός βραχνὸς ἀκούστηκε σιμά σου·
 θέλεις νὰ μάθεις τί εἶταν; Τί σιωπᾶτε,
 ἐσεῖς μωρέ, πού ὡς τώρα ἔτσαμπουνᾶτε;

ΚΟΡΥΦΑΙΟΣ

Σώπα λοιπόν!

Ὁ χορὸς κοιτάζει μακριά

ΣΙΛΗΝΟΣ

Ποιὸς εἶν' ἐκεῖ πού θέλεις ν' ἀποφύγεις;

ΚΟΡΥΦΑΙΟΣ

Ἀκουε λοιπόν.

ΣΙΛΗΝΟΣ

Καὶ πῶς ν' ἀκούσω, ἀφοῦ φωνὴ δὲ νοιώνω;

ΚΟΡΥΦΑΙΟΣ

Ἀκουσ' ἐμέ.

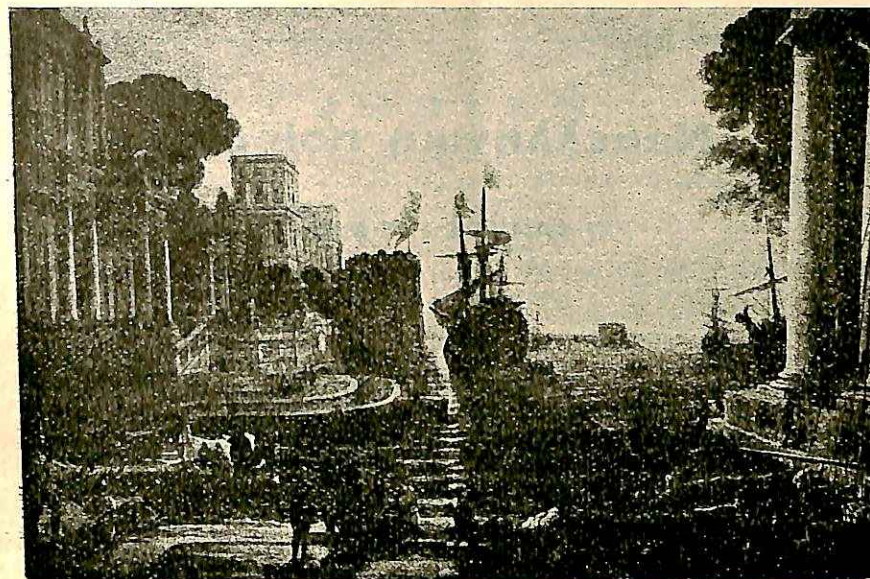
ΣΙΛΗΝΟΣ

Λοιπόν δὲ μὲ βοηθάτε στὴν παγάνα;

ΚΟΡΥΦΑΙΟΣ

Ἀκουσ' ἀκόμα μιὰ στιγμή τὸ πρᾶμα
 μὲ ποιὸν ἄχὸ σαστίσαμε ἀπορώντας,
 ἀνάκουστον ὡς τώρα στοὺς ἀνθρώπους.

(Συνέχεια)

Κλῶντ Λορραίν

Ὁ Ὀδυσσεύς ἀποδίνει τὴ
 Χρυσήϊδα στὸν πατέρα της

Πουσσέν

Οἱ Βοσκοὶ τῆς Ἀρκαδίας

Νεοελληνικὴ ποίηση

Ο ΚΑΗΜΟΣ ΤΗΣ ΜΗΛΙΑΣ

(Ἀπὸ τὰ δημοτικὰ τραγούδια).

Ἀπόψε μέσ' στὸ ὕπνο μου καὶ μέσα στ' ὄνειρό μου
λογιῶνε λάχανα ἔκοβα καὶ βοτανολογοῦσα.
Κι ἓνα μελίσι σύβγαλα καὶ κακοσύνεψά το
καὶ μέλισσα μὲ κέντησεν ἀναμεσοῦ στὰ χεῖλια
καὶ μάτωσε τὸ στόμα μου κι ἡ γλώσσα μου ξεράθη.
Καὶ στὸ μαντήλι τὰ τρίψα κι ἄναψε τὸ μαντήλι
καὶ σὲ ποτάμι τὸ πλυνα κι ἄναψε τὸ ποτάμι.
Καὶ τὸ ποτάμι διάβαινα θολὸ καὶ βουρκωμένο,
ποτάμι πού ξεχείλιζε σ' ὄρηο περιβολάκι,
πότιζε δέντρ' ἀρίφνητα, μηλιές καὶ κυπαρίσσια.
Καὶ μιὰ μηλιά, χρησομηλιά, ξεχωριστὴ ἀπ' τὶς ἄλλες
τὰ φύλλα ν' εἶχε κίτρινα κι ἔριχνε τὸν καρπὸ της.
Κι ἄλλη μηλιά τὴ ρώτησε ἀπ' ἄλλο περιβόλι:
—Μηλιά τὰ μῆλα σὲ βαροῦν γῆ ὁ καρπὸς σου βλάφτη
γῆ κι ὁ περιβολάρης σου ἑκακοτότισε σε;
—Μήτε τὰ μῆλα μὲ βαροῦν, μήτ' ὁ καρπὸς μου βλάφτη,
μήτ' ὁ περιβολάρης μου ἑκακοτότισε με,
μόν' τρίμερα ἓνα ἀντρώγυνο στὴ ρίζα μου κοιμήθη
καὶ στὸν καρπὸ μου ὁμόσασι νὰ μὴν ξεχωριστοῦνε
κι ἐκεῖνοι ξεχωρίστηκαν κι ἔρριξα τὸν καρπὸ μου.

ΑΘΑΝΑΣΙΑ ΤΟΥ ΠΟΙΗΤΗ

(Τοῦ Γεωργίου Ζαλοκώστα)

Στὸ μνήμα μέσα τὸν νεκρὸ μὴ κλαῖτε οἱ πονεμένοι,
Καὶ μὴ τὸν λέτε δυστυχῆ.
Ὅχι, δὲν ἔμεινε ἡ ψυχὴ
Στὰ χρώματα κλεισμένη.

Δέτε τῆς Μούσης τὸν υἱόν, μὲ τὴ γλυκεῖα μορφή του
Μὲ τὴ ματιά καὶ μὲ τὸ νοῦ
Πρὸς τὸ βασίλειο τοῦ οὐρανοῦ
Ἀφίνει τὴν ψυχὴ του.

Τὴν στέλνει μέλισσα ἑλαφρὴ μιὰ ἰδέα νὰ κυνηγήσει
Καὶ νὰ τὴν φέρει εἰς τὸ χαρτί.
Ἄν εἶναι ἡ σάρκα του θνητὴ
Τὸ πνεῦμα του θὰ ζήσει.

Γνωμικά

—Εἴτε ἀπὸ θρησκεία εἴτε ἀπὸ φιλοσοφία προερχόμενη ὁποιαδήποτε ἠθικὴ δείχνεται μὲ συνέπεια καὶ ἀλληλουχία μόνον ὅσο διατυπώνεται σὲ ἀπόλυτες ἀρχές καὶ σὲ γενικὰ ἀξιώματα. Γιατὶ ἀλλιῶς στὶς λεπτομέρειες, στὴν πραχτικὴ ἀσκηση τῆς ἠθικῆς ὁ κάθε κανόνας τῆς συγκρούεται μὲ κάποιον ἄλλο κανόνα κι ἀπὸ τὴ σύγκρουση τοὺς προκύπτουν καταπληχτικὲς ἀντιφάσεις. Οἱ ἀντιφάσεις αὐτὲς σὲ κάθε ἐρευνητικὴ περίοδο τοῦ πολιτισμοῦ, σὲ καθ' ἐποχὴ δηλαδὴ πού ἐπικρατεῖ ὁ λεγόμενος ὀρθὸς ἢ ὁ σοφιστικὸς λόγος, συσκοτίζουν τὴν ἠθικὴ στὸ σύνολο τῆς, κλονίζουν τὰ θεμέλια τῆς, προκαλοῦν πολλοὺς κι ἐπικίνδυνους δισταγμοὺς μέσα στὴ συνείδηση τῶν πολλῶν ἀνθρώπων, πού δὲν μποροῦνε πιά νὰ σκεπάζουν εὐλαβητικὰ τὶς ἀσκήμες γδύμνιες τῆς ἠθικῆς μὲ τὸν πέπλο τῆς πίστης. Κι ἔτσι πάντα, ὥσπου ὁ ἀνθρώπινος νοὺς νὰ ὑφάνει ἐν' ἄλλο καινούργιο πέπλο λαϊκῆς πίστης, πληθαίνουν οἱ ἀστάθειες κι οἱ παραβάσεις τῆς ἠθικῆς—τὸ φαινόμενο δηλαδὴ τῆς ἠθικῆς ἀσυνειδησίας ἐπικρατεῖ.

—Χρεάζεται βέβαια κάποια φυσικὴ προδιάθεση, ἓνα εἶδος αὐθυποβολῆς, γιὰ νὰ αἰστανθεῖ ὁ ἀνθρώπος τὸν ἐνθουσιασμό ἀπὸ τὶς ὁμορφιές τῆς φύσης. Κι ἡ αὐθυποβολὴ αὐτὴ, πλοῦτος κληροδοτημένος σὲ λίγους εὐτυχισμένους γιὰ νὰ τοὺς εὐκολύνει καὶ νὰ πολλαπλασιάζει τὴν ἀπόλαψη τῆς ζωῆς, οὔτε ἰσόμοιρα εἶναι δοσμένος στοὺς ἐκλεκτοὺς, οὔτε σ' ὅλες τὶς περιστάσεις καὶ σ' ὅλες τὶς στιγμὲς τῆς ζωῆς ἔχει σ' ἓνα καὶ τὸν αὐτὸν ἀνθρώπο τὴν ἴδια ἔνταση. Ἡ μάθηση, τὸ περιβάλλον, ἡ ἀνατροφή δὲν μποροῦνε νὰ δημιουργήσουν τὴν αἰσθητικὴ αὐτὴ αὐθυποβολή, ἀν φυσικὰ δὲν ὑπάρχει. Μόνο νὰ τὴν καλλιεργήσουν μποροῦν καὶ νὰ δώσουν τὴν ἐπίγνωση τῆς σ' ἐκεῖνον πού φυσικὰ τὴν ἔχει. Γι' αὐτὸ συχνότατα βλέπουμε σὰν ἀποτέλεσμα τῆς ἀνατροφῆς, τῆς μόρφωσης καὶ τοῦ περιβάλλοντος ψευτοενθουσιασμοὺς γιὰ τὴ φύση καὶ ψευτοεκτιμήσεις τοῦ ὠραίου στὴ φύση καὶ κωμικὲς παραγνωρίσεις τῆς φυσικῆς ὁμορφιάς νὰ ἐκδηλώνονται ὄχι μόνο ἀπὸ πεζοὺς καὶ ἀγοραίους, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ κείνους πού περιστάτικα πῆραν ἐπάγγελμα τοὺς τὴν τέχνη ἢ τὴν ποίηση. Ἡ ἀλήθεια ὅμως εἶναι ὅτι οἱ τελευταῖοι αὐτοὶ μὲ τὰ ἀκαλαίσθητα ἔργα τοὺς συνεννοοῦνται πληρέστατα μὲ τὸ πλῆθος τῶν ἀγοραίων. Τοῦ δίνουν ἐκεῖνο πού τὸ πλῆθος περίπου αἰστάνθηκε ἢ μποροῦσε νὰ αἰστανθεῖ.

—Πολλοὶ τόποι στὴν κατοικημένη γῆ παρουσιάζουν τὰ χαρακτηριστικὰ τῆς γονιμότητας καὶ τῆς εὐφορίας—πλούσιοι κάμποι, πυκνὰ δάση, κατὰφυγες πλαγιές, νερὰ περίσσια—κι ὁ ἀντίλαλος τῆς ἀσφαλείας τῆς θροφῆς, τὸ καθρέφτισμα τῆς καλοπέρασης, ἡ ὑπόσχεση τῆς συντήρησης ἀποτελοῦν ἓνα εὐχάριστο συναίσθημα μέσα στὸν ἀνθρώπο, δημιουργοῦν μιὰ αἰσθητικὴ ἀπόλαψη, ταπεινὴ ὅμως κι ἐλάχιστη δημιουργικὴ. Λίγοι τόποι ἔχουν τὸ προνόμιο τῆς ὁμορφιάς, πού ἀπομακρυνόμενη ἀπὸ τὴ γονιμότητα καὶ τὴν ὑπόσχεση τῆς ὑλικῆς συντήρησης, ταιριάζει ὅμως πῶς βαθιὰ καὶ πῶς πλούσια μὲ τὶς αἰσθητικὲς ἀνάγκες ἐκεῖνες πού ἐκαλλιέργησε στὸν ἀνθρώπο ἓνας προαιώνιος πολιτισμός. Μέσα σ' αὐτοὺς τοὺς λίγους τόπους ἓνας εἶναι βέβαια κι ἡ Ἀττικὴ.

—Οἱ μέτριοι καλλιτέχνες καὶ οἱ ὄχι ἐξαιρετικοὶ ποιητὲς προχωρώντας ἢ ἠλικία τους, στὰ γερατιά, κυριεύονται συνήθως ἀπὸ μιὰ χαρακτηριστικὴ φιλοδοξία ἀναγνώρισης καὶ τιμῆς θέλουν μὲ κάθε τρόπο ν' ἀπολαύσουν τὴ φήμη, πού τὸν καιρὸ τῆς ἀκμῆς τους δὲν τὴ λογάριζαν ποτὲ τόσο πολὺ ὅσο τὴν ἐμπνέουν τοὺς καὶ τὸν πάθο τους καὶ τῆς πρωτοτυπίας. Κάποια ματαιοδοξία γιὰ τιμὲς καὶ γιὰ λαϊκὴ ἀναγνώριση τοὺς κυριεῖ γέροντες καὶ πειράζονται κατάκαρδα γιὰ κάθε ἐπικρίση. Ἐνα σὰν ξαναγύρισμα παθαίνου νὰ πρὸς τὶς πρῶτες νεανικὲς ματαιοδοξίες.

Ι. Ζ.

Ὁρθογραφικὴ ἀπλοποίηση Σημείωμα πέμπτο Δ. Α. ΓΛΗΝΟΥ

Κάποια κίνηση ἄρχισε γύρω ἀπὸ τὸ πρόβλημα τῆς ὀρθογραφίας. Σημάδι εὐχάριστο! Τὸ Ὑπουργεῖο τῆς Παιδείας ἐστειλε ἐρώτημα στὶς δυὸ Φιλοσοφικὲς Σχολές καὶ στὴν Ἀκαδημία, ἂν πρέπει νὰ καταργηθοῦν οἱ τόνοι καὶ τὰ πνέματα. Οἱ Σχολές καὶ ἡ Ἀκαδημία δὲν ἀπάντησαν ἀκόμη, μὰ θὰ μελετοῦνε βέβαια τὸ ζήτημα. Στὸ μεταξύ ὁ Σύνδεσμος τῶν Λειτουργῶν τῆς Μέσης Παιδείας Ἀττικῆς καὶ ἡ Διδασκαλικὴ Ὁμοσπονδία καλέσανε τὸν καθηγητὴ τῆς Γλωσσολογίας στὸ Πανεπιστήμιον Θεσσαλονίκης κ. Μ. Τριανταφυλλίδην νὰ κάμει δυὸ ὁμιλίες στὴν Ἀθήνα γιὰ τὸ ὀρθογραφικὸ μας πρόβλημα. Οἱ ὁμιλίαι ἔγιναν τὴν περασμένη βδομάδα στὶς 22 καὶ στὶς 14 τοῦ Ἀπρίλιου στὴν αἴθουσα τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρίας μπροστὰ σὲ πυκνὸ ἀκροατήριον.

Τὸ θέμα πολὺ ἐνδιαφέρει καθὼς καὶ ὁ ὁμιλητής. Παλιὸς ἀγωνιστὴς τοῦ δημοτικισμοῦ ὁ κ. Μ. Τριανταφυλλίδης ἔλαβε μέρος στὴ γλωσσικὴ μεταρύθμιση, στὰ 1917 καὶ εἶταν αὐτὸς εἰσηγητὴς στὸ Ἐκπαιδευτικὸ Συμβούλιον, γιὰ τὸν κανονισμό τῆς ὀρθογραφίας τότες. Τὸ πρόβλημα τὸ εἶχε μελετήσει καὶ πρωτύτερα σὲ ἰδιαιτέρο βιβλίον. Τώρα τελευταῖα, καθὼς μαθαίνω, τοῦ ἔχει ἀνατεθεῖ ἀπὸ τὸ Ὑπουργεῖο νὰ γράφει καὶ τὴ γραμματικὴ τῆς Δημοτικῆς γιὰ τὰ σκολειά. Εἶτανε λοιπὸν ὁ κ. Τριανταφυλλίδης τὸ πιὸ ἀρμόδιον πρόσωπον γιὰ νὰ διαφωτίσει τὸ κοινὸ τῆς πρωτεύουσας ἀπάνω στὸ ζήτημα καὶ νὰ εἰσηγηθεῖ μιὰ ὀριστικὴ λύση καὶ γιὰ τὸν κανονισμό καὶ γιὰ τὴν ἀπλοποίηση τῆς ὀρθογραφίας. Ἐχῶ ὅμως τὴν ἐντύπωση, πὼς οἱ περισσότεροι δὲν ἔμειναν ἱκανοποιημένοι ἀπὸ τίς ὁμιλίαι τοῦ κ. Τριανταφυλλίδου. Ἴσως φταίει σ' αὐτὸ τὸ ὅτι ὁ κ. Τριανταφυλλίδης δὲν ξεκαθαρίζει ἄρκετὰ τὰ προβλήματα, ποὺ ἔρευνᾷ μὲ τὸν προφορικὸ λόγον. Εἴτε γιὰ τὸν πνίγουν οἱ λεπτομέρειες, εἴτε γιὰ τὴν ὑπάρχει κάποια ἔλλειψη ἀπὸ συνθετικὴ δύναμη, εἴτε γιὰ τὸ τοῦ λείπει καὶ ὅση χρειάζεται τόλμη στὴ διατύπωση τῶν συμπερασμάτων του, ἀφήνει τὰ ζητήματα ἄρκετὰ θολὰ καὶ πρὸ πάντων δὲν τονίζει ἐκεῖνα, ποὺ πρέπει νὰ τονιστοῦν. Ἔτσι καὶ γιὰ τὸ ὀρθογραφικόν, πολὺ περισσότερο ἀπὸ τὰ ἱστορικὰ καθέκαστα τὸ κοινὸ θὰ ἐνδιαφερότανε νὰ ἀκούσει γιὰ τὴ σημερινὴ θέσιν τοῦ προβλήματος, γιὰ τίς λύσεις, ποὺ προτείνονται καὶ γιὰ τὴ γνώμη, ποὺ ἔχει ὁ κ. Τριαντα-

φυλλίδης στὰ τόσα συγκεκριμένα ζητήματα τῆς ὀρθογραφίας τῆς δημοτικῆς. Ὁ κ. Τριανταφυλλίδης ὅμως ἔμεινε στὶς γενικότητες, ἄρκεστηκε νὰ ἀποκρούσει τὴ φωνητικὴ ὀρθογραφία, δῆλωσε, πὼς δέχεται τὴν κατάργηση τῶν πολλῶν τόνων καὶ τῶν πνεμάτων. Τὸ πόρισμα πολὺ πενιχρὸ γιὰ τρεῖς ὥρες, ποὺ ταλαιπωρήθηκε τὸ ἀκροατήριον.

Νομίζω ὅμως, ὅτι ὁ κ. Τριανταφυλλίδης δὲν ἐπρόσβλεπε ἐπίσης ἄρκετὰ τὴν κοινωνικὴ πλευρὰ τοῦ ζητήματος. Ἐπῆρε τὴν κοινὴ γνώμη σὰν κάτι ἐνιαῖον, μονοκόμματον καὶ ἀναλλοίωτον. Καὶ ἀπάνω σ' αὐτὴ τὴν ἀντίληψιν στήριξε τὰ περισσότερα συμπεράσματα του. Καὶ αὐτὸ ἔβλαψε τὴν ἔρευνα του καὶ γιὰ τὴν ἱστορίαν τοῦ ζητήματος καὶ γιὰ τὴ σημερινὴν θέσιν του καὶ τὴν πιθανὴν λύσιν του.

Ἐνα ἄλλο σημεῖον, ποὺ δὲν πρέπει νὰ μείνῃ ἀπαράτητον, εἶναι καὶ τοῦτο. Ὁ κ. Τριανταφυλλίδης μιλώντας γιὰ τὸν κανονισμό τῆς ὀρθογραφίας τῆς δημοτικῆς εἶπε, πὼς πρέπει νὰ λαβαίνουμε ὑπ' ὄψιν καὶ τὴν ὑπαρξὴ τῆς καθαρεύουσας.

Τὴν ἀρχὴ αὐτὴ τὴ θεωρῶ ξένη καὶ ἀντίθετη σ' αὐτὴ τὴ βάση τοῦ δημοτικισμοῦ. Γιατὶ δημοτικισμός, ἂν δὲ γελιέται, εἶναι ἡ ἀντίληψιν, πὼς ἡ δημοτικὴ γλῶσσα πρέπει ν' ἀντικαταστήσῃ τὴν καθαρεύουσαν σὲ ὅλα τὰ φαινόμενα τῆς πνευματικῆς ζωῆς. Δὲν πιστεύω λοιπὸν νὰ συβιβάζεται μὲ τὸ δημοτικισμό ἡ ἀντίληψιν, πὼς θὰ ἐξακολουθήσῃ μαζί με τὴ δημοτικὴ νὰ συνυπάρχει καὶ ἡ καθαρεύουσα. Ἐκεῖνος λοιπὸν ποὺ συσταίνει νὰ κανονίζεται ἡ ὀρθογραφία τῆς δημοτικῆς ἔτσι, ποὺ νὰ διευκολύνεται καὶ ἡ διδασκαλία τῆς καθαρεύουσας, αὐτὸς δὲν εἶναι δημοτικιστής. Θὰ φανεῖ βάρβαρον πολὺ παράξενον νὰ ἰσχυριστῇ κανεὶς γιὰ τὸν κ. Τριανταφυλλίδην, ὅτι δὲν εἶναι δημοτικιστής. Αὐτὸ ὅμως εἶναι τὸ ἀναγκαῖον συμπέρασμα ἀπὸ τὴν ἀρχή, ποὺ ἔθεσε. Ἴσως θὰ πεῖ κανεὶς. «Ὁ κ. Τριανταφυλλίδης σύστησε τί πρέπει νὰ κάνῃ σ' ἡμεῖς τὸ κράτος». Μὰ καὶ στὴν περίστασιν αὐτὴν, νομίζω, ὅτι ἓνας δημοτικιστὴς δὲ θὰ πρότεινε ποτὲ νὰ κανονίζεται ἡ ὀρθογραφία τῆς δημοτικῆς μὲ τὴν προϋπόθεσιν τῆς καθαρεύουσας. Γιατὶ ἔτσι δημιουργεῖ ἓνα δεσμὸν μεταξὺ δημοτικῆς καὶ καθαρεύουσας, μιὰ ἀλληλοεξάρτησιν, ποὺ εἶναι βασικὰ ἀντίθετη μὲ τὸ δημοτικισμό. Πρέπει νὰ ὁμολογήσω, πὼς οἱ δισταγμοί μου, ἂν ὁ κ. Τριανταφυλλίδης ἐξακολουθεῖ νὰ εἶναι δημοτικιστής, δὲ γεννήθηκαν σήμερον γιὰ πρώτη φορά. Δὲν ὑποτιμῶ διόλου τὴν παλιὰ θετικὴν του συμβολὴν στοὺς ἀγῶνες γιὰ τὴν καθιέρωσιν τῆς δημοτικῆς στὰ σκολειά. Νομίζω ὅμως ὅτι καὶ ἄλλοτε ἔκαμε ἓνα βαρὺτατον σφάλμα ἐνάντια στὸ δημοτικισμό καὶ θέλω τώρα νὰ τοῦ τὸ ὑπενθυμίσω γιὰ νὰ μὴ τυχόν τὸ ἐπαναλάβῃ μὲ χειρότερη μορφή. Τὸ Σε-

πτέμβρη τοῦ 1926 στὴν κυβέρνησις Κονδύλη ὁ κ. Τριανταφυλλίδης μαζί με τὸ νεοπροβιβασμένο τότε διευθυντὴ τῆς Παιδείας πείσανε τὸν Ὑπουργὸ τῆς Παιδείας νὰ ξανακαθιερώσει τὴ διδασκαλίαν τῆς ΚΑΘΑΡΕΥΟΥΣΑΣ στὰ δημοτικὰ σχολεῖα. Τὸ ἔγκλημα ἐκεῖνο παρατείνεται ἀκόμα καὶ σήμερα καὶ βλέπουμε πόση δυσκολία ὑπάρχει γιὰ νὰ ἐπανορθωθεῖ. Εἶναι λοιπὸν παλιὲς οἱ συμπάθειες τοῦ κ. Τριανταφυλλίδου μετὰ τὴν καθαρεύουσαν καὶ τίς βλέπω τώρα σὰ δυναμωμένες.

Ἄν τώρα θελήσουμε νὰ συνοψίσουμε τίς τελικὰς γνώμες τοῦ κ. Τριανταφυλλίδου, νομίζω, πὼς εἶναι οἱ ἀκόλουθες.

Α') Δὲ θέλει τὸ λατινικὸ ἀλφάβητο οὔτε τὴ φωνητικὴ ὀρθογραφία μετὰ τὸ ἑλληνικὸ ἀλφάβητο. Ἄν εἴταν ὑποχρεωμένος νὰ διαλέξει φωνητικὴ ὀρθογραφία μετὰ λατινικὸ ἢ ἑλληνικὸ ἀλφάβητο, θὰ προτιμοῦσε τὸ δεύτερον.

Τὰ ἐπιχειρήματα, ποὺ ἔφερε γιὰ νὰ στηρίξει τίς γνώμες του αὐτὲς ὁ κ. Τριανταφυλλίδης, δὲν εἴτανε πολὺ κρίσιμα. Τὸ κυριότερον τοῦ ἐπιχειρήματος εἴταν ἡ ἀντίστασις τῆς κοινῆς γνώμης. Μὰ ἐδῶ ἴσα ἴσα παράβλεψε τὸν κοινωνικὸ καθορισμὸ τῆς κοινῆς γνώμης. Φαντάζεται ὁ κ. Τριανταφυλλίδης, ὅτι τὴν ἐπομένη μίαν κοινωνικὴν ἐπανάστασιν ἢ κοινὴν γνώμην εἶναι ἡ ἴδια μετὰ τὴν προηγούμενην; Ἐγὼ προσωπικὰ πιστεύω, ὅτι ἀργὰ ἢ γρήγορα, ἐξάπαντος μετὰ τὴν κοινωνικὴν μεταβολὴν θὰ καθιερωθεῖ τὸ λατινικὸ ἀλφάβητο. Γι' αὐτὸ νομίζω, ὅτι σχετικὰς προεργασίαι πρέπει νὰ γίνονται ἀπὸ τώρα. Ὅπως δὴ ποτε ὁμοῦς ὁ κ. Τριανταφυλλίδης δὲν εἶχε ὑποχρέωσιν νὰ καταγίνει περισσότερο μετὰ λύσιν, ποὺ τὴ θεωρεῖ οὐτοπική.

Β') Ὡς πρὸς τὸν κανονισμὸ καὶ τὴν ἀπλοποίησιν τῆς ὀρθογραφίας οἱ γνώμες τοῦ κ. Τριανταφυλλίδου εἶναι 1) Νὰ ἀρκεστοῦμε στὸν κανονισμὸ τοῦ 1917 μετὰ κάποιες μικρὰς προσθήκας. 2) Νὰ δεχτοῦμε τὸ μονοτονικὸ σύστημα καὶ νὰ καταργήσουμε τὰ πνέματα.

Τὸ δεύτερον μέρος τῆς γνώμης του αὐτῆς δὲν μπορεῖ παρὰ νὰ τὸ ἐπικροτήσουμε ὅλοι καὶ νὰ φροντίσουμε μετὰ κάθε τρόπο νὰ πραγματοποιηθῇ. Εἴμαστε ἀπόλυτα σύμφωνοι μετὰ τὸν κ. Τριανταφυλλίδην, ὅτι ἡ τονικὴ μεταρρύθμισις εἶναι πολὺ σημαντικὸ βῆμα καὶ στὴν ἀπλοποίησιν καὶ στὸν κανονισμὸ τῆς ὀρθογραφίας μας. Διαφωνοῦμε ὁμοῦς στὴ σύστασιν, ποὺ ἔκαμε καὶ σ' αὐτὸ τὸ σημείον καὶ στὴν εὐχή, ποὺ διατύπωσε, νὰ παρακολουθήσῃ καὶ ἡ καθαρεύουσα τὴν τονικὴν μεταρρύθμισιν. Ἡ καθαρεύουσα πρέπει νὰ φύγῃ ἀπὸ τὰ σχολεῖα, ἀπὸ ὅλην τὴν παιδείαν! Αὐτὸ εἶναι τὸ σύνθημα τοῦ δημοτικισμοῦ. Ὅχι νὰ φροντίσουμε νὰ τῆς κάνουμε ἐπισκευὰς καὶ τονωτικὰς ἐνέσεις. Μὰ τὸ σύνθημα αὐτὸ τοῦ δημοτικισμοῦ δὲ βρίσκει πιά καμὶόν

ἀπήχησιν στὴν τάξιν, ποὺ ἀντιπροσωπεύει ὁ κ. Τριανταφυλλίδης. Ἔτσι ἐξηγιέται καὶ αὕτη ἡ σύστασις του.

Ἐκεῖ ὁμοῦς, ποὺ καταντάει ἀνεξήγητη ἡ συντηρητικότης τοῦ κ. Τριανταφυλλίδου, εἶναι ἡ ἐπιμονὴ του στὸν κανονισμὸ τοῦ 1917. Ἀφοῦ δὲ δέχεται τὴ φωνητικὴ ὀρθογραφία, ἄρα βγάζει ἀπὸ τὴ μέση τὴ μόνη ριζικὴ λύσιν τοῦ ὀρθογραφικοῦ μας προβλήματος, γιατί δὲ συσταίνει μιὰ καὶ καλὴ μιὰ ἀρκετὰ ριζικὴ ἀπλοποίησιν καὶ ταχτοποίησιν τῆς ἱστορικῆς ὀρθογραφίας, ἔτσι, ποὺ νὰ λυθοῦν τὰ πιὸ σπουδαῖα ἀπὸ τὰ σημερινὰ ὀρθογραφικὰ ἀπορήματα καὶ νὰ ἀποκτήσουμε μιὰ ἀρκετὰ ἀπλοποιημένη καὶ ὁμοιόμορφη ὀρθογραφία; Τί λόγο ἔχει λ.χ. τὸ η καὶ τὸ ω στὴν ὑποταχτική, τὸ ο καὶ ω στὰ συγκριτικά, στὴ χρονικὴ αὔξησιν καὶ στὰ οὐσιαστικά, ποὺ τελειώνουν σὲ -σύνη; Φανταστεῖτε, ἀφοῦ μετὰ τὴν τονικὴν μεταρρύθμισιν θὰ γλιτώσουμε ἀπὸ τὴ διδασκαλίαν γιὰ φωνήεντα μακρά, βραχύχρονα καὶ δίχρονα, νὰ τὴ διατηρήσουμε μόνο καὶ μόνο γιὰ τὰ σὲ -ότερος καὶ -ότατος. Ὁ μόνος λόγος μιᾶς τέτιας ἐπιμονῆς εἶναι ἡ ὑπαρξὴ τῆς καθαρεύουσας. Γιὰ μᾶς ἓνας λόγος παραπάνω νὰ φύγῃ ἡ καθαρεύουσα, γιὰ τὸν κ. Τριανταφυλλίδην ἓνας λόγος γιὰ νὰ ἐξακολουθοῦν νὰ βασανίζονται τὰ ἑλληνόπουλα καὶ μετὰ τὴν ὀρθογραφίαν τῆς δημοτικῆς καὶ στὸ τέλος νὰ μὴν τὴ μαθαίνουν.

Ὁ κ. Τριανταφυλλίδης παρουσιάζεται σήμερα πολὺ συντηρητικότερος ἀπὸ τὰ 1917. Ἴσως δὲ θὰ εἶχε τὸ θάρρος νὰ ζητήσῃ καὶ τὴν τονικὴν μεταρρύθμισιν, ἂν δὲν εἶχε προηγηθεῖ ὁ κ. Χατζιδάκις. Καὶ ἂν ὁ κ. Τριανταφυλλίδης ἔχει σήμερα τέτιες ἰδέες, ὁ καθένας φαντάζεται τί μποροῦμε νὰ περιμένουμε ἀπὸ τίς φιλοσοφικὰς Σχολὰς Ἀθηνῶν καὶ Θεσσαλονίκης ἢ ἀπὸ τὴν Ἀκαδημίαν.

Γι' αὐτὸ πιστεύουμε, πὼς τὸ Ὑπουργεῖον ἔστειλε ἐρώτημα στὰ ἰδρύματα αὐτά, προπύργια τῆς συντηρητικότητος, ἴσως καὶ γιὰ ν' ἀποφύγῃ τὴν μεταρρύθμισιν.

Ἄν ὁμοῦς τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Παιδείας θέλῃ πραγματικὰ νὰ ἐπιχειρήσῃ κάτι σχετικὰ μετὰ τὴν ὀρθογραφίαν, δὲν πρέπει νὰ περιοριστεῖ στὴν εἰσήγησιν τοῦ κ. Τριανταφυλλίδου. Πρέπει νὰ ζητήσῃ καὶ τίς γνώμες τῶν δασκάλων. Εἶναι ἐκεῖνοι, ποὺ ἐνδιαφέρονται ἀμεσώτερα καὶ γνωρίζουν πολὺ καλύτερα τίς διδαχτικὰς δυσκολίας τῆς σημερινῆς ὀρθογραφίας.

Ὁ Θεσσαλικὸς κάμπος

—Ἡ Θεσσαλία, παιδιὰ μου, εἶναι ἡ μεγάλη σιταποθήκη τῆς πατρίδας μας· δυστυχῶς μόνον τὰ δύο πέμπτα καλλιεργοῦνται· ἂν καλλιεργηθεῖ ὅλος ὁ κάμπος, μπορεῖ νὰ θρέψει ὁλόκληρη τὴν Ἑλλάδα μας καὶ νὰ μᾶς περισσέψει σιτάρι γιὰ πούλημα....

Αὐτὰ μᾶς ἔλεγε συχνὰ-πυκνὰ ὁ Δάσκαλος τοῦ χωριοῦ μου. εἶταν τὸν καιρὸ, ποῦ ἡ Μακεδονία κι ἡ Θράκη εἶταν ἀκόμα σκλαβωμένες στὴν Τούρκια καὶ μόνον ἡ Θεσσαλία εἶταν ἐλεύθερη.

Μὲ τί πόνο μᾶς μιλοῦσε ὁ ἀγαθὸς ἐκεῖνος γέροντας γιὰ τοὺς ἀκαλλιεργήτους κάμπους τῆς Θεσσαλίας!.... Κάρφωνε τὴ ματιά του στὸ χάρτη κι ἔμενε πολλὴ ὥρα βουβός, σὰ νὰ βλεπε κανένα θησαυρό, ποῦ κάποια κακὴ μοῖρα δὲ μᾶς ἄφησε ν' ἀπλώσουμε καὶ νὰ τὸν πάρουμε. Κι ὅλο γιὰ τὰ ἔλη τῆς Θεσσαλίας μᾶς μιλοῦσε κι ὅλο μὲ τὸ παιδικό μας τὸ μυαλό δὲν μπορούσαμε ἐμεῖς καλὰ καλὰ νὰ καταλάβουμε ποῖο εἶναι αὐτὸ τὸ μεγάλο θηρίο, ποῦ μᾶς παίρνει ἀπ' τὰ χέρια μας τόση εὐτυχία.

Σὰ μεγάλωσα, πέρασα πολλές φορές τὸ Θεσσαλικὸ κάμπο. Τὸν πέρασα περπατώντας ἀπ' τὸ Βόλο ὡς τὴ Μελούνα σὰν πηγαίναμε νὰ λυτρώσουμε ἀπ' τὴ σκλαβιά τὴ Μακεδονία μας. Τὸν ξαναπέρασα ἀπ' ἄκρη σ' ἄκρη μὲ τὰ τραῖνα Ἀθηνῶν—Θεσσαλονίκης καὶ Βόλου—Καλαμπάκας.

Τὴν πρώτη φορὰ εἶταν φθινόπωρο. Στὸν κάμπο ὠρίμαζαν τὰ ὅψιμα ἀραποσίτια κι οἱ ἄλλοι ὅψιμοι καρποί. Ἀλλὰ τί παράξενα μᾶς φάνηκαν τὰ Θεσσαλικά χωριά!

Στὴ μέση ξεχώριζε ἕνα ψηλό, καλοχτισμένο σπίτι· τὸ κοινάκι ὅπως τό'λεγαν τούρκικα· εἶταν δηλαδὴ τὸ σπίτι τοῦ πλουσίου νοικοκύρη, ποῦ εἶχε στὴν ἰδιοκτησίαν του ὅλα τὰ χτήματα τοῦ χωριοῦ κι ἀκόμα καὶ τὶς καλύβες, ποῦ εἶταν σκορπισμένες γύρω στὸ κονάκι.

Στὶς καλύβες αὐτὲς ζοῦσαν οἱ κολληγοὶ δηλαδὴ οἱ χωρικοί, ποῦ δουλεύανε στὰ χτήματα τοῦ ἀφέντη κι ἔπαιρναν γιὰ τὸν κόπο τους λίγα εἰσοδήματα, ὅσα ἔφταναν γιὰ νὰ ψωμοζήσουν.

Αὐτοὶ δὲν εἶχαν οὔτε σπίτι οὔτε χωράφι οὔτε ζῶα. Ὅποτε ἤθελε ὁ κύριος τοῦ χωριοῦ—δηλαδὴ τοῦ τσιφλικιοῦ, ὅπως τό'λεγαν—τοὺς ἐδίωχνε κι αὐτοὶ φεύγοντας θὰ παίρνανε μαζί τους μόνο τὰ παιδιὰ τους καὶ τὴ φτώχεια τους. Καὶ γιὰ νὰ μὴ πολυσκοτίζεται ὁ τσιφλικιοῦχος μὲ πολλοὺς γεωργούς, δὲν ἐκαλλιεργοῦσε ὅλο τὸ τσιφλίκι του, ἀλλὰ τὸ περισσότερο τὸ νοίκιαζε γιὰ λιβάδι στοὺς κτηνοτρόφους· ἔτσι κέρδιζε ἐυκολότερα τὰ χρήματα του.

Ἕνας ἀκόμα λόγος, ποῦ τό'κανε αὐτό, εἶταν καὶ τὰ πολλὰ νερά, ποῦ κρατεῖ ὁ Θεσσαλικὸς κάμπος ἀπ' τὶς πλημμύρες. Γιὰ νὰ καλλιεργηθεῖ ὁ τόπος, θὰ'πρεπε νὰ γίνουν μεγάλα ἀποστραγιστικά ἔργα· κι αὐτὸ δὲ σύφερε στοὺς τσιφλικιοῦχους, ἀφοῦ ἔπαιρναν τὰ εἰσοδήματα τους μὲ τόση εὐκολία ἀπ' ἄλλου. Μὲ τὸν τρόπο ὁμως αὐτὸ μεγάλωναν τὰ βόσανα τῶν κολλήγων, γιατί στὰ στάσιμα νερά ἀναπτύσσονταν ἀφθονα κουνούπια κι οἱ θερμὲς θέριζαν ἀλύπητα τὰ φτωχοθρεμένα παιδιὰ τους.

Κι ἄλλο ἕνα κακὸ ἔβγαινε ἀπ' τὴ σκλαβιά αὐτὴ τῶν κολλήγων. Μὴ ἔχοντας μόνιμη στέγη, δὲ φρόντιζαν διόλου νὰ φυτέψουν δέντρα, νὰ χαίρονται τὸν ἥσκιο τους, τὸν καρπὸ τους, τὰ ξύλα τους καὶ νὰ ὁμορφαίνουν καὶ τὸν τόπο. Κι ἔτσι τὸ δέντρο, αὐτὴ ἡ μεγάλη εὐλογία τοῦ Θεοῦ, σπάνια στόλιζε τὸ Θεσσαλικὸ κάμπο.

Εἶναι τώρα πολλὰ χρόνια, ποῦ ἄλλαξε ἡ τύχη τῶν γεωργῶν τῆς Θεσσαλίας. Ἡ Κυβέρνηση, βλέποντας τὴ μεγάλη αὐτὴ ἀδικία, ὑποχρέωσε τοὺς ἰδιοκτῆτες νὰ πουλήσουν τὰ χτήματα στοὺς γεωργούς καὶ νὰ παίρνουν τὰ χρήματα τους σιγὰ σιγὰ καὶ σὲ μικρὲς δόσεις.

Αὐτὴ ἡ ἀναγκαστικὴ ἀπαλλοτρίωση ἔσωσέ τὸν τόπο· οἱ γεωργοὶ ἀπόκτησαν δικά τους χτήματα, ἐγάπησαν κὴ γῆ, στράγγισαν ὅσο μπορούσαν τὰ ἔλη, καλλιεργήσαν ταλύτερα τὰ χωράφια, φύτεψαν δέντρα, στόλισαν τὸν τόπο.

Εἶτε ὁμως ἀπὸ κακὴ συνήθεια, εἶτε γιὰ τὸν βρῆκαν ἄσχημες χρονιές, δὲ φρόντισαν νὰ χτίσουν ὑγιεινὰ σπίτια. Ζοῦν ἀκόμα οἱ περισσότεροὶ στὶς καλύβες, ποῦ γεννήθηκαν, σχεδὸν δίπλα μὲ τὰ ζῶα τους· καὶ μὲ πόνο ψυχῆς βλέπει κανεὶς τὰ παιδιὰ τους ὠχρά, ἀναιμικά, ἀκάθαρτα, νὰ παίζουν μέσα στὶς ἀκάθαρτες αὐλὲς τους.

Ὅμορφα, ὑγιεινά, καλοχτισμένα εἶναι τὰ χωριά τῶν προσφύγων. Τὸν καιρὸ τοῦ ἐρχομοῦ τους εἶταν ἀκόμα πολλὰ τσιφλίκια ἀμοίραστα καὶ σχεδὸν ἀκατοίκητα. Κι ἔτσι γέμισε ὁ κάμπος ἀπὸ κομψοὺς προσφυγικοὺς συνοικισμοὺς, ποῦ ξεχωρίζουν ἀπὸ μακριὰ κι ὁμορφαίνουν τὸν τόπο.

Ποῦ νὰ ζοῦσε τώρα ὁ καλὸς Δάσκαλος τοῦ χωριοῦ μου! Θ' ἀναγάλλιαζε ἡ ψυχὴ του μαθαίνοντας τὴ μεταμόρφωση αὐτὴ τοῦ Θεσσαλικοῦ κάμπου.

Εἶδα μιὰν ἀνοιχτὴ τὴ Θεσσαλία ψηλὰ ἀπ' τὸ Δομοκό. Τὰ ὑψώματα ποῦ χωρίζουν τὶς πεδιάδες τῶν Τρικκάλων καὶ τῆς Λάρισσας χάνονταν βαθιὰ στὸν ὀρίζοντα. Ὁ κάμπος ὅλος εἶταν καταπράσινος· κι ὅσο πρὶο βαθιὰ κοίταζε κανεὶς, τόσο ξεγελιόταν, πὼς εἶχε μπροστά του μιὰν ἀπέραντη λίμνη.

Ἐνα ἀλαφρὸ ἀεράκι κατέβαινε ἀπ' τ' Ἀγραφα καὶ κινουῖσε τὰ στάχια ρυθμικά, κυματιστά, σὰ νὰ χαιρετοῦσαν τὸ βουνὸ καὶ τὸ εὐχαριστοῦσαν γιὰ τὴ δροσιά, ποὺ τοὺς ἔστελνε. Ἐδῶ κι ἐκεῖ σὰ νησάκια προβάλλουν τὰ σπίτια τῶν χωριῶν καὶ στὸ βάθος μιὰ ἀτέλειωτη καὶ διπλὴ γραμμὴ ψηλῶν δέντρων μαρτυροῦσε πὼς δίπλα τους κυλοῦσε τὰ πλούσια νερά του ὁ Πηνειός. Τὸ μεγάλο αὐτὸ ποτάμι εἶναι ὁ μεγάλος εὐεργέτης μὰ κι ὁ μεγάλος ἐχθρὸς τοῦ Θεσσαλικοῦ κάμπου. Καὶ σὰ νὰ καταλαβαίνει πὼς κάνει κακὸ μὲ τὶς πλημμύρες του, φεύγει νὰ τρυπώσει στὴν ξακουσμένη κοιλάδα τῶν Τεμπῶν· γι' αὐτὴ ὁμως κάποτε θὰ μιλήσουμε ξεχωριστά.

Ἀλλὰ τὸ τραῖνο δὲ σταματᾷ στὴν κορφή τοῦ Δομοκοῦ, ὅσο θέλομε μεις, γιὰ νὰ χαροῦμε τὴν ὁμορφὴ εἰκόνα. Κατεβαίνει τρέχοντας στὸν κάμπο καὶ κατεβαίνουμε κι ἐμεῖς μαζίτου. Μέσα στὴν ἀτέλειωτη πρασινάδα τοῦ κάμπου περιφέρονται ἄφοβοι καὶ ζευγαρωτοὶ οἱ ψηλοπόδαροι πελαργοὶ καὶ καθαρίζουν τὸν τόπο ἀπὸ πολλὰ βλαβερὰ ἔντομα καὶ ἐρπετά.

Χιλιάδες πρόβατα κι ὄλογοι καὶ βόδια καὶ βουβάλια βόσκουν ἐλεύθερα στ' ἀπέραντα λιβάδια. Οἱ βοσκοὶ ἀμέριμνοι κάθονται στὸν ἥσκιο κανενὸς δέντρου καὶ παίζουν τὴ φλογέρα τους. Ἀποχαιρετᾶνε τὸν κάμπο, γιὰτ' εἶναι πιά καιρὸς ν' ἀνεβῶνε στὰ καλοκαιρινὰ λιβάδια. Τοὺς περιμένουν τ' Ἀγραφα κι ὁ Κόζακας κι ὁ Πίνδος μὲ τὸν παχὺ τὸν ἥσκιο τους καὶ τὰ κρυσταλλένια νερά τους. Θὰ πᾶν ἐκεῖ νὰ ζήσουν μὲ τ' ἀλάφια καὶ τοὺς ἀητούς, μακριὰ ἀπ' τὶς θερμὲς καὶ τὰ βαλτονέρια τοῦ κάμπου.

—Νὰ πᾶτε στὸ καλὸ, λεβέντες μου! Ὁ καλόκαρδος ὁ κάμπος πάντα θὰ σᾶς περιμένει. Καὶ σὰν ἀστράψει ὁ Ὀλυμπος καὶ συννεφιάσει ὁ Πίνδος, ἐλάτε πάλι κοντά του. Ἐλάτε νὰ στήσετε πάλι τὶς χειμωνιάτικες καλύβες σας καὶ ν' ἀναστήσετε στὴ ζέστα τους τὰ τρυφερά ἀρνιά σας. Ὁ γείτονας ὁ ζευγολάτης, ποὺ τὸν ἔφαγε τὸ λιοπύρι τοῦ καλοκαιριοῦ, θὰ χαρεῖ στὸν ἐρχομὸ σας. Καὶ μὲ περισσότερη ὄρεξη θ' ἀρχίσει τὴν καινούργια σπορά.

Κάθε πρωὶ θὰ ξεκινᾷ μὲ τὸ καλοθρεμένο ζευγάρι τῶν βοδιῶν του γιὰ τὸ χωράφι· μ' ἐμπιστοσύνη, ζωγραφισμένη στὸ πρόσωπο του, θὰ σκορπᾷ τὸ σπὸρο στὸν ὀργωμένο τόπο. Τ' ἀλέτρι θ' ἀνοίγει κανονικὲς αὐλακιές κι ἡ γῆ μὲ στοργὴ θὰ κλείνει τὸ σπὸρο στὴν ἀγκαλιά της· θὰ τὸν φυλάει ἀπ' τὸν πάγο τοῦ χειμῶνα καὶ μὲ τὴν πρώτη λιακάδα θὰ τὸν ξαναστέλνει ἀπάνω μεταμορφωμένο σ' ἓνα τρυφερὸ κι ὀλοπράσινο φυτό. Ἀπ' αὐτὸ τὸ μικρούλακι τὸ φυτό κρέμεται ἡ εὐτυχία καὶ τοῦ ζευγολάτη κι ἡ δική σας κι ὅλων μας.

(Ἀπὸ ἀνέκδοτο βιβλίο μου)

Δ. ΚΟΝΤΟΓΙΑΝΝΗΣ

Ἐκδοτικὸς Ὄργανισμός κύριος παράγων κοινωνικῆς μορφώσεως καὶ ἐκπαιδευτικῆς προόδου.

(Συνέχεια)

Αἱ ἐκδόσεις βιβλίων ἀρτίως μορφωτικοῦ περιεχομένου δὲν εἶναι ἐκ τῶν ἐπικερδῶν δι' Ἑλλήνας ἐκδότας. Διότι εὐαρίθμους ἀναγνώστας ἔχουσι παρ' ἡμῖν συνήθως τὰ ἐκλεκτῆς ὕλης ἐγκυκλοπαιδικὰ ἢ λογοτεχνικὰ ἢ κοινωνιολογικὰ ἔργα. Οὐτε οἱ ὅπωςδήποτε ἐπαρκῶς ἐγγράμματοι, ἀλλ' οὐτε καὶ οἱ ἐπιστήμονες ἐσυνήθισαν ἀκόμη εἰς τὸ νὰ συμπληρῶνουν τὴν μόρφωσίν των δι' ἀναγνώσεως τοιούτων ἔργων. Εἶναι τοῦτο μία τῶν ὄχι μικροτέρων ἐλλείψεων τοῦ πολιτισμοῦ μας. Καὶ ἂν ὡς ἓνα σημεῖον ὁ τρόπος καθόλου τῆς παρ' ἡμῖν ἐκπαιδεύσεως εἶναι ὑπεύθυνος τῆς πνευματικῆς αὐτῆς ἀδιαφορίας, συνυπεύθυνος ὁμως κατ' ἴσιν ἂν ὄχι μείζονα μοῖραν εἶναι ἡ μέχρι πρό τινας πλημμελὴς καὶ εἰκὴ καὶ ὡς ἔτυχε γινομένη ἐκδοσις τοιούτων μορφωτικοῦ περιεχομένου ἔργων. Ἀνευ προγράμματος πολλάκις δὲ μὲ κακὴν ἐκλογὴν καὶ συνήθως μὲ κακὴν ὕψος συγγραφῆς καὶ μεταφράσεως ἀκαταστάτως γινόμεναι καὶ ἀκαλαισθητῶς ἐκδιδόμεναι δὲν ἦτο δυνατόν βεβαίως νὰ προσελκύσουν τὸ ἐνδιαφέρον τοῦ καὶ ἐκ τῶν πρώτων ἐκπαιδευτικῶν συνθηκῶν ἀδιαφοροῦντος διὰ τὴν πραγματικὴν του μόρφωσιν ἀναγνωστικοῦ κοινοῦ. Ἐνῶ ἐξ ἄλλου ἐλαφρὰ προχειρογραφήματα καὶ ἐπιπόλαια, οὐχὶ δὲ σπανίως καὶ ἀνήθικα ἀναγνώσματα ἐνεφανίσθησαν πληθωρικῶς ἀνέκαθεν, εὐρίσκοντα πολλοὺς ἀναγνώστας.

Τὴν πρόδηλον παρ' ἡμῖν σπάνιν τερπνῶν, εὐλήπτων καὶ καλαισθητῶν βιβλίων ἐγκυκλοπαιδικῆς μορφώσεως ἐπεδίωξε νὰ μειώσῃ κατὰ τὰ τελευταῖα ἰδίως ἔτη τὸ Ἐκδοτικὸν Ἰδρυμα Δημητράκου, προβαίνον μεθοδικῶς καὶ προγραμματικῶς εἰς ἐκδόσεις ἐκλεκτῶν ἔργων πρωτοτύπων, μάλιστα δὲ ξένων εἰς ἀρίστας λογοτεχνικὰς μεταφράσεις.

Εἰς τὴν ἐκλογὴν τῶν τοιούτων ἐγκυκλοπαιδικῆς μορφώσεως ἔργων ἐπεκαλέσθη τὰς ὑποδείξεις καὶ τὴν συνεργασίαν τῶν ἐκ μορφώσεως καὶ πείρας ἀρμοδιωτέρων. Προέβη δὲ εἰς ἐκδό-

σεις ἔργων πράγματι ἐγκυκλοπαιδικῆς μορφώσεως θεωρητικῆς καὶ πρακτικῆς, τοιούτων εἰς τὴν σύνθεσιν καὶ εἰς ὕψος, ὥστε νὰ εἶναι ὠφέλιμα καὶ εὐχάριστα εἰς τοὺς ἀνεπτυγμένους, προσιτὰ δὲ συνάμα καὶ εἰς τὸ πολὺ κοινόν. Οὕτως ἐν τῷ κύκλῳ τῆς φιλοσοφίας καὶ τῆς κοινωνιολογίας ἐξέδωκε πρὸς τοῖς ἄλλοις ἐσχάτως τὰ ἔργα: «Πρωτοπόροι φιλόσοφοι» τοῦ J. Coehn, «Αἱ περὶ κόσμον καὶ ζωῆς ἀντιλήψεις τοῦ G. Lipps, «Ἡ ζωὴ τῶν ἀληθειῶν» τοῦ G. le Bon, «Ἡμεῖς καὶ οἱ Ἀρχαῖοι» τοῦ Th. Zielinski, «Τὰ αἴτια τοῦ παγκοσμίου πολέμου» τοῦ R. Kjellen, «Κάρολος Μάρξ» τοῦ Π. Κανελοπούλου κλπ. ἐν δὲ τῷ κύκλῳ τῆς ποιήσεως καὶ τῶν καλῶν τεχνῶν τὰ ἔργα «Φιλοσοφικὴ μύσις» τοῦ E. Fagüé, «Ὁ Τζιόττο» τοῦ N. Μπέρτου, «Δομήνικος Θεοτοκόπουλος» τοῦ A. Κύρου, «Εἰσαγωγὴ στὴν ἱστορίαν τῆς τέχνης» τοῦ Δ. Εὐαγγελίδου κλπ., πάντα ταῦτα εἰς καλαίσθητον καὶ ἐπιμελημένην ἐκτύπωσιν, τινὰ δὲ καὶ εἰς ἐκδόσιν πολυτελεῖ.

Παραλείποντες νὰ μνημονεύσωμεν λεπτομερέστερον τὰς ἐγκυκλοπαιδικῆς διατυπώσεως ἐν τῷ κύκλῳ τῶν Φυσικῶν Ἐπιστημῶν καὶ τῶν πρακτικῶν αὐτῶν ἐφαρμογῶν πολλὰς τελευταίας ἐκδόσεις τοῦ Ἰδρύματος Δημητράκου, ἀναφέρομεν μόνον τὴν ἀπὸ ἔτους ἀρξαμένην ἐκδοσιν τῆς Σειρᾶς «25 Ἐκλεκτὰ Ἔργα», ἐν ἣ εἰς 30 τόμους περιλαμβάνεται συστηματικῶς σύνολον Ἱστορικῆς, Γεωγραφικῆς, Καλλιτεχνικῆς, Αἰσθητικῆς, Οἰκονομολογικῆς, Ὑγιεινολογικῆς, Κοινωνιολογικῆς, Φιλοσοφικῆς καὶ Λογοτεχνικῆς ὕλης. Ἐκ τῶν περιλαμβανομένων δὲ εἰς τὴν Σειράν ταύτην, ὡς ἔργα ἀληθῶς ἐξαιρετὰ καὶ προωρισμένα νὰ ἔχωσι μεγάλην μορφωτικὴν ἐπίδρασιν σημειοῦμεν τὴν «Παγκόσμιον Ἱστορίαν» τοῦ Οὐέλλας, τὸ ἐκτενὲς μέγα καὶ λεπτομερὲς πολύκροτον ἔργον τοῦ συγχρόνου Ἀγγλοῦ συγγραφέως καὶ κοινωνιολόγου, τὸ ἀφηγούμενον τὴν ἱστορίαν τῆς Γῆς εἰσηγητικῶς, ἐν ἀκολουθίᾳ δὲ καὶ συναφείᾳ τὴν ἱστορίαν τῶν πολιτισμῶν καὶ τῶν καθέκαστα ἔθνων, καὶ τὸ δίτομον ἔργον «Πανδέκτης ἢ Ἐγκυκλοπαιδεῖα κατὰ κλάδους γνώσεων καὶ ἐπιστημῶν» σύγγραμμα πράγματι ἐγκυκλοπαιδικόν, περιέχον πάσας τὰς θεμελιώδεις γνώσεις θεωρητικὰς καὶ πρακτικὰς καὶ πάσας τὰς ἐνδιαφερούσας πληροφορίας ἐκ τοῦ συνόλου τῶν ἐπιστημῶν καὶ τῶν τεχνῶν, οὕτως ὥστε ἐξ αὐτοῦ καὶ μόνον νὰ παρέχεται ἐπαρκὲς πρώτη μόρφωσις, καθιστῶσα τὸν ἀναγνώστην ἐνήμερον τῆς ὅλης πνευματικῆς ζωῆς τοῦ κόσμου, παρέχουσα δὲ συνάμα ἀσφαλῆ βάσιν πρὸς πᾶσαν ἐμβριθεστέραν καὶ εἰδικωτέραν μελέτην. Ἡ διεύθυνσις καὶ ἡ ἐπιμέλεια τῆς ἐκδόσεως τῶν ἐγκυκλοπαιδικῶν τούτων

σειρῶν καθὼς καὶ τῶν λογοτεχνικῶν ἔργων ὅσα ἐκδίδει τὸ Ἰδρυμα Δημητράκου, ἀνετέθη εἰς τὸν πανελληνίου ἀναγνωρίσεως καὶ κύρους πολυμαθῆ καὶ πεπειραμένον συγγραφέα κ. Ι. Ζερβόν.

Ἐν τέλει τῆς ἐπισκοπῆσεως ταύτης τοῦ πράγματι ἐθνικοῦ ἔργου, ὅπερ ἐπέτελεσε καὶ ἐπιτελεῖ καὶ προώριστα νὰ ἐπιτελέσῃ τὸ Ἐκδοτικὸν Ἰδρυμα Δημητράκου, κύριος οὕτω πράγματι παράγων κοινωνικῆς μορφώσεως καὶ ἐκπαιδευτικῆς προόδου γενόμενον, ὀφείλομεν νὰ ἀναφέρωμεν τὴν ἀληθῶς μεγάλην καὶ κεφαλαιώδους σημασίας μελετηθεῖσαν, ὁργανωθείσαν καὶ γινομένην ἤδη σύνταξιν καὶ ἐκδοσιν τοῦ τετρατόμου Μεγάλου Λεξικοῦ ὅλης τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων μέχρι σήμερον. Διὰ τὸ μνημειῶδες τοῦτο ἔργον τὸ Ἰδρυμα Δημητράκου ἐξησφάλισε καὶ ἔχει τὴν συνεργασίαν κορυφαίων ἐν τοῖς Ἑλληνικοῖς γράμμασι, τῇ γλωσσολογίᾳ καὶ τῇ Ἑλληνικῇ λογοτεχνίᾳ παρ' ἡμῖν, χάρις δὲ εἰς ταύτην καὶ διὰ μεγίστης δαπάνης προώριστα νὰ δώσῃ εἰς τὸ Ἑλληνικὸν Ἔθνος ὁλοκληρωτικὸν τῆς γλώσσης αὐτοῦ μνημειῶδες ἔργον ἄξιον Πανελληνίου ἀναγνωρίσεως καὶ εὐγνωμοσύνης.

(ΓΑΛΛΙΚΗ ΤΕΧΝΗ)

Φοιτητὴς

Ἡ μελέτη

Σαγιέν

Ἡ νοικοκυρὰ

Τὰ ὑπὸ κρίσιν Σχολικὰ Βιβλία

Τὰ ὑποβληθέντα εἰς τὸν διαγωνισμόν ἐγκαίρως (μέχρι 30 Σεπτεμβρίου 1931) σχολικὰ βιβλία εἶναι, ὡς ἀνεφέραμεν εἰς προηγούμενον φύλλον, ἐν ὧν 695. Ἐκ τούτων δὲ 386 εἶναι τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου, 206 τοῦ Γυμνασίου, 99 βοηθήματα καθηγητῶν καὶ διδασκάλων καὶ 4 Ἐλεύθερα Ἀναγνώσματα. Καὶ ἀναλυτικῶς καθ' ὕλην εἶναι:

ΤΟΥ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ

Ἀναγνωστικά :			
Ἀλφαβητάρια πρῶτον μέρος.....	34		
Ἀλφαβητάρια δεύτερον μέρος.....	31		
Ἀναγνωστικά 2ας τάξεως.....	29		
» 3ης »	28		
» 4ης »	25		
» 5ης »	17		
» 6ης »	15		
» 5ης καθαρευούσης.....	9		
» 6ης »	7	195	

Βοηθήματα :			
Ἀναγνώσεως	42		
Ἱστορίας	39		
Θρησκευτικὰ	19		
Γεωγραφικὰ.....	13		
Φυσιολογικὰ.....	18		
Προβλήματα (1)	38		
Γεωμετρίας	5		
Γραμματικῆς	8		
Παιχνιδ. καὶ ἐορτῶν	10		
Ἀτλαντες	3		
Χειροτεχνίας	1	191	

ἐν ὧν βιβλία 386

ΤΟΥ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

Ἀναγνωστικά Ἀρχαῖα	2
Ἀρχαίων Ἑλλήν. Συγγραφέων	42
Συντακτικόν	1
Λατινικὸν Ἀναγν.....	1
Λατ. Γραμματικαὶ	3
Γαλλικὰ διάφορα	7
Μουσικὰ καὶ ᾄσματα.....	11
Νεοελληνικὰ (2)	13
Πρακτικὰ Ἀριθμητικαὶ	14
Θεωρητικαὶ »	3
Πρακτικὰ Γεωμετρίαι	9
Ἀναλυτικὴ Γεωμετρία.....	1
Ἀλγεβραι	6

- (1) Τάξεις α' 1, β' 2, γ' 8, δ' 8, ε' 6, στ' 6, γδ' 3, εστ' 3.
(2) α' 5, β' 4, γ' 3, στ' 1.

Τριγωνομετρίαι	4
Κοσμογραφίαι.....	2
Φυσικαὶ καὶ Χημείαι α'.....	6
» » ε' στ'.....	7
Ζωολογίαι	3
Φυτολογίαι	4
Ἀνθρωπολογίαι	1
Γεωλογίαι καὶ Ὀρυκτολογίαι	6
Ἱστορίαι (3)	15
Παλαιὰ Διαθήκη	1
Ἑρμ. Εὐαγγελίων	5
» Πράξεων Ἀποστόλων	1
Ἐκκλησιαστικὴ	1
Ἠθικὴ	3
Λειτουργικὴ	1
Ἀπολυτίκια καὶ Κοντάκια	3
Προσευχαὶ	1
Λογικὴ	1
Ψυχολογίαι	2
Γεωργικὰ	1

181

Βοηθήματα :	διάφορα	25
		206
Βοηθήματα :	διάφορα καθηγ. καὶ διδασκάλων	99
Ἐλεύθερα ἀναγνώσματα		4
		306

Ἡ ἐπὶ τούτων κρίσις τῶν ἀρμοδίων ὀκταμελῶν Ἐπιτροπῶν ἐπρόκειτο νὰ δημοσιευθῇ τὴν 31 Μαρτίου ἐ.ε. Ἀλλὰ διὰ Νόμον παρητάθη ἡ προθεσμία αὕτη. Καὶ ἐπὶ μὲν τῶν βιβλίων τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου καὶ τῶν τριῶν ἀνωτέρων τάξεων τοῦ Γυμνασίου ἡ κρίσις θὰ δημοσιευθῇ τὴν 31 Μαΐου (ἀντὶ 31 Μαρτίου) ἐπὶ πάντων δὲ τῶν βοηθημάτων τὴν 31 Ἰουλίου (ἀντὶ 31 Μαρτίου). Τὰ δὲ εἰς τὸν διαγωνισμόν ὑποβληθέντα διδακτικὰ βιβλία τῶν τριῶν κατωτέρων τάξεων τοῦ Γυμνασίου (1ης, 2ας καὶ 3ης) ἐπεστράφησαν εἰς τοὺς ὑποβαλόντας, ὅπως ἀνασυνταχθῶσι ταῦτα συμφώνως μὲ τὸ δημοσιευθὲν τὴν 18 Νοεμβρίου π.ε. καὶ περιέχῃ τὴν ἐν αὐτῷ ὀριζομένην ὕλην. Ἡ ὑποβολὴ τούτων καθὼς καὶ νέων τοιοῦτων δύναται νὰ γίνῃ μέχρις 25 Μαΐου ἐ.ε., ἡ δὲ ἐπ' αὐτῶν κρίσις θὰ δημοσιευθῇ τὴν 30 Ἰουλίου ἐ.ε.

Αἱ παρατάσεις αὗται καὶ αἱ ἐπιστροφαὶ ἐγένοντο ἐπὶ τῇ βάσει ἐιδικῆς διατάξεως (ἄρθρ. 36) τοῦ Νόμου τοῦ τροποποιοῦντος καὶ συμπληροῦντος τοὺς «περὶ διοικήσεως τῆς Ἐκπαίδευσως» Νόμους.

- (3) α' 4, β' 5, γ' 2, δ' 2, ε' 1, στ' 1.

Ἱστορία τοῦ διδακτικοῦ βιβλίου καὶ τῆς ἐκπαιδεύσεως ἐν Ἑλλάδι

Ἀπὸ τῆς πτώσεως τῆς Κων/πόλεως (1453) μέχρι σήμερον

(Συνέχεια)

Ι. ΖΕΡΒΟΥ

Οὕτω διὰ τὴν διδασχθῆ μόνον ἀνάγνωσιν καὶ γραφὴν ὁ Ἕλλην μαθητὴς τῶν πρὸ τῆς Ἐπαναστάσεως χρόνων ὥφειλε ν' ἀποστηθίζῃ τὰς ἀορίστους καὶ τόσον ἀσυμμέτρου σημασίας ἡθικολογίας, αἵτινες κυρίως ἀπετέλουν τὴν ὕλην τοῦ Ἀλφαβηταρίου. Γνώσεις ἐκ τῆς φυσικῆς, ἐκ τῆς γεωγραφίας, ἐκ τῆς ἱστορίας καὶ γενικῶς πρακτικαὶ γνώσεις ἐθεωροῦντο περιττεῦσαι διὰ τὴν λαϊκὴν ἐκπαίδευσιν. Καὶ ἡ τοιαύτη δὲ ἡθικοθρησκευτικὴ διδασκαλία, ὅπως ἀποφθεγματικῶς ἔνευ αἰτιολογίας, ἐρμηνείας καὶ ἀναπτύξεως διετυποῦτο. Ἰδοὺ π.χ. ἐκ τοῦ αὐτοῦ Ἀλφαβηταρίου τοῦ Πολυζῶη Κοντοῦ καὶ ἄλλη ἐν συνεχείᾳ τῶν προσηλημμένων διδασκομένη ὕλη :

ΘΑΝΑΣΙΜΟΙ ΑΜΑΡΤΙΑΙ ΚΑΙ ΕΝΑΝΤΙΩΣΕΙΣ ΑΥΤΩΝ

Α'. Ἡ Ὑπερηφάνεια	α'. Ἡ Ταπείνωσις.
Β'. Ἡ Φιλαργυρία	β'. Ἡ Ἐλεημοσύνη
Γ'. Ἡ Σαρκικὴ ἀμαρτία	γ'. Ἡ Σωφροσύνη.
Δ'. Ὁ Φθόνος	δ'. Ἡ Ἀγάπη.
Ε'. Ἡ Γαστριμαργία	ε'. Ἡ Νηστεία.
ΣΤ'. Ὁ Θυμὸς	στ'. Ἡ Πραότης.
Ζ'. Ἡ Ἀκηδία εἴτε ὀκνηρία	ζ'. Ἡ Προσευχή.

ΘΑΝΑΣΙΜΟΙ ΑΜΑΡΤΙΑΙ ΕΝΑΝΤΙΟΝ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΠΝΕΥΜΑΤΟΣ

- Α'. Νὰ λογιᾶζῃ τινὰς νὰ σωθῇ χωρὶς καλὰ ἔργα.
 Β'. Νὰ ἀπελπίζεται ἀπὸ τὴν εὐσπλαγχνίαν τοῦ Θεοῦ.
 Γ'. Νὰ πολεμᾷ τὴν ἀλήθειαν, γνωρίζοντάς την.
 Δ'. Νὰ ζηλεύῃ καὶ νὰ φθονῇ τὰ καλὰ, ὅπου ὁ πλησίον του λαμβάνει ἀπὸ τὸν Θεόν.
 Ε'. Ἡ καθημεροσύσις ἐξακολούθησις εἰς τὴν ἀμαρτίαν τῶν ἀμετανοήτων ἀμαρτωλῶν.

ΓΕΝΙΚΑΙ ΑΡΕΤΑΙ ΤΗΣ ΨΥΧΗΣ

- Α'. Ἡ Φρόνησις. Β'. ἡ Δικαιοσύνη. Γ'. ἡ Σωφροσύνη, καὶ
 Δ'. ἡ Ἀνδρεία τῆς Ψυχῆς.

ΓΕΝΙΚΑΙ ΑΡΕΤΑΙ ΤΟΥ ΣΩΜΑΤΟΣ

α'. ἡ Ρώμη, β' ἡ Ἀρτιότης., γ'. τὸ Κάλλος, καὶ δ'. ἡ Ὑγεία τοῦ σώματος.

ΤΑ ΕΠΤΑ ΧΑΡΙΣΜΑΤΑ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΠΝΕΥΜΑΤΟΣ

α'. πνεῦμα Σοφίας. β'. πνεῦμα Συνέσεως, γ'. πνεῦμα Φόβου Θεοῦ, δ'. πνεῦμα Γνώσεως, ε' πνεῦμα Εὐσεβείας, στ' πνεῦμα Βουλῆς καὶ ζ'. πνεῦμα Ἰσχύος.

ΚΑΡΠΟΙ ΤΗΣ ΧΑΡΙΤΟΣ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΠΝΕΥΜΑΤΟΣ

α'. ἡ Ἀγάπη. β'. ἡ Χαρά. γ'. ἡ Εἰρήνη. δ'. ἡ Ὑπομονή. ε'. ἡ Μακροθυμία. στ'. ἡ Ἀγαθωσύνη. ζ'. ἡ Εὐεργεσία. η'. ἡ Πραότης. θ'. ἡ Πίστις. ι'. ἡ Ταπεινοφροσύνη. ια'. ἡ Ἐγκράτεια καὶ ιβ'. ἡ Σωφροσύνη. πρὸς Γαλάτ. ε' κβ'.

ΤΑ ΕΠΤΑ ΜΥΣΤΗΡΙΑ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

Α'. τὸ ἅγιον Βάπτισμα. Β'. τὸ ἅγιον Μῦρον. Γ'. ἡ θεία Λειτουργία, ἡ γουν ἡ Κοινωνία. Δ'. ἡ Ἱερωσύνη. Ε'. ἡ Μετάνοια Στ'. ὁ τίμιος Γάμος καὶ Ζ'. τὸ Εὐχέλαιον.

ΔΙΑ ΤΕΣΣΑΡΑ ΕΧΕΙ ΝΑ ΑΠΟΔΩΣΗ Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΛΟΓΟΝ ΕΙΣ ΤΗΝ ΔΕΥΤΕΡΑΝ ΠΑΡΟΥΣΙΑΝ

α'. Διὰ ἐκείνας τὰς ἀμαρτίας ὅπου ἐξ ἰδίας του προαιρέσεως ἔκαμε μόνος του, καὶ δὲν τὰς ἐξομολογήθῃ ἀναβάλλοντας τὸν καιρὸν.

β'. Διὰ ἐκεῖνα τὰ καλὰ ἔργα ὅπου ἤμποροῦσε διὰ νὰ κάμῃ καὶ δὲν τὰ ἔκαμεν ἀπὸ κακίαν του.

γ'. Διὰ ἐκεῖνα τὰ κακὰ ἔργα, ὅπου ἐστάθῃ αὐτὸς ἀφορμή, καὶ διὰ παρακινήσεως καὶ συμβουλῆς αὐτοῦ ἔκαμαν ἄλλοι.

δ'. Διὰ ἐκεῖνα τὰ καλὰ ἔργα, ὅπου ἤμποροῦσαν ἄλλοι νὰ κάμουν, καὶ αὐτὸς μετὰ τὴν κακὴν του συμβουλὴν τοὺς ἐμπόδισεν, ἢ καὶ δὲν τοὺς παρεκίνησεν.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΤΩΝ ΚΑΘΗΚΟΝΤΩΝ ΚΑΤ' ΕΡΩΤΑΠΟΚΡΙΣΙΝ

Ἐρωτήσεις. Ποῖα τὰ μαθήματα ὅπου πρέπει ὁ ἄνθρωπος νὰ μάθῃ κατ' ἀρχὰς εἰς τὴν παρούσαν ζωὴν ;

Ἀποκρίσεις. Τρία. α'. πρέπει νὰ γνωρίσῃ τὸν ἑαυτὸν του, β' πρέπει νὰ γνωρίσῃ τὸν Θεὸν Δημιουργὸν τοῦ παντός

καὶ πλάστην του, γ' πρέπει νὰ γνωρίσῃ καὶ τὰ ἄλλα ποιήματα τοῦ Θεοῦ μὲ τὴν πολυμάθειαν, τὰ ὅποια διὰ τὸν ἄνθρωπον ἐγίναν.

Ἐρώτησις. Μὲ τί τρόπον ἡμπορεῖ ὁ ἄνθρωπος νὰ γνωρίσῃ τὸν ἑαυτὸν του;

Ἀποκρίσις. Γνωρίζοντας α'. ἀπὸ τί πρᾶγμα εἶναι πλάσμενος, β'. πόθεν κατὰ φύσιν προέρχεται, γ'. διὰ ποῖαν αἰτίαν αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος εὐρίσκεται εἰς τοῦτον τὸν Κόσμον. δ'. τί πρᾶγμα θέλει γίνῃ ἀφεύκτως μετὰ τὸν θάνατον σωματικῶς τε καὶ ψυχικῶς.

Ἄλλ' ἂς παραθέσωμεν ἤδη καὶ τινα ἐκ τῆς μεταφυσικῆς καὶ τῆς θεολογίας τοῦ Ἀλφαβηταρίου Κοντοῦ, ὑπενθυμίζοντες ὅτι οἱ ταλαίπωροι μαθηταὶ ὤφειλον ν' ἀποστηθίζωσι καὶ ταῦτα, ἐπὶ ποινῇ μαστιγώσεως, παρατεταμένης γονυκλισίας, ἢ πολυώρου νηστείας. Ἐν καταπληκτικῇ ἀφελείᾳ δι' ὀλίγων κατ' ἐρωταπόκρισιν φράσεων διευκρινίζονται ἐν αὐτοῖς καὶ καθορίζονται πρὸς ἄλλους καὶ τὰ μᾶλλον ἀκαθόριστα καὶ ἀδιευκρίνιστα τῆς μεταφυσικῆς—ὁ Θεὸς καὶ ἡ Ψυχὴ:

ΠΕΡΙ ΨΥΧΗΣ

- ΕΡ. Τί πρᾶγμα εἶναι ἡ Ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου;
ΑΠ. Μία οὐσία νοερά, ἐλευθέρα καὶ πνευματικὴ, ὅπου ἔχει Νοῦν καὶ στοχάζεται, καὶ ὅπου κάνει κρίσιν καθ' ἑαυτὴν εἰς τὰ πράγματα μὲ τὴν συνεργίαν τῶν ἐξωτερικῶν πέντε αἰσθήσεων, μὲ τὸν ὅποιον Νοῦν γνωρίζει ἡ Ψυχὴ καὶ τὸν Διοικητὴν τῆς Θεόν, ἐπομένως καὶ τὰ τοῦ Θεοῦ ποιήματα μὲ τὴν πολυμάθειαν καὶ σοφίαν, καὶ ἐνώνεται μὲ τὸ σῶμα καὶ τὸ ἐμψυχώνει καὶ τὸ κυβερνᾷ εἰς τὴν θέλησίν της;
ΕΡ. Ποῖα εἶναι τὰ χαρακτηριστικὰ σημεῖα τῆς ψυχῆς;
ΑΠ. Τὰ καθόλου χαρακτηριστικὰ τῆς Ψυχῆς εἶναι, ἡ νόσις ἢ καθ' αὐτό, τὸ ἡγεμονικὸν πρὸς τὸ Σῶμα, ἡ δύναμις τῆς κρίσεως τῶν πραγμάτων, τὸ διανοητικόν, ἡ ὄρεξις, ἡ ἐλευθερία, ἡ δύναμις ἢ αἰσθητικὴ, ἡ δύναμις ἢ ἐμψυχωτικὴ, ἡ δύναμις ἢ κινητικὴ, καὶ τὸ νὰ μὴν ἔχη κανένα σχῆμα σωματικόν, ἢ μορφήν, καὶ νὰ εἶναι δεκτικὴ κάθε ιδέας.

ΠΕΡΙ ΠΡΟΣΚΑΙΡΩΝ ΑΓΑΘΩΝ

- ΕΡ. Τί πρᾶγμα εἶναι τὸ πρόσκαιρον ἀγαθόν;
ΑΠ. Ὅλον ἐκεῖνο ὅπου ὁ Θεὸς δίδει εἰς τὸν ἄνθρωπον διὰ νὰ

ζωοτρέφεται, ἢ διὰ ἀνάπαυσίν του, καὶ βοήθειαν τῶν πτωχῶν ἀνθρώπων.

- ΕΡ. Πῶς διαίρεται τὸ πρόσκαιρον ἀγαθόν;
ΑΠ. Εἰς τρεῖς τάξεις, εἰς ἀγαθὸν τίμιον, εἰς ἀγαθὸν ὠφέλιμον, καὶ εἰς ἀγαθὸν χαρμόσυνον.
ΕΡ. Τί εἶναι τὸ ἀγαθὸν τὸ τίμιον;
ΑΠ. Ἡ τιμὴ ἐκ τῶν ἐντίμων ὑποκειμένων, καὶ ἡ καλὴ ὑπόληψις ὅπου διὰ τοὺς καλοὺς χαρακτήρας καὶ ἀρετὰς του, καὶ διὰ τὴν πολυμάθειαν καὶ καλὴν ἀνατροφήν καὶ ἐπιμέλειάν του ἀποκτᾷ ὁ ἄνθρωπος.

ΠΕΡΙ ΑΓΑΘΩΝ ΑΙΩΝΙΩΝ

- ΕΡ. Ποῖον εἶναι τὸ ἀγαθὸν τὸ αἰώνιον;
ΑΠ. Ὁ μόνος Θεὸς καὶ Δημιουργὸς τοῦ παντός, ὡς ἄκρον ἐφετὸν Ἀγαθόν, καὶ αἰδίας—μακαριότης.
ΕΡ. Πῶς ἡμπορεῖ ὁ ἄνθρωπος νὰ ἀπολαύσῃ αὐτὸ τὸ αἰώνιον Ἀγαθόν;
ΑΠ. Ὅταν τὸ ἀγαπᾷ περισσότερο ἀπὸ ὅλα τὰ ἀγαθὰ τοῦ κόσμου, καὶ ὅταν ἀγαπᾷ καὶ τὰ ἄλλα ἀγαθὰ, μόνον διὰ ἀγάπην καὶ εὐαρέστησιν τοῦ Θεοῦ.

ΠΕΡΙ ΘΕΟΥ

- ΕΡ. Τί εἶναι ὁ Θεὸς τοῦ παντός;
ΑΠ. Εἶναι μία οὐσία Ἀκτιστος, ἄναρχος, αὔλος, καὶ πνευματικὴ, ἥτοι, ἓνα Ὄν ἄπειρον, μέγιστον, ἀκατανόητον, Δημιουργόν, ἀθάνατον, Ἀχρονον, Ἀπερίγραπτον, Ἀναλλοίωτον, Ἀόρατον, Παντοδύναμον, Ἀμέριστον, Ἀφθαρτον, Ἀενδεές, καὶ ὅπου ἔχει κάθε λογῆς τελειότητα, ὁ δὲ πεπερασμένος Νοῦς τοῦ ἀνθρώπου δὲν δύναται νὰ ἐννοήσῃ ἐντελῶς, πλὴν ἐννοεῖ περὶ Θεοῦ διὰ τῆς ἁγίας Πίστεως εἰς τὰς ἁγίας γραφὰς καθ' ὅσην χάριν καθεὶς παρὰ Θεοῦ ἔλαβε, καὶ ὅσον ἀρκεῖ διὰ τὴν σωτηρίαν του, ἐκεῖνοι δὲ ὅπου δὲν εἶναι σκοτισμένοι ἀπὸ τὰ γήινα πάθη, καὶ ἔχουσι τὸν νοῦν καθαρόν μὲ τὰς ἀρετὰς, ἐννοοῦσι τί περὶ Θεοῦ ἐντελέστερον διὰ θείας Ἀποκαλύψεως, καθὼς οἱ Θεολόγοι τῆς Ἐκκλησίας μας, καὶ οἱ Προφῆται, καὶ Δίκαιοι τῆς Παλαιᾶς.
ΕΡ. Ἡμποροῦν νὰ εἶναι καὶ ἄλλοι πολλοὶ Θεοὶ εἰς τὸ Πᾶν;
ΑΠ. Μὴ γένοιτο, ἐπεὶ ἡθελαν εἶναι ὅλοι ἀτελεῖς, καὶ ἀδύνατοι καὶ φθαρτοί, καὶ ἡθελαν εἶναι μία ὑπ' ἀλλήλων φθορὰ τοῦ Παντός.

(Συνέχεια)

Σπάνια βιβλία καὶ παλαιὰ χειρόγραφα

174. Ποιητικὴ ὑπὸ Στεφάνου Κομμητᾶ αντιγραφείσα ἐν Ναυπλίῳ ὑπὸ Ἰωάννου Στρατηγοπούλου.
175. Τεῦχος χειρόγραφον περιέχον τὰ Στοιχεῖα μεταφυσικῆς, Βενιαμὶν τοῦ Λεσβίου.
176. Χρησμός ἤτοι προφητεία τοῦ μακαρίτου ἱερομονάχου Ἀγαθαγγέλου.
177. Χειρόγραφον Ἀριθμητικῆς.
178. Χειρόγραφον, πραγματεία λογικῆς τοῦ Θεοφίλου Κορυθαλέως.
179. Λόγος ἐπιτάφιος Κωνστ. Οἰκονόμου τοῦ ἐξ Οἰκονόμων εἰς τὸν Πατριάρχην Γρηγόριον.
180. Τεῦχος περιέχον ἐν κοινῇ διαλέκτῳ 1) γνωμικά 2) τῶν 7 σοφῶν καὶ τῶν σὺν αὐτοῖς καταριθμουμένων ἀποφθέγματα, συμβουλὰς καὶ ὑποθήκας 3) Μύθους αἰωπατίους 4) Ἑρμηνείαν τοῦ κανόνος τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου 5) Ἐξήγησιν τοῦ κανόνος 6) Κανόνα παρακλητικῶν 7) Ἐκθεσὶν κεφαλαιῶν παρακλητικῶν σχεδιασθεῖσαν ὑπὸ Ἀγαπητοῦ, διακόνου τῆς ἀγιοπάτης τοῦ θεοῦ μεγάλης ἐκκλησίας ἐξήγησιν τοῦ περὶ προσευχῆς λόγου τοῦ Χρυσοστόμου καὶ ἄλλα, λόγον εἰς ἑορτὴν ἁγίων Πάντων, ἐξήγησιν εἰς τὴν παραβολὴν τοῦ Ἀσώτου, σημειώσιν θεμάτων ἐν τῇ ἀρχαίᾳ καὶ νέᾳ ἑλληνικῇ καὶ Ἰταλικῇ, διάφορα γραμματικά, λόγον πανηγυρικῶν εἰς Ἁγία θεοφάνεια.
182. Τεῦχος χειρόγραφον εἰς φύλλον ἐκ τῆς βιβλιοθήκης περιέχον διάφορα ποιήματα Ἰακωβάκη Ρίζου Νερουλοῦ ἐκδοθέντα.
183. Τεῦχος χειρόγραφον μετὰ φυλλαδίων ἐντύπων καὶ χειρογράφων Περιέχει ἔγγραφα προκηρύξεως θεσπίσματα τοῦ Μονάρχου ἐκδοθέντα ἐπὶ τῆς καταλήψεως τῶν Ἰονίων νήσων ὑπὸ τῶν Ρώσων 1799.
184. Κατάστιχον ἐπιθεωρήσεως ἐγγράφων ἐν τῷ γραφείῳ Πάργας 1809.
185. Ἀδεια τοῦ μετέρχεσθαι τὸν φαρμακοποιὸν ἐν Πεδεμοντίῳ 1817 Ἰταλιστί.
186. Τετράδιον χειρόγραφον πρωτότυπον τοῦ Θ. Ζενοφ. τοῦ μυθιστορηματός του: Ὁ διάβολος ἐν Τουρκίᾳ.
187. Διάφοροι σημειώσεις περὶ μουσικῆς (ἴσως Παλάσκα).
188. Δύο φύλλα ἀπεσπασμένα ἐκ χειρογράφου, ἱατροσοφία.
189. Ἰκετηρία τοῦ Γένους τῶν Γραικῶν πρὸς πᾶσαν τὴν Χριστιανικὴν Εὐρώπην (ἀχρονολόγητος).
190. Εὐχαριστία πρὸς τὴν Κυρίαν καὶ τρισέβαστον τῶν Ρωσσιῶν αὐτοκράτειραν Αἰκατερίναν 1755, ὑπὸ τοῦ Εὐγενίου Βουλγάρεως καὶ εὐχαριστήριος λόγος τοῦ αὐτοῦ.
191. Τετράδιον εἰς φύλλον ἐκ σελ. 44. Περιγραφή Μονεμβασίας ἐν ἔτει 1828.
192. Βραχέια σημειώσεις περὶ ἀρχαίων ὑποδημάτων.
193. Τεῦχος τῶν πτώσεων ἢ συντάξεων τοῦ Σάββα δνόματι Περί το 1809.
194. Χειρόγραφον ἀποδιδόμενον κακῶς εἰς τὸν Βαρδαλάχον.

Τὸ Ἡμερολόγιον τοῦ ἱατροῦ Παπαδάκη

(Συνέχεια)

Χορίο ριγανόχορα

Φύλλον 38

Εγιάτρεψα του νικωλο το κοπέλη.
Εγιάτρεψα τον γκαραγιωργα μπαλοτση στο χαιρι στις διό σαήτες σπω-
ριό το κόκαλο.
Εγιάτρεψα τον καπέτανηκολο στο γονα ωπου εκρεμησε ἀποτάλογο στι
γκαλαματα
Εγιάτρεψα τον πετρο το μπεχρο γκλησμενος ὁ λεμός του εξη μήνες ἀπο
ακουάκη.
Εγιάτρεψα τη μπαναγηότενα φουρναρονήφι μπαλοτση μέσα στι σάρκα
και ευγηκανε ὅλα τα κόκαλα και πάλη εκαμε πεδη.
Το τζηγγουρίσκοτουλακη λουτροῦς στο ποδη-γνήνε ἡ δεμσιτιχόγγονη
στο ποδη πεταλίδη.

Χορίο Βάτας

Φύλλον 39

Εγιάτρεψα τον πετρολαγάκη γιανάκι τουφεκη στο γόνα μπαλοτση
ἢς τομερί ἀπο πᾶνου ἀπο το γονα δακτυλα 3.
Εγιάτρεψα τομουσταφάκη ἢς τι μέσι τουσαητηόνε τοῦ χαιριού μαχηρια
πε παிரασμένη
Εγιάτρεψα τὸ Βασίλι γιανόπουλο στι μέσι
Εγιάτρεψα τη λαζαρινα πετριά στο κεφάλη,
Εγιάτρεψα τη μπουζηκουφι πετρία στο κεφάλη
Εγιάτρεψα τοτζηληβιδιμακα τὴ σπορη το ποδι
Εγιάτρεψα τη μετρινα γηόργη τζιουνηφι στο κεφάλι
Εγιάτρεψα του τζορτζη φελοῦρι τουφεκή.
Εγιάτρεψα 1763. Το γιάνη μηχανόπουλο φελοῦρι στο ποντήκη ντου-
φηκᾶ σποριο το κοκαλο
Εγῆνε ὁ μηχανάκης Βρετάκης στο μάτη τουφεκή στι μπτοταμίδα του
ματιου και γερο.
Ελαβόθι ὁ παῦλος ὁ τραφαλακης στὸ γονα τουφεκή
Εγῆνε ο γιάνης πετρακάκη σκατζικλήδα τουφεκη
Εγῆνε ο πουλίκος κολανης στο ποτηκη τουφεκη
Εγῆνε ὁ παναγιότης ζαλιμάκος στο χερί τουφεκή
Εγῆνε ὁ μπανες ὁμιχάλης στο ποδι τουφεκη

Φύλλον 39 ὅπισθεν

1763 Εγῆνε ὁ μηχανάκης ὁδουκουμακης στο καρήδη και εὔγενε στο νάλο
νομο τουφεκέι
Εγῆνε ἡ καλή η γιανοπούλα κερατῆ στο μάτη
Εγῆνε ἡ κανέλα διακουμόγκονη πονος στο χερί
Εγῆνε τοῦ Γιοργη του παπαδακη το πεδι ἀπο πόνεμα
Εγῆνε του Γιανακη Θεδορηκακη ἀπο πόνεμα ἡ κοπέλα

(Συνέχεια)

Ἀπ' ὅλα τοῦ Κόσμου

Ἕνας ἀπὸ τοὺς πιὸ πρωτοπόρους Ἀμερικανοὺς παιδαγωγούς, ὁ Κάρολος Χόρβατ Τζούντ, ἐμπνεόμενος ἀπὸ τὴν ἰδέα ὅτι, γιὰ νὰ ἐπιτύχει ἡ παιδαγωγὴ καὶ ἡ ἐκπαίδευση, πρέπει νὰ ἐπιδιώκεται καὶ νὰ γίνεται τὸ ξεχώρισμα τῶν παιδιῶν ἀνάλογα μὲ τὶς πνευματικὲς ἱκανότητες ποὺ ἔχουν, ἔφτασε στὸ συμπέρασμα ὅτι μπορεῖ νὰ κατορθωθεῖ τὸ ξεχώρισμα τοῦτο πειραματικῶς καὶ μὲ τεχνικὰ ἐντελῶς μέσα. Σύμφωνα δὲ μὲ τὸ συμπέρασμα τοῦ εἶχε καταγίνει ἀπὸ πολλὰ χρόνια στὸ νὰ ἐπινοήσῃ σχετικά μηχανήματα. Καὶ μετὰ πολλοὺς ἀγῶνες ἐναντίον τῆς ἀντίδρασης ἄλλων παιδαγωγῶν, ποὺ παραδέχονταν βέβαια τὸ ξεχώρισμα τῶν μαθητῶν ἔτσι ὅπως συστηματικὰ τὸ ἔχει διατυπώσει ὁ Βούντ, ἔκριναν ὁμῶς ἀκατόρθωτη τὴ μηχανικὴ ἐξακρίβωση τῆς πνευματικῆς δυναμικότητος, μπόρεσε τέλος νὰ κάμῃ σὲ πλατὺ κύκλο ἀποδεκτὴ τὴν ἀποψη του, παρουσιάζοντας εἰδικὰ μηχανήματα ἀπ' αὐτὸν τὸν ἴδιον ἐφευρεμένα. Τὰ σπουδαιότερ' ἀπ' αὐτὰ εἶναι τρία: ἓνα ποὺ μπορούμε νὰ ὀνομάσουμε «πνευματόμετρο», ἐν' ἄλλο ποὺ χρησιμεύει σὰ μετρητὴς τῆς ἀντιδραστικῆς ἱκανότητος καὶ ἓνα τρίτο ποὺ ὀνόμασε ὁ ἴδιος Τζούντ «τονοσκόπιο» καὶ ποὺ αὐτὸ δίνει μὲ γραμμὲς ἓνα φωτογραφικὸ διάγραμμα τῆς φωνῆς.

Τὸ «πνευματοσκόπιο» μοιάζει μὲ τὴ συσκευή ποὺ μεταχειρίζονται οἱ ὀφθαλμίατροι. Τὸ κεφάλι τοῦ παιδιοῦ ποὺ ἐξετάζεται κρατιέται μέσα σὲ μιὰ λεπτὴ ταινία ποὺ εἶναι ἀπὸ μέταλλο καὶ ἔχει ἀπὸ μέσα μιὰ μαλακὴ ἐπίστρωση. Σὲ μιὰ πλάκα ἀντικρὺ εἶναι τυπωμέναι λέξεις, ποὺ διαβάζοντας τες τὸ παιδί κουνάει βέβαια τὰ μάτια του. Κινηματογραφικὴ φωτογράφησι τότε παίρνει τὶς κινήσεις τῶν ματιῶν. Κι ἔχει ἔτσι ἐξακριβωθεῖ ὅτι τὰ πιὸ ἀντιληπτικά, τὰ πιὸ ἀσκημένα μάτια διαβάζουν σὲ μιὰ συνεχῆ στιγμή τὶς λέξεις ἀπὸ τὴ μιὰν ἄκρη ὡς τὴν ἄλλη, ἐνῶ τὰ λιγότερο ἀντιληπτικά κάνουν μικρὰς ἀνώμαλες διακοπές. —Τὸ μηχανήμα γιὰ τὴν ἀντιδραστικὴ ἱκανότητα μετράει τοὺς παλμούς καὶ τὴν ἀρτηριακὴν πίεσιν τὴν ὥρα ποὺ παρακολουθεῖ ὁ ἐξεταζόμενος ἓνα θέαμα ἢ μιὰ μουσικὴ καὶ τὴν μέτρησι αὐτὴν τὴν ἀποτυπώνει μὲ γραμμίστες πάνω σὲ μιὰ ταινία, καθὼς περίπου ὁ τηλεγραφικὸς δέκτης. Ἡ ἀποτύπωση παρουσιάζει τὴν ἐντασιν ἢ τὴν χαλαρότητα τῆς ψυχικῆς ἀντίδρασης ποὺ τὸ θέαμα ἢ τὸ ἀκουσμα προκαλεῖ στὸ ἄτομο. Τὸ «τονοσκόπιο» τέλος μετράει τὴ δύναμιν καὶ τὴν ἐκφρασιν τῆς φωνῆς. Κάθε τόνος τῆς φωνῆς κάνει στὸ μηχανήμα ἓνα ἡλεκτρικὸ κύκλωμα καὶ προκαλεῖ ἔτσι ἓνα φῶς, ποὺ φωτογραφιέται· ἔτσι γίνεται φωτογραφικὸ διάγραμμα τῆς φωνῆς, ὁμαλὸ ἢ ἀνώμαλο, ἀνάλογως τῆς κανονικῆς ἢ ἀτακτικῆς ἀπαγγελίας. Αὐτὰ καὶ ἄλλα μηχανήματα τοῦ ἐγκατέστησε τελευταίως ὁ Χόρβατ Τζούντ στὸ νέο «Παιδαγωγικὸ ἐργαστήριον» τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Σικάγου, καὶ αὐτὲς τὶς μέρες πρόκειται νὰ γίνουν τὰ ἐπίσημα ἐγκαίνια τῆς ἐφαρμογῆς των.

* *

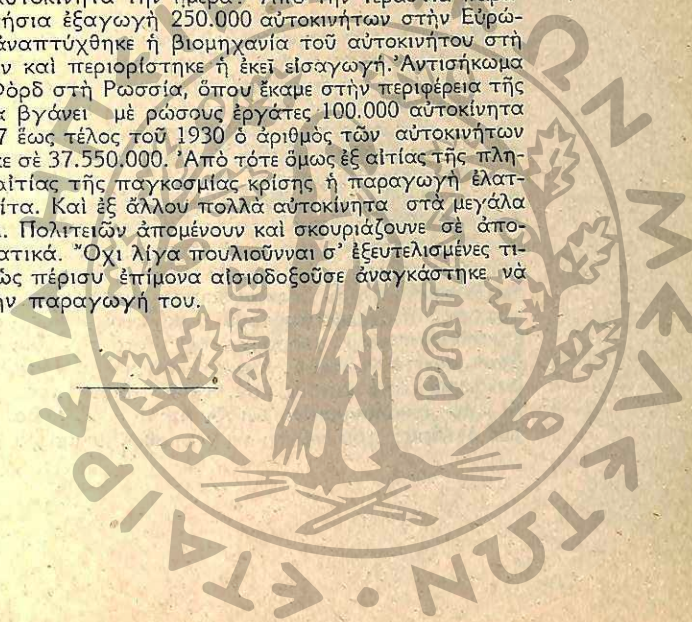
Σὲ μιὰ συνέντευξιν τοῦ ὁ Φρέντς Μολνάρ, ὁ διάσημος οὐγγρὸς δραματικὸς συγγραφέας, ὑποστήριξε πῶς τὸ θέατρο δὲν κινδυνεύει ἀπὸ τὴ διάδοσιν τοῦ κινηματογράφου καὶ τοῦ ραδιοφώνου. Οἱ πολιτισμένοι ἄνθρωποι αἰσθάνονται, εἶπε, μιὰ ξέχωρη εὐχαρίστησιν στὴν ἡθοποιίαν, ποὺ παρουσιάζει ζωντανὰ μὲ ἄνθρώπους καὶ ὄχι μὲ φωτογραφημένους σκιὰς κάποια ἀπ' ὅσα ἔχουνε συμβεῖ καὶ ἀπ' ὅσα μπορούσε νὰ συμβοῦν· θέλουνε δηλαδὴ πάνω σὲ ἄνθρώπους ποὺ ζοῦν, κινοῦνται, μιλοῦν, νὰ βλέπουν τὸν ἴδιον τὸν ἐαυτὸν τοὺς μὲ τὰ πάθη τοὺς καὶ τὸν ἐγωισμόν τοὺς. Γι' αὐτὸ ἐδῶ καὶ χιλιά-

δες χρόνια τὸ θέατρο εἶναι συνήθεια, ἀξίωση καὶ ἀνάγκη τῶν πολιτισμένων. Μόνον σὲ κάθε κρίσιμη περίοδον παρακμάζει καὶ ξεπέφτει τὸ θέατρο γιὰ νὰ ξανάρθῃ ὁμῶς. Κι ἡ τωρινὴ θεατρικὴ χαλάρωσις τοῦ ἐπίσης ἀποτελέσμα τέτιας κρίσιμης περιπέτειας τοῦ πολιτισμοῦ εἶναι. Μηχανές, λέει, δὲν μποροῦν ν' ἀντικαταστήσουν τὸ θέατρο καὶ τεχνικὲς ἐφευρέσεις δὲν ἔχουν τὴ δύναμιν νὰ ἐκτοπίσουν τὴν ἀληθινὴ τέχνη.

Αὐτὲς τὶς γνώμες τοῦ Μολνάρ ἀντίκρουσε μὲ τελευταῖον κριτικὸν ἄρθρον τοῦ ὁ Ἀρθουρ Ντίλλων. Τὸ θέατρο παρατηρεῖ αὐτὸς εἶταν ἀνάγκη ὡς τώρα ποὺ δὲν ὑπῆρχε καλὴ ἀναπαράστασις τοῦ κόσμου καὶ τῆς ζωῆς μὲ τεχνικὰ μέσα. Τὸ ἴδιο ὅπως ὁ προφορικὸς λόγος εἶταν ἀνάγκη ὅσπου δὲν ὑπῆρχε ὁ τρόπος ν' ἀποτυπωθεῖ γραπτῶς καὶ ἔτσι γραμμένον νὰ μπορεῖ ἐντύπως νὰ διαδοθεῖ παντοῦ. Κι ὅπως τὴ γοητεία τῆς προφορικῆς διδασχῆς σὲ μεγάλο ποσοστὸ τὴν ἀντικατέστησε ἡ γοητεία τοῦ βιβλίου, ὁμοίαν καὶ τὸ θέλητρο τοῦ θεάτρου θὰ τὸ ἀντικαταστήσῃ ἐν' ἄλλο θέλητρο τοῦ ραδιοκινηματογράφου. Γιὰ τὴν ὥρα εἴμαστε στὴν ἀρχὴ τῆς προσπάθειας. Μπορεῖ νὰ προσθέσουμε καὶ στὴν ἀρχὴ τῆς νέας συνήθειας. Καὶ γι' αὐτὸ παλεῖται ἀκόμα τὸ θέατρο. Ἀργότερα, σὲ εἴκοσι, σὲ σαράντα, σὲ ἑκατὸ χρόνια, ποίος ξαίρει; τὸ θέατρο θὰ εἶναι ἀνάμνησις ἢ μόνον σεβασμια ἀναπαράστασις. Ὅπως ἔλειψε τὸ τραγουδιστὸ ἔπος, ἔτσι, λέει, θὰ λείψῃ τὸ θέατρο μὲ ζωντανὴ ἀπαγγελίαν. Νέοι αἰσθητικοὶ ὀρίζοντες θὰ ἀνοιχοῦνε στὸν ἄνθρωπον.....

* *

Ἀπὸ μιὰ ἐπίσημη στατιστικὴ γιὰ τὰ τράστ καὶ τὰ καρτέλ στὶς μεγάλες βιομηχανικὰς χώρας μαθαίνουμε πῶς τέλος 1927 κυκλοφοροῦσαν στὸν κόσμον 29.315.000 αὐτοκίνητα καὶ 1.945.000 μοτοσυκλέτες. Τὰ ἐννέα δέκατα τῶν αὐτοκινήτων αὐτῶν εἶχανε φτιαχτεῖ στὶς Ἑνωμένες Πολιτεῖες. Μεγάλοι ἐκεῖ βιομήχανοι εἶταν μόνον δύο. Ὁ Ἀλφρέδος Σλόαν, σὰν κύριος μέτοχος τῆς ἐταιρείας General Motor Corporation καὶ ὁ Ἑρρίκος Φόρδ, ἀνταγωνιστὲς πεισματικοὶ μὲ ἐκπτώσεις, μὲ πιστώσεις, μὲ τελειοποιήσεις, μὲ ρεκλάμες γιὰ τὴν κατάκτησιν ἰδίως τῆς εὐρωπαϊκῆς ἀγορᾶς. Ὁ Φόρδ ὁμῶς πάντα διατηροῦσε ἀπέναντι τοῦ ἀντιπάλου τοῦ τὴν ὑπεροχή. Στὰ ἐργοστάσια τοῦ στὸ Ντετρόιτ δούλευαν 130.000 ἐργάτες καὶ ἔβγαιναν 7.400 αὐτοκίνητα τὴν ἡμέραν! Ἐνῶ ὁ Σλόαν εἶχε μόνον 60.000 ἐργάτες, ἔβγανε ὁμῶς μὲ αὐτοὺς 6.000 αὐτοκίνητα τὴν ἡμέραν! Ἀπὸ τὴν τεράστια παραγωγὴ αὐτὴ γινόταν ἐτήσια ἐξαγωγή 250.000 αὐτοκινήτων στὴν Εὐρώπην. Στὸ μεταξὺ ὁμῶς ἀναπτύχθηκε ἡ βιομηχανία τοῦ αὐτοκινήτου στὴ Γαλλίαν ἀπὸ τὸν Μισελὲν καὶ περιορίστηκε ἡ ἐκεῖ ἐισαγωγή. Ἀντιστήκωκα κατανάλωσης βρῆκε ὁ Φόρδ στὴ Ρωσσίαν, ὅπου ἔκαμε στὴν περιφέρειαν τῆς Μόσχας ἐργοστάσια νὰ βγάνει μὲ ρώσους ἐργάτες 100.000 αὐτοκίνητα τὸ χρόνο. Ἀπὸ τὸ 1927 ἕως τέλος τοῦ 1930 ὁ ἀριθμὸς τῶν αὐτοκινήτων σ' ὅλο τὸν κόσμον ἀνέβηκε σὲ 37.550.000. Ἀπὸ τότε ὁμῶς ἐξ αἰτίας τῆς πληθώρας ἀλλὰ κυρίως ἐξ αἰτίας τῆς παγκοσμίας κρίσεως ἡ παραγωγὴ ἐλαττώθηκε κατὰ τὰ δύο τρίτα. Καὶ ἐξ ἄλλου πολλὰ αὐτοκίνητα στὰ μεγάλα ἰδίως κέντρα τῶν Ἑνωμ. Πολιτειῶν ἀπομένουν καὶ σκουριάζουν σὲ ἀποθήκες, ἰδίως μικρὰ ἐπιβατικά. Ὅχι λίγα πουλιοῦνται σ' ἐξευτελισμέναι τιμὲς. Καὶ ὁ Φόρδ, ποὺ ὡς περίην ἐπίμονον αἰσιοδοξοῦσε ἀναγκάστηκε νὰ περιορίσῃ παραπολὺ τὴν παραγωγὴν του.

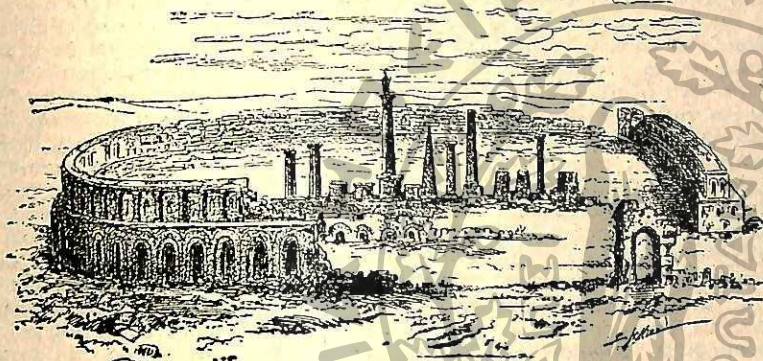
ΑΠΟ ΤΗ ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

Ἀπὸ τὰ πιὸ ἀξιόλογα νέα ρομάντσα εἶναι τὸ ἔργο «Κληρονομίες» τοῦ γνωστοῦ Γάλλου συγγραφέα Ἀνδρέα Σαμσόν (Samson). Ἡ ὑπόθεση τοῦ βασισμένη σ' ἓνα ἀπὸ τὰ γενικότερα κοινωνικά ζητήματα τῆς ἐποχῆς. Ὁ μηχανικός Γιώργης Καβερὰκ, κύριο πρόσωπο τοῦ ρομάντσου, ὑπάλληλος σὲ μιὰ μεγάλη ἀνώνυμη ἐταιρία, ξαναγυρίζει στὴν ἐπαρχία του, γιὰ νὰ κάμει ἐκεῖ ἓνα ἐργοστάσιο τεχνητοῦ μεταξιοῦ. Θέλει ἔτσι νὰ ἐλπίζει νὰ συνεχίσει τὴν οἰκογενειακὴ του παράδοση. Γιατὶ ὁ παπoὺς του εἶχε μεταξοϋφαντήριο, καὶ ὁ πατέρας του σημαντικὸς καὶ κοσμοαγάπητος τὸ ἐξακολουθῆσε, ὥς πού κακοτύχησε καὶ τὸ κλείσε. Ζητᾷ λοιπὸν ὁ μηχανικός νὰ τοῦ δοθῇ κοινοτικὸ γήπεδο γιὰ νὰ χτίσει τὸ ἐργοστάσιο. Τὸν ὑποστηρίζει ὁ δήμαρχος τοῦ τόπου, ἀλλὰ οἱ χωριάτες, ποὺ ἔχουν μωριές καὶ τρέφουν μεταξοσκούληλο, ἀγριεύουν, κάνουν ἀντίδραση καὶ καταψηφίζουν στὶς ἐκλογές τὸν δήμαρχο. Ὁ μηχανικός Καβερὰκ φεύγει τότε· κάποιον ἄλλου τὸν στέλνει ἡ μεγάλη ἀνώνυμη ἐταιρία νὰ διευθύνει ἓνα μεγάλο ἐργοστάσιο τῆς καὶ στὴν πατρίδα τῆς δικῆς του καὶ τοῦ πατέρα του καὶ τοῦ παπoὺ του στέρνει ἓνα ὁλότελα ξένο, ἓναν Ἰταλὸ μηχανικό, ποὺ αὐτὸς ἀγοράζει δίπλα στὸ κοινοτικὸ ἐν' ἄλλο γήπεδο καὶ χτίζει τὸ ἐργοστάσιο καὶ σταίνει γοργὰ τὶς μηχανές, πρὶν καλοπροφτάσουν οἱ χωριάτες νὰ χαροῦν τὴν ἐκλογικὴ νίκη τους καὶ τὴν ἀπομάκρυνση τοῦ πατριώτη τους μηχανικοῦ. Ὅσα ὁ ἀντικαταστάτης του πλήρωσε γιὰ τὴν ἀγορὰ τοῦ γηπέδου θὰ ξαναεισπραχθοῦν μὲ τὸ ἐπιτόκιο τους βαθμὸν ἀπὸ τὰ ἐλαττωμένα μεροκάματα τῶν ἐργατῶν. Καὶ ἂν ἔτσι ἡ βιομηχανικὴ ὀργάνωση ἐξφυγε ἀπὸ τὰ χέρια τοῦ ἀστικισμοῦ (τῶν Καβερὰκ) μπῆκε στὴ δικαιοδοσίαν τοῦ καπιταλισμοῦ, σύμφωνα μὲ τὸν οἰκονομικὸ ρυθμὸ τοῦ τωρινοῦ καιροῦ. Ὁ καπιταλισμὸς ἀπλώνει παντοῦ τοὺς πλοκαμούς του καὶ ἡ ἐκτόπιση τῆς μπουρζουαζίας δὲν ἀπομακρύνει τὸν ἐφιάλτη τοῦ κεφαλαιοκρατικοῦ συνδικαλισμοῦ. Ἀπεναντίας τὸν μεγαλώνει.

Μιὰ βιογραφία ρομανσὲ τοῦ γερμανοῦ πολιτικοῦ Στρέζεμαν δημοσιεύτηκε τελευταίως γαλλικά. Εἶναι γραμμένη ἀπὸ τὴν κ. Ἀντωνία Βαλεντέν μὲ κάποιο λυρισμό, ποὺ ξεφεύγει πολὺ ἀπὸ τὴν πραγματικότητα. Γιατὶ τὸν ἔξιο ἐκεῖνο καὶ δραστήριο καγκελάριο τῆς Γερμανίας, ποὺ ζήτησε ν' ἀποκαταστήσει συμβιβαστικά μιὰ καλὴ συνενόηση τῆς πατρίδας του μὲ τὴν ὁμάδα τῶν νικητῶν τῆς, τὸν παρουσιάζει καὶ τὸν περιγράφει ἡ κ. Βαλεντέν σὰν εὐγενικὸ ἰδεολόγο, ἀποκλειστικά σχεδὸν ἐμπνεόμενο ἀπὸ τὸ ἰδανικὸ τῆς εἰρήνης. Ἐνῶ πράγματι καὶ ὁ Στρέζεμαν, ὅπως ἀποδείχτηκε, δὲν εἶτανε καὶ αὐτὸς παρὰ ἓνας πολιτικὸς καὶ διπλωμάτης τοῦ κοινοῦ εὐρωπαϊκοῦ τύπου τῆς ἐποχῆς μας, ὄργανο μάλιστα τοῦ μεγάλου ἐπιχειρηματίου Στίνες καὶ ἄλλων Γερμανῶν μεγαλοβιομηχάνων. Ἡ ἐπιτυχία του καὶ ἡ φήμη του σὸ σχετικῶς λιγόχρονο διάστημα τῆς δράσεως του, ποὺ τὴν ἔκοψε ἀπὸτομα ὁ θάνατος, προερχότανε κυρίως ἀπὸ τὴν ἐπιτηδεότητα τῆς προσαρμογῆς καὶ ἀπὸ τὴν εὐκολὴ ρητορεία του. Εἶταν, ὅπως σωστά γράφει ὁ Ἀγγλὸς κριτικὸς Χάρισσον, ἀρκετὰ ρευστὸς χαρὰχτήρας, ἀπὸ κείνους ποὺ ἔχουν πέραση στὴ μεταπολεμικὴ περίοδο. Καὶ ἀπὸ τὸ καλογραμμένο λοιπὸν βιβλίο τῆς κ. Βαλεντέν λείπει τὸ θεμέλιο τῆς ἀλήθειας, ποὺ πρέπει νὰ ἔχει κάθε βιογραφία ἔστω καὶ ρομανσέ.

Στὰ σημεῖα τῶν καιρῶν, ποὺ δείχνουν τὸ ξέπessμα τῶν πολιτικῶν στὴ λαϊκὴ εὐρωπαϊκὴ συνείδηση πρέπει νὰ καταλεχτεῖ καὶ τὸ φαινομενικῶς ἀφηγητικὸ, ὅλλὰ πραγματικὸ σαρκαστικὸ βιβλίο τοῦ Γερμανοῦ λογογράφου Ριχάρδου Λέβινσον (Lawinsohn). Ὁ τίτλος του εἶναι **Τὸ χρῆμα στὴν Πολιτικὴ** καὶ τὸ περιεχόμενον του ἀναφέρεται σὲ διάφορες πιστοποιημένες δωροδοκίες ἐπισήμων πολιτικῶν, γενομένες ἀπὸ μεγάλους κεφαλαιοῦχους καὶ διαφόρους ὑποπτους ἐπιχειρηματίες. Ἰδίως στὴ Γερμανία καὶ στὴ Γαλλία. Τὸ σκάνδαλο τῆς κυρίας Ἀννῶ, τὸ κάζο Μπερτελό, οἱ ὑποπτες ἐπιτροπὲς τοῦ Σνάϊδερ καὶ τοῦ Βέντελ, σχετικὲς μὲ τὶς προμήθειες κανονίων κ.λ. περιγράφονται στὸ βιβλίο· καὶ ἀφήνονται ἀκόμα νὰ ὑπονοηθοῦν ἄλλες πολλὲς συνεννόησεις καὶ δωροληψίες, ποὺ ψιθυρίστηκαν, ἀλλὰ δὲν ἀποκαλύφθηκαν, δὲν προκαλέσανε σκάνδαλο. Ἀπαλλιώως αὐτὲς μάλιστα οἱ τελευταῖες εἶναι οἱ σημαντικότερες καὶ οἱ πιὸ ἐπιζήμιες. Γιατὶ ὅπως εἶναι γνωστὸ ἡ ἐπίδραση ποὺ ἔχει τὸ χρῆμα πάνω στὴν πολιτικὴ εἶναι τόσο πιὸ ἀποτελεσματικὴ, ὅσο πιὸ μυστικὴ ἀπομένει. Τὸ γεγονὸς εἶναι, ὅπως λέει ὁ Λέβινσον, ὅτι μιὰ μεγάλη μερίδα τῶν πολιτικῶν τὰ χρόνια τοῦτα ζεῖ καὶ ἐνεργεῖ μὲ ἀδύνατους πόρους.

Ἀνώτερος στὴν Ἑλβετία δικαστικὸς ὁ Βιργίλιος Ροσσέλ εἶναι γνωστὸς ὄχι μόνον σὰ νομομαθὴς, ἀλλὰ καὶ σὰ λογοτέχνη, ποιητὴς, θεατρικὸς συγγραφέας καὶ κριτικὸς. Τὸ τελευταῖον ἐκδομένο ἔργο του μὲ τίτλο **Ἐκεῖνο ποὺ ἡ γυναῖκα θέλει...** ἐμφανίζεται σὲ φόρμα ρομάντσου σὰν περιγραφή καὶ κάπως ἀπολογία τοῦ φεμινισμοῦ ἰδίως στὴν ἀντίληψη πὼς πρέπει νὰ ἔχουν ὁλόκληρα πολιτικὰ δικαιώματα, νὰ ἐκλέγουνε δηλ. καὶ νὰ ἐκλέγονται οἱ γυναῖκες. Ἡ ὑπόθεση τοῦ ρομάντσου εἶναι φανταστικὴ, τοποθετημένη σὲ μελλοντικὰ χρόνια. Καὶ οἱ συνέπειες τῆς φεμινιστικῆς κίνησης, ποὺ παρουσιάζονται μὲ ἀρκετὰ ἀπρόοπτα, δείχνουν ἐν τούτοις μιὰ λεπτὴ εἰρωνεία στὶς νεοτεριστικὲς ἀξιώσεις τοῦ γυναικείου ἀγῶνος. Καὶ ἐννοεῖται ὅτι ἀκόμα καὶ εἰς τὴν Ἑλβετία, ὅπου ὑπερβολικὰ συντηρητικὸ πνεῦμα δὲν ἔδωκε ἀκόμα κανένα πολιτικὸ δικαίωμα στὴ γυναῖκα, τὸ ἔργο κρίθηκε σὰν πολὺ συντηρητικὸ—μᾶλλον ὀπισθοδρομικὸ.

Ὁ Ἱππόδρομος τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ὅπως σωζότανε τὸ 15^ο αἶμα.

Κριτικὴ τοῦ Ἑλληνικοῦ Βιβλίου

Ι. Ζερβοῦ

Ν. Σμυρνῆ, Ἡλ. Βλάχου, Β. Παπαγεωργίου: Ἐπετηρίς τῆς Δημοτ. Ἐκπαιδεύσεως. Ὁ τόμος αὐτός, πού με πολλή μάθηση, πείρα κι ἐπιμέλεια ἐσύνησαν οἱ τρεῖς εἰδικοί συγγραφεῖς εἶναι ἐξαιρετικά χρήσιμο καὶ πολύτιμο γιὰ τὴ λαϊκὴ ἐκπαίδευση βιβλίον. Κι ὅπως θὰ βγαίνει σὰν ἐπιτηρίδα κάθε χρόνο ἀναπληρώνει σημαντικὴ ὥς τώρα ἔλλειψη. Γιατί στὸ σύνολο του ἀποτελεῖ τὸν ἀπολογισμό τῆς λαϊκῆς ἐκπαίδευσης μας, ἐκφράζει τὶς γνώμες καὶ τὶς ἀντιλήψεις τῶν προοδευμένων παιδαγωγῶν καὶ ἄλλων ἐκπαιδευτικῶν λειτουργῶν, παρέχει ὅλες τὶς ἐξ-ακριβωμένες πληροφορίες πού χρειάζονται γιὰ νὰ παρακολουθηθεῖ καὶ νὰ μελετήσῃ ὁ κάθε δάσκαλος, ἀλλὰ καὶ ὁ κάθε μορφωμένος τὴν ἐκπαίδευση μας. Ἔτσι στὸν πρῶτο αὐτὸ τόμο βρίσκουμε ἀφθονες στατιστικὲς εἰδήσεις κάθε περιφέρειας ἐκπαιδευτικῆς καὶ τριάντα περίπου μεγάλα ἄρθρα γραμμένα ἀπὸ ἐκλεκτοὺς συνεργάτες. Ἀξιοσημείωτες ἰδίως εἶναι οἱ πολλὲς ἱστορικὲς ἐκθέσεις πού ἔχει γιὰ τὴν ἀνάπτυξη τοῦ λαϊκοῦ σχολείου ἀπὸ τὸν καιρὸ τῆς ἀπελευθέρωσης ὥς τὰ σήμερα: πῶς εἶταν δηλ. τὰ σχολεῖα στὸ 1830 τί προσπάθειες ἔκαμε ὁ Καποδίστριας γιὰ τὴν παιδεία, τί εἶναι καὶ πῶς μπῆκε στὸ σχολεῖο μας τὸ ἀλληλοδιδασκτικὸ σύστημα πού ἐφαρμόστηκε 50 χρόνια, πῶς διεδόθη κατόπι τὸ νέο τότε (1880) Ἑρβартιανὸν σύστημα καὶ πού φτάσαμε σήμερα μετὰ τὸ νέο σχολεῖο τῆς ἐργασίας. Βλέπουμε ἐπίσης τὴ νομοθετικὴ ἐξέλιξη καὶ τὴν ἀπελευθέρωση τοῦ δασκάλου (1896) ἀπὸ τὴν πολιτικὴ καὶ τὸ νέο καρποφόρο δρόμο πού πήρε στὴν Ἑλλάδα τὸ σχολεῖο. Ἔτσι στίς 500 σελίδες τῆς «Ἐκπ. Ἐπετηρίδος» ἔχει κανεὶς μπροστά του τὴν προοπτικὴ τοῦ λαϊκοῦ σχολείου μετὰ τὴν σημερινὴν ἐμφάνισή του. Καὶ εἶναι πλουτισμένος ἀκόμα ὁ τόμος με ἄρθρα γιὰ νέες κατευθύνσεις καὶ με γνώμες καὶ παρατηρήσεις. Ἀς προσθέσουμε καὶ τοῦτο τὸ ἐπαινετικό: ὅτι ἡ ἐκδοστὴ τῆς Ἐπετηρίδος εἶναι ἐξαιρετικὰ καλλιτεχνικὴ.

Κ.Α. Ἀλεξανδροπούλου (ἱατροῦ, γυναικολόγου): Ἡ βιολογία τῆς γυναικός. Λίγα ἔχομε στὴ γλώσσα μας ἐπιστημονικὰ βιβλία, συνθεμένα με κάποια γενικότητα καὶ πρωτοτυπία, γραμμένα σὲ ὕψος τέ-τιο πού νὰ μὴ κουράζουν τὸ μὴ εἰδικὸ μορφωμένο ἀναγνώστη. Ἐνα ἀπὸ τὰ λίγα αὐτά, πολὺ καλὰ συνθεμένο καὶ πολὺ ἐνδιαφέρον εἶναι «Ἡ βιολογία τῆς γυναικός» πού μᾶς δίνει με ἐπιστημονικὴ ἀκρίβεια στὴν ἐκ-φραση ἀλλὰ καὶ με πολλὲς ἐνδιαφέρουσες πληροφορίες, περιγραφές, ἱστο-ρικές ὑπομνήσεις καὶ γενικότερες ἐπισκοπήσεις ὁλόκληρῃ τῇ σωματικῇ, τὴν πνευματικῇ καὶ τὴν ψυχικῇ σύστασιν τῆς γυναικός μετὰ τὴν ἀφῆτηρία κυρίως τοῦ προορισμοῦ τῆς τῆς ἀναπαραγωγῆς τοῦ εἶδους. Οἱ βιολογικὲς σχέσεις τῆς γυναικός πρὸς τὸ παιδί τῆς καὶ πρὸς τὸν ἄντρα, τὸ ἰδιόρρυθμο πού ἔχει στὸ σῶμα καὶ στὴ διάνοησιν, ἡ ἀναπαραγωγικὴ ζωὴ τῆς, οἱ ἀν-ταγωνιστικὲς σχέσεις μεταξὺ αὐτοσυντήρησης καὶ ἀναπαραγωγῆς ἐξετά-ζονται, ἀναλύονται καὶ διασαφηνίζονται ἀπὸ τὸ συγγραφέα με πολλὴν ἱκανότητα. Οἱ παραπομπές σὲ πολλὰ ἔργα ἐπιστημονικῆς αὐθεντίας καὶ ἡ πλούσια βιβλιογραφία του μᾶς φανερώνουν πόσο ἐπιστημονικὰ βάσιμο καὶ μελετημένο εἶναι τὸ ἐνδιαφέρον αὐτὸ ἔργο.

Α.Ν. Ἀντωνάκου, Γυμνασιάρχου: Σχολεῖον τῆς Ζωῆς καὶ Μαθητικῇ Κοινωνίᾳ. Ἐλάβαμε τὸ βιβλίον αὐτὸ τώρα τελευταῖα

ἀν καὶ ἐκδομένο τὸν περασμένο χρόνο. Ὁ συγγραφέας του, ἀπὸ τοὺς πιὸ προοδευμένους λειτουργοὺς τῆς Μέσης Ἐκπαιδεύσεως μᾶς εἶπαν γνωστὸς καὶ ἀξιοθύμητος ἀπὸ κάποιο ἄλλο ἔργο του «Πλατωνικὴ Πολιτεία». Σὲ κεῖνο τὸ ἔργο του εἶχαμε ἐκτιμῆσει τῆς ἱκανότητά πού ἔδειξε στὴν τόσο δύσκολη ἐπιχείρησιν τοῦ νὰ κάμει εὐκολονόητο καὶ εὐχάριστο στὸν κάθε ἔστω καὶ μέτρια μορφωμένο ἀναγνώστη τὸ τόσο πλατὺ στίς ἐννοιες του καὶ τόσο καλλιτεχνικὸ στίς παιγνιδιστὰ εἰπωμένες θεωρίες του ἀριστοῦργημα ἐκεῖνο τοῦ Πλάτωνος. —Στὸ νεότερο τοῦτο καὶ βέβαια εἰδικότερο ἔργο του ὁ κ. Ἀντωνάκος ἐμφανίζεται μετὰ τὰ ἴδια χαρίσματα τῆς σύνθεσης καὶ τῆς ἐκφρασης, ἀλλὰ καὶ μάλιστα μετὰ ἐξαιρετικὰ προσόντα κοινωνιολόγου, ψυ-χολόγου καὶ παιδαγωγοῦ. Πραγματεῦται μέσα στὸ βιβλίον τοῦ συγκεκρι-μένα καὶ σύμφωνα μετὰ τὴν ἰδίαν τὴ δική του πείρα γιὰ τὸ σχολεῖο ἐργασίας ἐφαρμοζόμενο στὴν Ἑλλάδα καὶ τὸ ὀνομάζει, ὅπως λέει στὸν πρόλογον του «Σχολεῖον ζωῆς» γιατί ἡ ἔως τώρα ὀνομασία του: «Σχολεῖον ἐργασίας» τοῦ φαίνεται πῶς γλωσσικῶς δὲν ἔχει μεγάλο πλάτος δὲν περιέχει ὁλά-κερῃ τὴν ἐννοία τοῦ ζωντανοῦ σχολείου. Τὸ πρῶτο μέρος τοῦ βιβλίου εἶναι μιὰ καλὰ ταξινομημένη ἐξιστόρηση τῆς καθημερινῆς ζωῆς τῶν παιδιῶν στὸ σχολεῖο, σελίδες ἀπὸ τὸ ἡμερολόγιον τῆς ἑκτῆς τάξης. Τὸ δεύτερο μέρος καταγράφει διάφορες ἐργασίες μαθητῶν, παραθέτει κυρίως συνθέσεις τους πού προκαλοῦν πάρα πολὺ ἐνδιαφέρον κι εἶναι ἀξιομελέτητες κι ὀδηγητικὲς καὶ τὸ τρίτο μέρος, τὸ κατὰ τὴν κρίσιν μας πιὸ σημαντικό καὶ πιὸ προσωπικὰ διατυπωμένο, μιλεῖ γιὰ τὸ θεσμὸ τῆς μαθητικῆς κοινότητος. Μόνο τὸ μοιραῖο καὶ ἀναπόφευκτο σήμερα γιὰ τὸν ἐκπαιδευτικὸν λειτουργὸν ἀνακάμει τῆς καθαρεύουσας καὶ τῆς δημοτικῆς, πού βλέπομε ὅχι βέβαια στὴ σύνθεσιν τοῦ συγγραφέα ἀλλὰ στίς συνθέσεις τῶν μαθητῶν παρουσιάζεται σὰν ψεγάδι, πού κι' αὐτὸ ὅμως ἔχει τὴ σκοπιμότητα καὶ τὴν ὠφέλεια, γιατί κάνει τὸν κάθε ἀναγνώστη νὰ ἀγανακτήσῃ γιὰ τὸν τέτοιον νομοθετικὰ καθιερωμένο κυκεῶνα. —Στὸ σύνολον τοῦ τοῦ βιβλίου τοῦτο τοῦ κ. Ἀντωνάκου ἀποτελεῖ μιὰ ἀπὸ τίς καλύτερες καὶ πιὸ διαφωτιστικὲς μελέτες τοῦ παιδαγωγικοῦ ζητήματος στὸν τόπον μας..

ΤΟ ΜΕΓΑ ΛΕΞΙΚΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ (ΝΕΟΣ ΘΗΣΑΥΡΟΣ)

Περιλαμβάνει ὅλην τὴν Ἑλληνικὴν Γλῶσσαν ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων μέχρι σήμερον. Ὀμηρικὴν, Ἀρ-χαίαν, Μέσην, Βυζαντινὴν, μεταγενεστέραν, δημοτικὴν.

εἰς τέσσαρας μεγάλους τόμους.

ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ ΔΗΜΗΤΡΑΚΟΥ Α. Ε.

Βιβλιογραφία

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ-ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΑ

- Ἀχιλ. Τζατζάνου, Ἐκπ. Συμβούλου. Γραμματικὴ τῆς νέας Ἑλληνικῆς γλώσσης (τῆς ἀπλῆς καθαρευούσης) Δρχ. 50.—
 Ἀντ. Ἀντωνάκου, γυμνασιάρχου. Σχολεῖον τῆς ζωῆς καὶ μαθητικὴ κοινωνία Δρ. 50.—
 Γερ. Σπαταλά. Μετάφραση τῆς Ὁδύσσειας τοῦ Ὀμήρου. Τεύχ. Α'. Ραψώδια Α'. Ἀθῆναι 1932..... Δρ. 5.—
 Μαρίας Λιουδάκη. Στῆς γαργιᾶς τὰ γόνυατα (παρὰ μύθια γιὰ παιδιὰ). Ἐκδ. Οἶκος Δημητράκου 1932..... Δρχ. 40.—
 Ἐλισαίου Γιαννίδη. Στοιχεῖα Ἀστρονομίας μὲ 103 ἐρμηνευτικὰ σχήματα καὶ 9 ὁλοσελίδους εἰκόνες ἐκτὸς κειμένου. Στὴ δημοτικὴ. Σελ. 220. Ἀθῆναι Δρχ. 50.—
 Ζ. Παπαντωνίου — Γ. Δαμπελέτ. Παιδικὰ τραγοῦδια. Ποιήματα καὶ μουσικὴ. Δρχ. 60.—
 Ἀπ. Μελαχρινού. Αἰσώπου μῦθοι (διασκευὴ). Ἐκδοσις Παιδικῆς Βιβλιοθήκης Δημητράκου Ἀθῆναι 1932..... Δρχ. 40.—
 Ἀθ. Ἀθανασούλη. Ψυχολογικὸν σύστημα » 35.—
 Σοφ. Μ. Γεδεών. Παιδομετρικαὶ ἔρευναι ἐν Ἑλλάδι, (Πορίσματα 41,170 σωματικῶν μετρήσεων ἐπὶ παίδων τῶν Ἀθηνῶν) Τόμ. Β'. τῆς σειρᾶς «Ἐπιστημονικὰ ἔργασια» ἐκδ. ὑπὸ Ν. Ι. Ἐξαρχοπούλου, καθηγητοῦ τῆς Παιδαγωγικῆς Πανεπιστ. Ἀθηνῶν καὶ Σ. Μ. Γεδεών, ἐπιμελητρίας τοῦ Ἐργαστηρίου πειραμ. παιδαγωγικῆς. Ἐκδοτικὸς Οἶκος Δημητράκου Δρχ. 100.—

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΑ

- Κωστή Παλαμά. Ὁ Γκαίτε στὴν Ἑλλάδα. Ἐκδ. Οἶκος Δημητράκου 1932 Δρχ. 10.—
 Γ. Σ. Δούρα. Ταγοῦδια τῆς Σιών. Ἀθῆναι 1932..... » 20.—
 Χρίστου Δεβάντα. Ὁ ἴσιος δρόμος καὶ ἄλλα διηγήματα. Ἀθῆναι 1932 Δρχ. 20.—
 Χρυσάνθου Γαίου. Τὸ σκουλήκι. Δράμα κοινωνικῆς πρωτοπορίας Ἀθῆναι 1932. Δρχ. 20.—
 Μ. Ἀνάλου. Ὁ Χριστὸς, σὰ Χριστὸς—σὰ Χριστιανός. 1932. Δρχ. 20.—
 Μ. Καρθαίου. Μετάφραση ἑμμετρῆ τοῦ Ἰουλίου Καίσαρα—Σαίξπηρ. Ἐκδ. Οἶκος Δημητράκου 1932. Δρχ. 25.—
 Στ. Σεφλούδα. Ἐσωτερικὴ συμφωνία Θεοῦ νίκη 1932..... » 25.—
 Χρ. Πύρπασου. Φιλικὰ καὶ φιλημένα (ποιήματα) Ἀθῆναι 1932 » 10.—
 Ἀρσινόης Παπαδοπούλου. Νυφούλες (διηγήματα)..... » 20.—
 Γιατροῦ Εὐδόξου Ἀράβου. Οἱ γιατροὶ κάποτε... Ἀθῆναι 1932 » 35.—
 Θ. Σ. Ποταμιάνου. Σιλουέτες τῶν βυθῶν. Ἀθῆναι 1932..... » 10.—
 Λιλῆς Ἰακωβίδη. Φωτεινὲς ὥρες (ποιήματα). Ἀθῆναι 1932... »

ΝΟΜΙΚΑ

- Ἀγγ. Μπουροπούλου, εἰσαγγελέως ἐφετῶν. Τὸ ἀδίκημα τῆς λαθρεμπορίας. Ἀθῆναι 1932..... Δρχ. 30.—
 Η. Γ. Κυριακοπούλου, καθ. Πανεπ. Θεσ/νίκης. Ἑλληνικὸν συνταγματικὸν δίκαιον. Τόμος Α' τεύχος 1ου Θεσσαλονίκη 1932..... Δρχ. 175.—

- Ἀπ. Γ. Ἀργυροπούλου, ἀντεισαγγελέως ἐφετῶν. Δικαστικὴ ψυχολογία. Ἐκδ. Β'. κατὰ πολὺ ἐπρυξημένη. Ἀθῆναι 1932. Δρχ. 175.—
 Σ. Θ. Τσαούση καὶ Ι. Μ. Κουράκου. Μαθήματα ἐγκληματολογίας κατὰ τὰς ἐστενογραφημένας πανεπιστημιακὰς παραδόσεις τοῦ καθηγητοῦ κ. Κωνστ. Γ. Γαρδίκα. Τεύχος Α' Ἀθῆναι 1932. Δρχ. 50.—

ΓΕΝΙΚΑ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ

- Ἐπιθεώρησις κοινωνικῆς καὶ δημοσίας οἰκονομικῆς, ἐκδιδόμενη ὑπὸ Ξεν. Ζολώτα, καθ. Πανεπ. Ἀθηνῶν καὶ Ἀγγ. Ἀγγελοπούλου. Ἐκδ. Οἶκος Δημητράκου Ἀθῆναι 1932..... Δρχ. 40.—
 Π. Κανελλοπούλου. Ἡ κοινωνία τῆς ἐποχῆς μας. Ἀθῆναι 1932. » 80.—
 » Ὁ πολιτισμὸς πηγὴ δυστυχίας. Μετάφρασις Ἀβραάμ Κρόν..... Δρχ. 15.—
 Π. Κανελλοπούλου. Αἱ πολιτεῖαι τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος. Μετάφρασις Μ. Τσαμαδοῦ..... Δρχ. 10.—
 Νικ. Δούβαρη, καθ. Παν. Ἀθην. Τὸ θεῖον δρᾶμα. Ἀθῆναι 1932. Δρχ. 10.—
 Ἀρχεῖον φιλοσοφίας καὶ θεωρίας τῶν ἐπιστημῶν, διευθυνόμενον ὑπὸ Ι. Ν. Θεοδορακοπούλου, ἔτος 3ον Ἀπρ. 1932. Δρχ. 45.—
 Κ. Μεταλληνοῦ (μετάφρ.). Ἡ Γαλλικὴ Ἀκαδημία τῶν Ἐπιστημῶν περὶ τῆς σχέσεως θρησκείας καὶ ἐπιστήμης. Ἀθῆναι 1932. ... Δρχ. 25.—
 Ι. Ε. Μεσολωρᾶ, ἐπ. καθ. Παν. Ἀθηνῶν. Γῆ Ἁγία. Ἀθῆναι 1932 Δ. 40.—
 Ἀρχεῖον Οἰκονομικῶν καὶ Κοινωνικῶν ἐπιστημῶν, ἐκδιδόμενον ὑπὸ Δημ. Καλιτσινάκη. Τεύχος Ἀπρ.—Ἰουν. 1932. Δρχ. 30.—
 Ἀτομικὴ Ψυχολογία, περιοδικὸν ἐκδιδόμενον ὑπὸ Δημ. Γ. Μωραΐτου. ἔτος Α' τεύχος 3ον. Ἀθῆναι 1932.

ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ

- Ἔργασία, ἐβδομαδιαία ἐπιθεώρησις, ὄργανον ἐρεύνης τῶν ζωντανῶν προβλημάτων τῆς χώρας. Διευθ. Ἀντ. Ι. Νικολόπουλος. Ἀθῆναι ἔτος Γ' τεύχος 122. Δρχ. 3.—
 Τὸ Παιδί, ἐπιστῆμ. περιοδικὸν τῆς Γ. Ἑταιρίας πρὸς προστασίαν τῆς παιδικῆς καὶ ἐφηβικῆς ἡλικίας Μάρτ. Ἀπρίλ. 1932..... Δρχ. 10.—
 Ἰόνιος Ἀνθολογία, φιλολ. περιοδικὸν διευθ. ὑπὸ κ. Μαρτίου Μινώτου. Τεύχος Μάρτ. 1932. Δρχ. 6.—
 Ἐπιστημολόγος. Μηνιαία ἐπιστημονικὴ ἐπιθεώρησις ἔτος Α' τεύχ. 3ον Διευθ. Ι. Φ. Δημάρατος. Δρχ. 5.—
 Ἐπιστημονικὴ Ἠχώ. Μηνιαῖον περιοδικὸν ἐφηρμοσμένων ἐπιστημῶν καὶ βιομηχανίας. Διευθ. Σ. Ν. Παπανικολάου. Δρχ. 10.—
 Ζωή, θρησκευτικὸν ἐβδομαδιαῖον φύλλον. ἔτος ΚΒ' ἀριθ. 1037. Δρχ. 10.—
 Libre φιλοσοφ. περιοδικὸν κατὰ διμηνίαν ἐκδιδόμενον γαλλιστί ὑπὸ Λουδ. Ρουσσέλ. Φύλ. 114—115..... Δρχ. 3.—
 Δελτίο Κριτικῆς, μηνιαία ἐκδόσις μελέτης καὶ κριτικῆς. ἔτος Α' ἀριθ. 2. Δρχ. 3.—

Ἀλληλογραφία

Π.Γ. Ἀλεξάντρεια.—Δὲν ἔχετε δίκιο νὰ διαμαρτύρεσθε γιὰ τὴν καθυστέρηση τῆς ἐκδόσεως τοῦ μεγάλου Ἑλληνικοῦ Λεξικοῦ. Ἄν ἐγνωρίζατε πόση ἐπιμέλεια καὶ προσοχὴ-σχολαστικὴ σχεδὸν χρειάζεταιται τῶρα στὴν ἀρχὴ ὄχι μόνον στὴν τελικὴ ἀναθεώρηση τῆς συνταγμένης ὕλης γιὰ ν' ἀποκατασταθεῖ ὁμοιομορφία, ὁμοιοτυπία, ἰσομετρία, ἀλλὰ καὶ στὴ διαμόρφωση τῆς ἐκτύπωσης τέτιας ποὺ νὰ εὐκολύνει τὴν ἀνάγνωση καὶ νὰ ἐμφανίζει ξεκάθαρα τὴν ἀνεύρεση κάθε ἔννοιας καὶ τὴν παραπομπή σὲ κάθε κείμενο, —δὲν θὰ εἴχατε παράπονο, γιὰτὶ ὁ ἐκδότης μὲ μεγάλη καὶ φανερὴ ζημία του ἀργοπορεῖ. Γιὰ νὰ δοθεῖ στὸν Ἑλληνικὴ λαὸ ἓνα τόσης ἀξίας καὶ σημασίας ἔργο, ποὺ θὰ περιέχει ὅλη τὴ γλῶσσα του, ἐπιβάλλεται ἡ βέβαια ἡ μεγάλη προσοχὴ καὶ συνεπῶς ἐπιτρέπεται ἡ μικρὴ ἀργοπορία. Ἀλλ'ὡς τῶρα στὴν ἀρχὴ παρουσιάζονται κυρίως δυσκολίες· ἡ ἐκτύπωση κατόπτι καὶ ἐκδοσὴ τῆς ἐτοιμῆς ὕλης θὰ προχωρήσει κανονικὰ καὶ σύμφωνα μὲ τὴν ἀναγγελία.

Σ.Π. Ἀθήνας. Ἐλάβαμε τὴ μετάφραση καὶ τὴ δημοσιεύουμε. Σύμφωνα καὶ μὲ τὸ σημείωμα σας ἀλλάξαμε κάποιες λίγες ἐκφράσεις. Ἐνα σύστημα, ἓνας κανὼνας στὴ γλῶσσα χρειάζεται γιὰ ὅποιον θέλει νὰ γράφει καλὰ καὶ σωστά. Μὴν κοιτᾶτε πῶς γράφουν ἀνώμαλα γιὰ τὴν εὐκολία τους μερικοὶ στὶς ἐφημερίδες.—**Κωνσ. Γρ. Χ. Πειραιᾶ.** Ἡ γλῶσσα ποὺ γράφετε εἶναι καλὴ· τὸ δοκίμιο σας ὅμως δὲν εἶναι κατάλληλο γιὰ τὴ Φ. τοῦ Βιβλίου.—**Μ.Χ.Π. Ἀστρος.** Λάβαμε τὸ γράμμα σας, ἀλλὰ ὄχι τὴν ἐπιταγή. Θὰ λάβετε τὸ φύλλο. **Ο.Μπ. Συκιῶνα.** Γράψατε μας λεπτομερέστερα τὸ περιεχόμενο, γιὰ νὰ σας ἀπαντήσουμε. Γιὰ τὰ βιβλία, ποὺ σημειώνετε παραγγέλλαμε νὰ σας γράψουν. **Π.Κ. Θεσσαλονίκη.** Τὸ βιβλίο τοῦ κ. Βλαστοῦ δὲν εἶναι βέβαια Λεξικὸ τῆς δημοτικῆς γλώσσας, ἔχει ὅμως ἀποθησαυρισμέ νες πολλὰς λέξεις καὶ τὸ κυριώτερο τίς ἔχει παραθέσει κατὰ συνωνυμίαν συνδυασμένες. Ἀπ' αὐτὴ κυρίως τὴν ἀποψη θὰ σὰς εἶναι πολύτιμος σύμβουλος.—**Ν.Σ. Βόλον.** Καὶ βέβαια θὰ φτάνει τὸ νὰ ξαίρει κανεὶς μερικά τῆς γλωσσολογίας· χρειάζεται καὶ κέπως γενικώτερη μόρφωση καὶ πλατύτερη ἐποπτεία καὶ πῶς ἀπ' ὅλα γλωσσικὴ αἴσθησις. Γι' αὐτὸ μὴ σὰς παραξοφαίνεται ὁ σχολαστικισμὸς καὶ τὸ confusio τῆς τέτιας γραμματικολογίας. **Π.Νικ. Ἀθήνας. Δ.Δ. Πειραιᾶ. Ν.Σ. Κ. Πάτρας.** Ἐλάβαμε τὴ συνδρομὴ τοῦ περασμένου χρόνου. Ἀλλὰ πρέπει νὰ στείλετε καὶ τὴ συνδρομὴ τοῦ 1932. Ἀλλ'ὡς ἡ ἀποστολὴ τῆς Φ. τοῦ Β. θὰ διακοπεῖ ἀπὸ τὸ ἐρχόμενο φύλλο.

Χ. Σουλιώτην, Ν. Σταθάκην, Κ. Παπάζογλου, Βασ. Παπαευθυμίου, Π. Ἀφεντούλην, Ε. Μανωλόπουλον, Ἡλ. Πανταζήν, Ι. Γιάγκογλου, Ι. Νομικόν, Γ. Μακρήν, Ἀθήνας.—Ι. Ἀλεξίου, Καλλιθέα.—Αντ. Ἀμβροσιάδην, Καστέλλαν (Ρόδου)—Κ. Πλακωτάρην, Σπέτσαις—Ζ. Κοκκινάκιν, Ἡράκλειον.—Ιορδ. Κρυσταλλίδην, Θεσσαλονίκη—Εὐτ. Μουκτζήν, Λαγινί Μυτιλήνης—Η. Παπαευστρατίου, Σκήτην.—Αθ. Δεδούσην, Κέρκυραν—Μ. Τζιμόπουλον, Ἰκλαίνη, Πυλίας—Στυλ. Τσακίρηγ, Καβάλλαν.—Ἀθαν. Τουμπήν, Βουλίτσα—Πρεβέζης—Κωνστ. Μωραΐτην, Ζάκυνθον—Θεμ. Λιάνην, Ἀμύνταιον.—Αννινον Ἰωσήφ, Καλάμας—Ἰσαὰκ Ἀδαμίδην, Μαυροδένδρι Κοζάνης—Μιχ. Ζηρουάκηγ, Χανιά—(Σπυρ. Ἀνδρουλιδάκιν, Μιλᾶτω Κρήτης)—Δ. Μειμαρίδην, Μόσκι, Ταγκανάικα. Ἀφρική—Επαμ. Μπέσκογ, Μάγειρα, Πατρῶν.—Ἀθαν. Βρανᾶν, Καρβαδάδες, Κερκύρας—Μιχ. Ἰγνατιάδην, Ἀκρίτα, Κιλκίς—Χαρ. Γεωργόπουλον, Ἀγκῶνα, Κεφαλληνίας—Δημ. Πέτροαλην Παγωνίαν, Ἰωαννίνων—Λάμπρ. Φαρρόν, Ἀχούρια, Τριπόλεως—Βασ. Καραζᾶνον, Πτολεμαῖδα—Ι. Σαμπανίδην Τρίκορπον, Γρεβενῶν—Δημ. Ἀθανασιάδην, Καστοριά—Χαρ. Μπρούμαν, Χλεβοτσάρι, Θηβῶν, Ἐληφθήσαν ἐμπρόθεσμα τὰ συμπληρωμένα Δελτία σας τοῦ Ἐγκυκλοπαιδικοῦ Ἡμερολογίου Δημητράκου 1932.

